T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU | DERS KİTABI

TÜRKÇE

5

Yazar

Dr. Ali CİN
Dr. Sezgi DALİOĞLU
Arş. Gör. Mehmet KAVAS
Alev DÖNMEZ
Ceyda HAN
Fatih ŞENER
Gülşen AKYURT
Leyla ANGIN
Nuray HÜLÜR TAŞİN
Sinan SAYILIR
Tülin SAYILIR

1. KİTAP

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI.....: 2019
DERS KİTAPLARI DİZİSİ.....: 9598

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör
Prof. Dr. Yusuf UYAR
Doç. Dr. İsmail Yavuz ÖZTÜRK
Doç. Dr. Bilal ŞİMŞEK
Dr. Gülbike YILDIRIM

Dil Uzmanı
Esen BAYRAM GENÇ

Program Geliştirme Uzmanı
Doç. Dr. İsa YILDIRIM

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı
Prof. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA
Erhan DÜZGÜN

Rehberlik Uzmanı
Dr. Özlem MENTEŞ YALÇIN

Görsel Tasarımcı
Batuhan ÇELİK
Canan Özlem CANER
Derya AKIN
Enver ÜLKER
Erman YILMAZ
Esra ŞENOCAK
Fatma GENÇ
Mehmet ARI
Olcay DOĞAN
Ozan ERTUĞRUL

Çoklu Ortam Tasarımcısı
Esra İLHAN - Pınar ERSAL - Ümit ARSLAN
Seher KILIÇ - Onur YILMAZ - Osman ÇELİK
Gazanfer DİKER - Zekican YARDIMCI
Vedat Ersin CEVİZ

ISBN 978-975-11-8008-7

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 17.07.2024 tarih ve 110460159 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

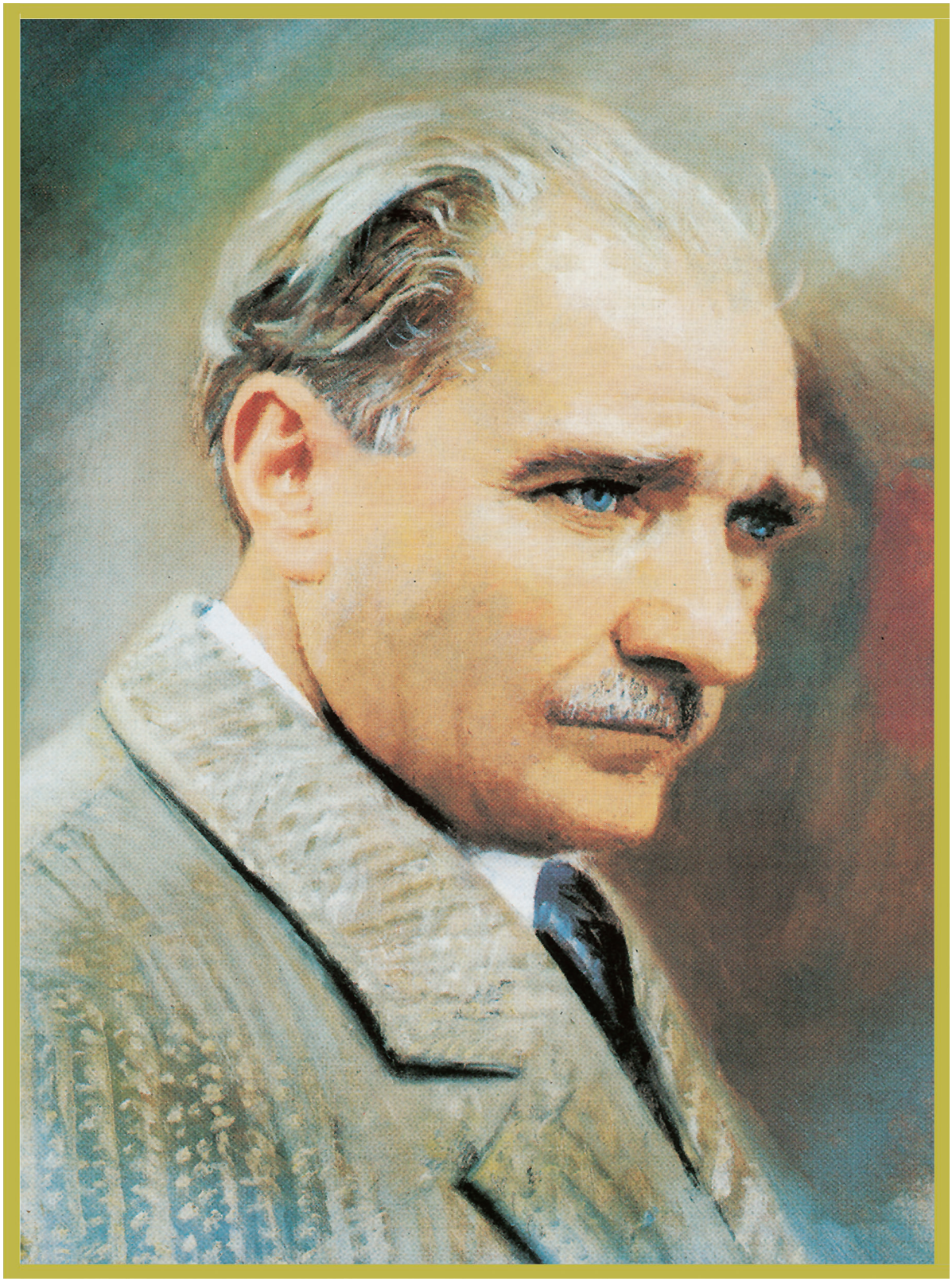

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. TEMA - OYUN DÜNYASI

Oyun Durdu! (Dinleme) 12
Topsuz Basketbol Oyunu 26
Bir İp Bul, Oyuna Başla! 37
Öğretmenin Sevinci 49
Oyuncakların Oyuncağı Olmak (Okuma Keyfi) 65
Üretim Zamanı 66
Kontrol Noktası 68

2. TEMA - ATATÜRK'Ü TANIMAK

Dersimiz Cumhuriyete Doğru (İzleme) 75
Oğlu Hüseyin'den Emine Ana'ya Mektuplar 82
Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa 95
Atatürk ve Çiftlik 100
Baharda Çiçek Açar, 23 Nisan'da Çocuk (Okuma Keyfi) 118
Üretim Zamanı 119
Kontrol Noktası 120

3. TEMA - DUYGULARIMI TANIYORUM

Duygularımız 128
Her Yüreğe Nakış Gerek 139
Türkiye 149
Altı Üstü Bir Yarış (Dinleme) 159
Dilek Kuşu (Okuma Keyfi) 170
Üretim Zamanı 172
Kontrol Noktası 174

Kaynakça 179
Cevap Anahtarı 179
Görsel Kaynakça ve Genel Ağ Kaynakçası 179
Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası 181
Türk Dünyası Haritası 182

ORGANİZASYON ŞEMASI

Tema Adı

Anahtar Kavramlar

Ön Değerlendirme

Karekodlar

İşlenecek Metinler ve Okuma Keyfi

Derse Hazırlık

Okuma, Dinleme/ İzleme Yönergesi

Metnin Adı

Metin Etkinlikleri

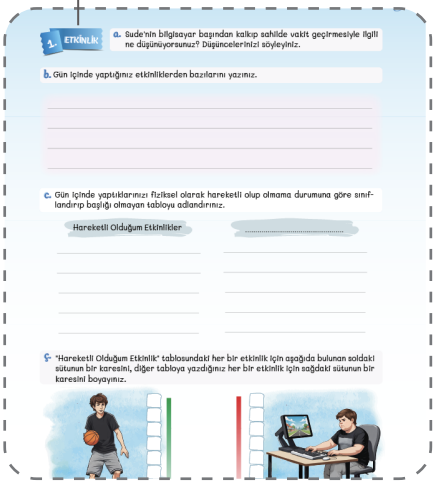

Gelecek Derse Hazırlık

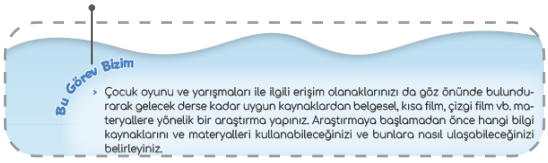

Materyalimi Seçiyorum

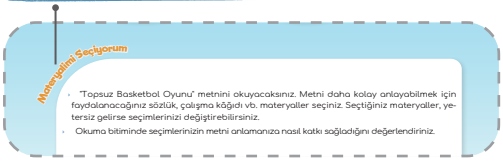

Ölçme Değerlendirme Soruları

Değerlendirme Ölçeklerinde Kullanılan Semboller

Okuma

Yazma

Dinleme İzleme

Konuşma

Üretim Zamanı

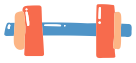
Geliştirilen Beceriler

Etkinliklerde Kullanılan Semboller

Dinleme/İzleme

Yazma

Konuşma

Etkileşimli İçerik

Etkinlik İçi Yönerge

Konuşma ve yazma becerileri başta olmak üzere etkinliklerle ilgili yapacaklarınız konusunda sizi bu karakterler yönlendirecek.

Okuma

Okuma becerisiyle ilgili yapacaklarınız konusunda sizi bu karakterler yönlendirecek.

Dinleme/İzleme

Dinleme veya izleme becerisiyle ilgili yapacaklarınız konusunda sizi bu karakterler yönlendirecek.

Strateji Yönergesi

Strateji öğrenim sürecinde uygulama sırasının sizde olduğunu bu karakterler bildirecek.

Strateji Yönergesi

Strateji öğrenme aşamalarının tamamlanma durumunu bu karakterler bildirecek.

Kitaptaki metinler; yazım, noktalama ve dönemin söyleyiş özellikleri açısından eserin orijinaline bağlı kalınarak alınmıştır.

1. TEMA
OYUN DÜNYASI

Oyun Durdu! (Dinleme)

Topsuz Basketbol Oyunu

Bir İp Bul, Oyuna Başla!

Öğretmenin Sevinci

Oyuncakların Oyuncağı Olmak (Okuma Keyfi)

Temadaki metinler; yazım, noktalama ve dönemin söyleyiş özellikleri açısından eserin orijinaline bağlı kalınarak alınmıştır.

Tema

Özet E-İçerik

ANAHTAR KAVRAMLAR

- Dijital Eğitici Oyunlar
- Dürüstlük
- Entelektüel Oyun
- Fiziksel Oyun
- Noktalama
- Ön Bilgi
- Paragraf
- Saygı
- Sorumluluk
- Sosyal-Duygusal Oyun
- Söz Varlığı
- Tahmin
- Vurgu-Tonlama ve Sesin Şiddeti
- Yazım Kuralları
- Yönetme
- Yüzey Anlam

Başlangıç Noktası

- Bir metni akıcı okumak için nelere dikkat edilmelidir?
- Yukarıda verilen anahtar kavramlar size neleri çağrıştırmaktadır? Bu kavramlardan birini seçerek düşüncelerinizi sözlü olarak ifade ediniz.

Keşif Yolculuğu

- "Oyun" kelimesinin size çağrıştırdıklarını söyleyiniz.
- Dijital oyunlarla mı, sokak oyunlarıyla mı daha fazla vakit geçiriyorsunuz? Neden?

- ✓ Karekodu okutunuz. Metni dikkat dağıtıcı hareketlerden kaçınarak dinleyiniz.
- ✓ Anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını defterinize not ediniz. Bunların anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK (Türk Dil Kurumu) Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.
- ✓ Eğitim öğretim yılı boyunca yeni öğrendiğiniz kelime veya kelime gruplarını anlamlarıyla yazacağınız bir defter oluşturunuz. Defterinizi oluştururken basılı veya çevrim içi sözlük ve başvuru kaynaklarından yararlanınız.
- ✓ Dinleme sürecinizi tema sonundaki "Dinleme /İzleme Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"-ni kullanarak değerlendiriniz.

OYUN DURDU!

1. ETKİNLİK

a. Sude'nin bilgisayar başından kalkıp sahilde vakit geçirmesiyle ilgili ne düşünüyorsunuz? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

b. Gün içinde yaptığınız etkinliklerden bazılarını yazınız.

c. Gün içinde yaptıklarınızı fiziksel olarak hareketli olup olmama durumuna göre sınıflandırıp başlığı olmayan listeyi adlandırınız.

Hareketli Olduğum Etkinlikler	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ç. "Hareketli Olduğum Etkinlikler" listesindeki her bir etkinlik için aşağıda bulunan soldaki sütunun bir karesini, diğer listeye yazdığınız her bir etkinlik için sağdaki sütunun bir karesini boyayınız.

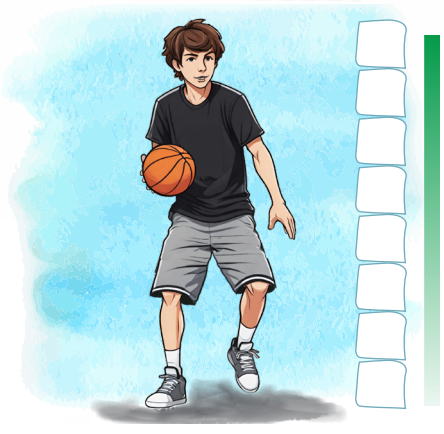

d. Yukarıda boyadığınız sütun ve görsellerden hareketle kendinizle ilgili neler söyleyebilirsiniz?

2. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metinden alınmış aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Cümlelerde altı çizili kelime gruplarının hangi anlamda kullanıldığını işaretleyerek belirtiniz. İhtiyaç duymanız hâlinde işaretleme yapmadan önce kelime gruplarının anlamlarına yönelik basılı veya çevrim içi kaynaklardan bilgi alabilirsiniz.

Topu topu elli tane deniz kabuğu bulmayı başardılar.
- ☐ kısa sürede
- ☐ aşağı yukarı, hemen hemen

Buz gibi bir sesle "Korkunç bir şey!" diye bağırdı.
- ☐ çok şaşırmak
- ☐ çok soğuk bir etki uyandırmak

Havanın kokusu, rüzgârın ve dalgaların sesi bize eşlik ediyor.
- ☐ beraberinde bulunmak
- ☐ mutluluk vermek

Bir anda taş kesilmişti.
- ☐ çok şaşırıp ne yapacağını bilememek
- ☐ olanlardan dolayı mutlu olmak

3. ETKİNLİK

a. Sude'nin oyun durduğunda, mektubu aldığında ve görevi tamamladığında yaşadığı duygu durumlarını metinden hareketle belirleyip aşağıya yazınız.

Oyun Durduğunda

Mektubu Aldığında

Görevi Tamamladığında

b. Sude'nin yukarıdaki üç durumda da yaşadığı duyguların benzer ve farklı yönlerini söyleyiniz.

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Sude ne tür bir oyun oynamaktadır?
2. Oyun oynadığı sırada Sude nasıl bir sorunla karşılaşmıştır? Bu sorunu çözmek için ne yapmıştır?
3. Oyuna dönebilmesi için Sude'ye posta yoluyla gönderilen görev nedir?
4. "Ahtapot" adıyla Sude'ye mektup gönderen kim olabilir? Neden?
5. Sevda Hanım, göndereni belli olmayan görevleri kızının yerine getirmesini onaylıyor. Böyle bir davranışın olumsuz etkileri neler olabilir?

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki tabloyu dinlediğiniz metinden hareketle doldurunuz.

Kişiler	Zaman	Yer

Olay

b. Sahil, metnin gelişiminde nasıl bir rol oynuyor? Söyleyiniz.

c. Metindeki yerin değişimi olayların akışını nasıl etkiliyor? Söyleyiniz.

6. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki görsellerden metnin içeriğiyle uyumlu olanı işaretleyiniz.

b. İşaretlediğiniz görsellerin dinlediğiniz metinle neden uyumlu olduğunu söyleyiniz.

7. ETKİNLİK

Çocukların genel ağ kullanım amaçları ile ilgili aşağıdaki grafiği inceleyiniz. Grafikten hareketle doğru ifadelerin başına (D), yanlış ifadelerin başına (Y) yazınız.

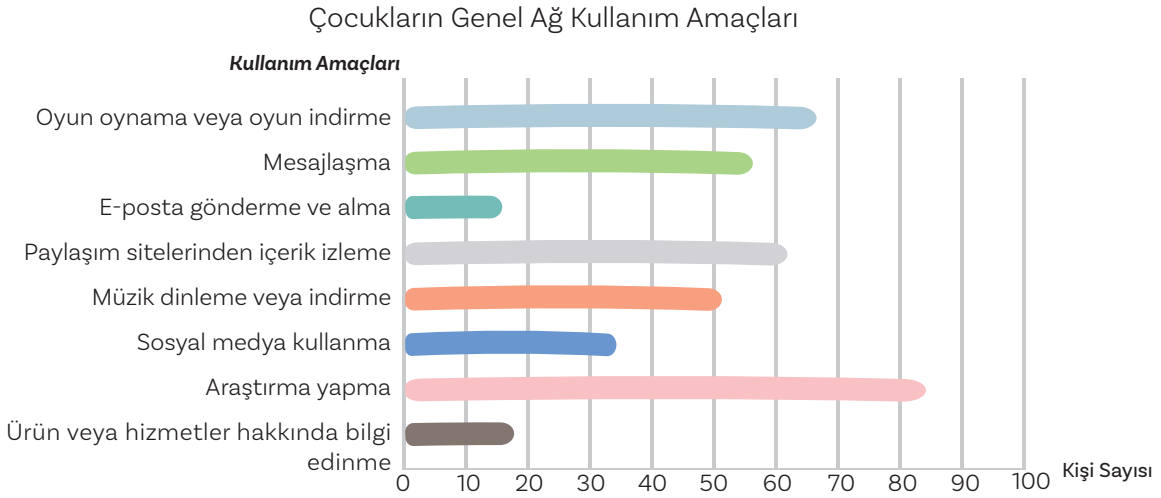

- ☐ Çocuklar, en çok "araştırma yapma" için genel ağa başvurmuştur.
- ☐ "Mesajlaşma" amacıyla kullanım "sosyal medya kullanma"dan daha fazladır.
- ☐ Genel ağ kullanımında "oyun oynama veya oyun indirme", "paylaşım sitelerinde içerik izleme"nin önüne geçmiştir.
- ☐ "E-posta gönderme ve alma" ile "ürün ve hizmetler hakkında bilgi edinme" amacıyla genel ağ kullanımının toplamı, "araştırma yapma" amacıyla kullanımından daha yüksektir.

KONUŞALIM

8. ETKİNLİK

a. Arkadaşlarınızla sokak oyunları oynarken neler hissettiğinizi, bu oyunları neden sevdiğinizi düşünüp bunlarla ilgili defterinize not alınız. Yazdıklarınızı sıra arkadaşlarınızın notlarıyla karşılaştırınız.

b. Oynadığınız sokak oyunlarından birini seçiniz. Defterinize aldığınız notları da kullanarak kısa bir ön hazırlık yaptıktan sonra seçtiğiniz oyunla ilgili bir konuşma yapınız.

c. Arkadaşlarınızdan birinin konuşmasını aşağıdaki "Akran Değerlendirme Ölçeği"ndeverilen ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmasında anı, gözlem ve deneyimlerinden yararlanarak bunları konuyla ilişkilendirdi.			
Dinleyicilerle göz teması kurdu.			
Konuşmasına göre baş, el, kol ve bacaklarının duruşunu konumlandırdı.			
Konuşma içeriğine uygun yüz ifadelerini (şaşırma, kızgınlık, mutluluk vb.) kullandı.			
İşitilebilir bir ses tonuyla konuştu.			

YAZALIM

9. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümleleri renklendirilmiş kelimelere dikkat ederek okuyunuz. Cümlelerdeki değişimi inceleyiniz.

- Begüm düşünüyor.
- Begüm satranç oynarken düşünüyor.
- Begüm okulda satranç oynarken düşünüyor.
- Begüm okulda Mete'yle satranç oynarken düşünüyor.
- Begüm okulda düzenlenen turnuvada Mete'yle satranç oynarken düşünüyor.
- Begüm okulda düzenlenen turnuvada Mete'yle satranç oynarken hamlesini yapmak için düşünüyor.

b. Yukarıdaki örnek cümlelerden hareketle siz de aşağıdaki cümleye her defasında bir kelime veya kelime grubu ekleyerek oluşturduğunuz cümleleri tekrar yazınız.

- Çocuk oynuyor.
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

c. Yazdığınız cümleleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

ç. Yaptığınız etkinliğin yazma çalışmalarınızda size ne gibi katkıları olabilir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

Bu Görev Bizim

› Çocuk oyunu ve yarışmaları ile ilgili erişim olanaklarınızı da göz önünde bulundurarak gelecek derse kadar uygun kaynaklardan belgesel, kısa film, çizgi film vb. materyallere yönelik bir araştırma yapınız. Araştırmaya başlamadan önce hangi bilgi kaynaklarını ve materyalleri kullanabileceğinizi ve bunlara nasıl ulaşabileceğinizi belirleyiniz.

› Belirlediğiniz materyal ve kaynakları; amaç, ilgi ve ihtiyaçlarınıza uygunluğu açısından değerlendiriniz. Gerekli görürseniz yeni kaynak ve materyallere ulaşabilirsiniz.

ÖĞREN UYGULA İZLE

TAHMİN ETME STRATEJİSİ

Yıl boyunca öğreneceğimiz stratejilerden ilki "tahmin etme" stratejisi. Bu strateji, metnin ilerleyen bölümlerinde neler olacağını veya hangi bilgiler verileceğini çeşitli ipuçlarını kullanarak tahmin etmeyi içerir. Okuma, dinleme veya izleme öncesinde ve sırasında kullanılabilir. Merakı artırır, böylece metne odaklanmayı sağlar.

Haydi, başlayalım!

Önce öğretmenimizi izleyeceğiz, ardından gruplar hâlinde stratejiyi iki kez uyguladıktan sonra kendimiz kullanabileceğiz.

Öğretmenimizi İzliyoruz

Öğretmenimiz şimdi "tahmin etme" stratejisini kullanacak. Tahminlerini ve bunların gerekçelerini yazarken sesli düşünecek. Öğretmenimizi izlerken metnin başında ve numaralandırılmış yerlerde bulunan sorulara dikkat edelim.

- *Metnin başlık ve görsellerinde nelere dikkat etti?*
- *Metnin konu ve içeriğine yönelik tahminlerini başlık ve görsellerle nasıl ilişkilendirdi?*

GÖLGE OYUNU

(...)

O gün sabah bakkala ekmek almaya giderken arkadaşım Bora ile karşılaştım. Bora "Bambaşka bir oyun buldum, Melis. Bana yardım edersen akşama herkese sürpriz yapabiliriz." dedi.

"Merak ettim, neymiş bu bambaşka oyun?" diye sordum.

"Kahvaltımı yapayım, sizin evin bahçesine gelince sen de dışarı çıkarsın, o zaman anlatırım."

"Anlaştık." dedim gülerek.

Bora çok farklı fikirleriyle hepimiz için komiklik makinesi gibidir. İlginç oyunlar bulur hatta büyükleri bile oyunlarının içine alır.

Hızlıca kahvaltımı yaparken annem gülerek "Melis, lokmalarını çiğnemeden yutma. Boğazına takılacak. Ne bu acele?" dedi.

"Bora gelecek birazdan. Onunla işimiz var." dedim.

"Ooo! Ben de size katılabilir miyim?" diye sordu annem.

"Olmaz anne, sürpriz!" dedim, sanki olacakları biliyormuşum gibi. Sütümü içtim, koşarak bahçeye çıktım. Bora bahçe kapısının önündeydi. Yanına yaklaştım.

"Haydi, çabucak anlat." dedim. 1

- *Öğretmenimiz metnin sonraki bölümleriyle ilgili tahminlerini yaparken odaklandığı bilgilerle ilgili neler söyledi?*
- *Tahminlerinin gerekçeleri neydi?*
- *Tahminde bulunurken metin dışında hangi bilgileri kullandı?*

Bora, "Gölge tiyatrosu yapmayı düşünüyorum." dedi. "Gölge tiyatrosu mu, o nasıl bir şey?" diye şaşırarak sordum. Bora bana gölge tiyatrosunun ne olduğunu anlattı. "Süper!" dedim heyecanlanarak. Akşama şenlik vardı. Bora, perdeyi ve feneri bulmuş, geriye tiyatronun oyuncularını tasarlamak kalmıştı. "Oyuncularımızın konuşmalarını da yazmalıyız." diye de ekledi. Hemen eve gidip kâğıt kalem aldım. Öğlen yemeği saatine kadar gölge tiyatromuzun metnini yazdık. Karakterlerimizin resimlerini yapıp onları keçeli kalemlerle boyadık. Karakterlerimizi kesip kartonlara yapıştırdık sonra da onları çubuklara geçirdik. Biraz prova yaptık. Artık akşamki gösterimiz için hazırdık. "Bora! Herkese oyunumuzun saat kaçta ve nerede olacağını söylememiz gerek. Bisikletlerimize atlayıp duyuru yapalım mı?" diye önerdim.

"Harika bir fikir, Melis. Senin bölgen sizin komşu evler olsun, ben de parkın karşısındaki evlere doğru gideyim." dedi Bora.

Mahallemizdeki pek çok arkadaşa haber verdik. Akşam olduğunda park, her zamankinden daha kalabalıktı. Arkadaşlarımız, mahallemizin büyükleri, nineleri, dedeleri hemen herkes gelmişti. 2

- *Öğretmenimiz burada metnin sonraki bölümleriyle ilgili tahminlerini yaparken odaklandığı bilgilerle ilgili neler söyledi?*
- *Tahminlerinin gerekçeleri neydi?*
- *Tahminde bulunurken metin dışında hangi bilgileri kullandı?*

Gösteriyi bitirdiğimizde izleyicilerimiz bizi ayakta alkışladı. Hem çok gülmüşler hem de oyunumuzu çok beğenmişlerdi.

Oyundan sonra arkadaşlarımız yanımıza geldi. Hep birlikte sahnemizin yaz boyunca parkta kalmasına karar verdik. O günden sonra tüm arkadaşlarımız sırayla oyunlar sergiledi. Park, hepimiz için kocaman bir tiyatroya dönüştü.

Elçin ÇETİNKALE

- *Öğretmenimiz tahminlerinin doğruluğunu kontrol ederken neler yaptı?*

Biz Uyguluyoruz

Şimdi sıra bizde. 4-6 kişilik gruplar oluşturalım ve öğretmenimizin rehberliğinde "Bülbül ile Bezirgân" metninde tahmin etme stratejisini kullanalım. Bu aşamada aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Öğretmenimizin söylediklerini grup olarak adım adım uygulayalım.*
- *Düşünelim ve tahminlerimizi grubumuzla paylaşalım. Bunlara yönelik grup kararlarını ilgili alanlara yazalım.*
- *Öğretmenimizin uyarıları varsa ona göre çalışmamızı düzenleyelim.*

Tahminlerimiz ve Gerekçelerimiz

BÜLBÜL İLE BEZİRGÂN

(...)

Uzak diyarlardan birinde, içindeki ağaçların dalları bulutlara değen bir orman varmış. Bu ormanda anne bülbül ile üç minik yavrusu yaşarmış. Onlara bakanlar kanatlarının renklerinin güzelliğine mi, seslerindeki huzurun büyüsüne mi hayran kalsınlar, bilemezlermiş.

Günlerden bir gün ormanda ince ince bir yağmur yağmış. Toprağın etrafa yaydığı koku, öyle güzelmiş ki anne bülbül yavrularını da alıp biraz gezmek istemiş. Yağmur birden hızlanıvermiş. Anne bülbül ve yavruları yorulunca genç bir ağacın dalına konup dinlenmişler. Tam bu sırada büyük bir gürültüyle irkilmişler. Her biri korkuyla başka bir ağaca uçuşmuş. Dinlendikleri ağaçtan çıkan dumanları görünce bir yıldırım düştüğünü anlamışlar. Anne bülbül yavrularını etrafına tekrar toplamak için seslenmiş. İki yavrusu hemen yanına gelmiş ama en küçüğü bir türlü gelmemiş. 1

Tahminlerimiz ve Gerekçelerimiz

Anne bülbül, telaşla etrafına bakınırken yavrusunu yerdeki bir adamın avuçlarının arasında görmüş. Kanadından yaralanmış minik yavru, acı içinde çırpınıyormuş. Adam oradan uzaklaşırken anne bülbül, gözyaşlarıyla arkalarından bakakalmış.

Aradan biraz zaman geçmiş. Bülbüllerin sesiyle neşelenen orman sessizliğe bürünmüş. Anne bülbül, evlat hasretine dayanamayıp yavrularını da yanına alıp düşmüş yola. Hayatında hiç bu kadar hızlı uçmamış. Çünkü kanatlarını değil, yüreğini çırpıyormuş. Sonunda kocaman bir han kapısının önüne varmışlar. Kapıda ellerinde yüklerle bekleyen birkaç adam duruyormuş. Adamlar, yüklerini yere bırakıp kapıyı çalmışlar. İçlerinden biri seslenmiş:

– Aç kapıyı bezirgânbaşı!

Kapıyı bülbülün yavrusunu götüren adam açmış ve şöyle demiş:

– Hoş geldiniz. Sizi içeri alırım almasına da kapı hakkı ne verirsiniz, demiş.

Adam heybesinden küçük bir ipek kumaş çıkarıp uzatmış. Bizden sana yadigâr olsun demiş.

Anne bülbül olup bitenleri anlamaya çalışırken hanın etrafında şöyle bir dolaşmış ve pencereden bakınca bir de ne görsün? Minik yavrusu bir kafesin içinde uçuşuyormuş. 2

Tahminlerimiz ve Gerekçelerimiz

Adamlar içeri girince kapı kapanmış. Anne bülbül cesaretini toplamış, evlatları ile birlikte kapının tokmağını kaldırıp bırakmışlar. Anne bülbül seslenmiş:

– Aç kapıyı bezirgânbaşı, demiş. Kapı açılmış. Adam karşısında anne bülbül ve yavrularını görünce önce şaşırmış, sonra tebessüm etmiş. Anne bülbül hüzünlü bir sesle yalvarmış:

– Bezirgânbaşı, bana yavrumu geri ver, demiş. Bezirgânbaşı cevaplamış:

– Elbette veririm, güzel sesli dostumun güzel sesli annesi.

Ben onun kanadını sardım. Kanadı iyileşince ormana getirecektim, demiş. Anne bülbül şaşkınlıkla sormuş:

– Peki, bizden kapı hakkı istemeyecek misin, demiş. Bezirgân tebessümle karşılık vermiş:

– Ben burada konaklayacaklardan küçük hediyeler alırım.

Biz dostuz, siz bana o güzel sesinizi hediye edin ve yavru bülbül iyileşene kadar misafir olun yeter, demiş.

O gün bugündür şu sözlerle çocuklar bezirgânbaşı oyunu oynuyorlar:

Aç kapıyı, bezirgânbaşı, bezirgânbaşı!

Kapı hakkı ne verirsin?

Arkamdaki yadigâr olsun, yadigâr olsun...

Gökten üç elma düşmüş. Biri bülbüllere, biri bezirgânbaşına, diğeri de oyun oynamayı seven bütün çocuklara...

Mehtap TEKER
(Kısaltılmıştır.)

- Tahminlerimizin gerekçeleri ve doğruluğu ile ilgili değerlendirmelerimizi aşağıdaki çalışma kâğıdına yazalım.

Okumaya Başlamadan Önceki Tahminlerimiz

1 Numaralı Yerdeki Tahminlerimiz

2 Numaralı Yerdeki Tahminlerimiz

Yine Uyguluyoruz

Şimdi 2-3 kişilik gruplar oluşturalım ve stratejiyi yeni metnimizde kullanalım. Bu aşamada aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Bu kez öğretmenimiz gerekmedikçe bize müdahale etmeyecek.*
- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip edelim.*
- *Grup arkadaşlarımızla konuşup tartıştıktan sonra ortak karar verelim ama tahmin ve gerekçelerimizi her birimiz kendi kitabımıza yazalım.*

Tahminlerimiz ve Gerekçelerimiz

KANGURUNUN PARMAK UÇLARINDAKİ DÜNYA

Bir zamanlar iyilik güzellik ülkesinde tüm canlıların birlikte yaşadığı bir orman varmış. Bu ormanda çeşit çeşit hayvanlar, ağaçlar ve çiçekler bulunurmuş. (...)

Ormandaki hayvanlar her hafta toplanıp birbirinden eğlenceli oyunlar oynarlarmış. 1

Tahminlerimiz ve Gerekçelerimiz

Saklambaç, körebe, seksek, koşmaca, zıplamaca... Ormandaki hayvan dostlar bazen gölün kıyısındaki ağaç parkında oyunlar kurarlar, yarışmalar yaparlarmış. Bu ağaç parkı onların en sevdiği yermiş.

Gökyüzünün berrak olduğu günlerin birinde minik kanguru, arkadaşları ile oyun oynamak için ağaç parkına gitmiş. Hep birlikte salıncakta sallanmışlar, zıplama tahtasında el ele zıplayarak gökyüzünden yıldız toplar gibi hayal kurmuşlar. Kaydıraktan göle kaymışlar. Balıklar bu oyuna pek sevinmiş, kurbağalar el çırpmış.

Bütün hayvanlar doyasıya oynadıktan sonra koşu yarışması yapmaya karar vermişler. Yarışmayı her zamanki gibi yine gri tavşan kazanmış, hak ettiği havuç ödülünü çıtır çıtır yiyerek evine gitmiş. Ertesi gün yine tüm hayvanlar toplanıp seksek oynamaya karar vermişler, minik kanguru bu seksek oyununu çok seviyormuş. Ama çok güzel zıplamasına rağmen gözleri görmediği için taşın olduğu kareyi bulamıyormuş. Yine de tüm gün arkadaşları ile keyifli vakit geçirmiş.

Kangurunun hayali yarışma oyunlarının birinde kazanan olmakmış. Kendisi gibi görme engelli başka hayvan olmadığı için o da arkadaşları ile aynı şartlarda yarışıyormuş. Aslında bu durum onu rahatsız etmiyormuş. Ona farklı olduğunu hiç belli etmiyorlar, onu olduğu gibi kabul ediyorlarmış. (...)

Yine derenin suyunun azaldığı bir yaz günü, karşıdan gelen hayvanlar ağaç parkına gitmişler. Minik kanguru ve arkadaşları da parka gitmiş, hep birlikte köşe kapmaca oynayıp eğlenmişler.

Derenin karşısından gelen hayvanlardan birisi "Bil Bakalım Bu Ne?" oyununu yarışma şeklinde oynamayı önermiş. Tüm hayvan dostları ilk kez oynayacakları bu oyun için heyecanlanmışlar. Ama içlerinde en heyecanlısı minik kanguru olmuş. Çünkü her şeyi dokunarak buluyor ve tanıyormuş. Parmak uçlarında kurduğu dünyanın gizemli büyüsünü bir yarışmada kullanacağından içi kıpır kıpır olmuş. 2

Tahminlerimiz ve Gerekçelerimiz

Nihayet yarışma başlamış, tüm hayvanlar gözlerini kapatmışlar ve kendilerine verilen nesneyi dokunarak tanımaya çalışmışlar. (...) Oyunun sonunda kazanan minik kanguru olmuş. Yarışmaya katılan dostları onu içtenlikle tebrik etmişler ve en sevdiği meyvelerden ödül vermişler. Minik kanguru, emek vererek kazandığı bir yarışmanın haklı gururunu yaşıyormuş. Arkadaşlarına veda etmiş, meyvelerini yemiş ve hoplaya zıplaya yola koyulmuş. Minik kanguru ağaç parkından ayrılırken kuşlara, çiçeklere kısacası parmak uçlarındaki kocaman dünyaya gülümsemiş...

Ayşegül SÖZEN DAĞ
(Kısaltılmıştır.)

- Tahminlerimizin gerekçeleri ve doğruluğu ile ilgili değerlendirmelerimizi aşağıdaki çalışma kâğıdına yazalım.

Okumaya Başlamadan Önceki Tahminlerim

1 Numaralı Yerdeki Tahminlerim

2 Numaralı Yerdeki Tahminlerim

Sıra Sende

Artık tahmin etme stratejisini kullanmayı öğrendik. Şimdi kitabımızdaki "Topsuz Basketbol Oyunu" metninde stratejiyi kendimiz kullanabiliriz.

Materyalimi Seçiyorum

- "Topsuz Basketbol Oyunu" metnini okuyacaksınız. Metni daha kolay anlayabilmek için faydalanacağınız sözlük, çalışma kâğıdı vb. materyaller seçiniz. Seçtiğiniz materyaller, yetersiz gelirse seçimlerinizi değiştirebilirsiniz.
- Okuma bitiminde seçimlerinizin metni anlamanıza nasıl katkı sağladığını değerlendiriniz.

Keşif Yolculuğu

- Arkadaşlarınızla oynamaktan zevk aldığınız fiziksel oyunlar nelerdir?
- Oyun oynamak için hiçbir şeyiniz olmasaydı buna nasıl bir çözüm yolu bulurdunuz?

- ✓ Metni sessiz okurken numaralı yerlerde durarak tahmin etme stratejisini kendiniz uygulayınız. Tahminlerinizi ve gerekçelerinizi defterinize yazınız.
- ✓ Anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarının altını çiziniz ve anlamlarına yönelik tahminlerinizi defterinize yazınız. Çevrim içi sözlük ya da başvuru kaynaklarından tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz.
- ✓ Metindeki anlamadığınız cümle ya da bölümleri uygun zamanda öğretmen veya arkadaşlarınıza sormak üzere işaretleyiniz.

TOPSUZ BASKETBOL OYUNU

Moni, oyunlarda karşılaştığı problemleri çok seviyordu. Ona göre oyunda bir sorun varsa bir öğrenme fırsatı da vardı. Bir problem varsa bir çözüm de vardı. Problemler onu yıldıramazdı. Pes etmek ona göre değildi. Her zaman, her yerde bir çözüm üretebileceğine inanıyordu.

Bir gün, kasabada basketbol maçı yaparken çocukların topları patladı. Oynayan herkes çok üzülmüştü.

– Keşke patlamasaydı, diyorlardı.

Moni o esnada "Ne yapabilirim acaba?" diye düşünüyordu.

Maçın en heyecanlı anında top patladı diye maçı bitiremezlerdi. Bu oyunun devam etmesi için bir çözüm bulmaları gerekiyordu. Aklına parlak bir fikir geldi. 1

— Topsuz basketbol maçı yapabiliriz, dedi Moni. Basketbol oynamak için bir topa ihtiyacımız yok.

TOPSUZ BASKETBOL MAÇI MI? NASIL YANİ?

Çocuklar arasından bu sefer başka fısıltılar yükseldi.

— İnanılmaaaaaz!!

Bu ilginç fikri duyan herkes şoke olmuştu. Hayalimizde istediğimiz her şeye sahip olabiliriz. Bir rokete binip uzaya gidebiliriz. Bir gemiye atlayıp dev dalgaları aşabiliriz. Oyunda neye ihtiyacımız varsa çantamızdan onu çıkarabiliriz. Hemen ona sahip olabiliriz. Elbette çantadan çıkan bir basketbol topu da olabilir. Bundan daha kolay ne var ki?

Moni, sahanın ortasına geçip bağırdı.

— Çantamdan Top Çıktıııı!

Çocuklar arasında neşeli bir koşturmaca başladı.

Topu sektirdiler. Birbirlerine pas attılar. Şık bir sayı yaptılar. Hatta Mete kendini o kadar oyuna kaptırdı ki bir anda acı içerisinde yerde kıvranmaya başladı.

İnci, panikle bağırdı:

— Ahhh! Hayır! Mete topa bastı. Acil durum! Sağlık görevlileri, buraya lütfen! 2

Mete, yerde o kadar inandırıcı bir şekilde kıvranıyordu ki görenler gerçekten de topa basıp düştüğünü zannedebilirdi. Oyunu çok iyi oynuyordu. Hatta biraz abartıyordu. Bir ara Moni, "Mete, gerçekten topa mı bastı acaba?" diye şüpheye düştü.

Bir siren sesi duyuldu. Moni, İnci ve Taci sağlık görevlisi olup ambulansla olay yerine geldi. Mete'nin ayağına buz tuttular. İncinen bileğini sargı beziyle titizlikle sardılar. Mete'yi sedyeyle saha kenarına aldılar.

Elbette ortada bir buz, sargı bezi, sedye, ambulans falan yoktu. Siren sesini de Moni çıkarmıştı. Bu bir oyundu. Oyun oynamanın en keyifli yanı da sanki gerçekten varmış gibi yapmaktan geçiyordu. Bu, altın kuraldı.

Mete, gökyüzüne baktı.

– İstersem şimdi Satürn gezegeninde bir hastaneye gidip orada da tedavi olabilirim, dedi. Hayal etsenize; gezegenler arası yolculuk... Oyun oynamak muhteşem bir şey yahu!

Mete, saha kenarında keyifle gülümsüyordu. Oyun oynarken özgürdü çünkü. Bu, çooook eğlenceliydi. Mete de eğlencenin tadını doyasıya çıkarıyordu.

Elbette Satürn'de bir hastanede tedavi olmayı tercih edebilirdi. Çantasından bir gezegen çıkarabilirdi. O gezegene giderken karşısına Uzay Korsanları çıkabilirdi. Uzay Korsanları'yla heyecan dolu bir macera başlatabilirdi. Maceraya istediği gibi yön verebilirdi. Ya da okyanusun derinliklerinde tam teşekküllü bir Denizaltı Hastanesine gidebilirdi. Sarı bir köpek balığı onun doktoru olabilirdi. (...)

Mete, Satürn Devlet Hastanesi'nde tedavi olmayı seçti. Satürn gezegeninde tıp çok gelişmiş olacak ki hemencecik iyileşiverdi. Maşallah artık turp gibi sapasağlamdı. Tedavisini olduktan sonra maça geri döndü.

Mert ARIK
(Kısaltılmıştır.)

- Okuma sürecinizi tema sonundaki "Okuma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz.

1. ETKİNLİK

Metinden alınan aşağıdaki cümlelerin ilişkili olduğu kavramları işaretleyiniz.

Problemler onu yıldıramazdı.	☐ sorumluluk ☐ kararlılık
Oyun oynamak muhteşem bir şey yahu!	☐ özgür düşünce ☐ oyunseverlik
Aklına parlak bir fikir geldi.	☐ merak ☐ üretkenlik
Mete'nin ayağına buz tuttular. İncinen bileğini sargı beziyle titizlikle sardılar.	☐ bağımsızlık ☐ yardımseverlik

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. "Topsuz basketbol oyunu" fikri nasıl ortaya çıkmıştır ve çocuklar bu fikre nasıl tepki vermiştir?
2. Metinde geçen "Oyunlarda bir sorun varsa bir öğrenme fırsatı da vardı." cümlesi ne anlama gelmektedir?
3. Mete'nin tedavi olmak için Satürn gezegenini seçmesinin sebebi ne olabilir?
4. Siz oyundaki bir çocuk olsaydınız Moni'nin çözümü hakkında ne düşünürdünüz?
5. Çocukların topsuz basketbol oyununu izleyen biri neler düşünebilir? Gerekçeleriyle açıklayınız.
6. Çocukların oyunda özgür olmaları ne anlama geliyor? Açıklayınız.

3. ETKİNLİK

a. Metindeki bilgilerle deneyimlerinizi ilişkilendiriniz. Buna göre Moni'nin kişilik özelliklerinden üçünü yazınız. Bu özellikleri belirlerken metindeki hangi bilgilerden yararlandığınızı belirtiniz.

b. Moni'nin sorunla karşılaştığında nasıl bir tutum sergilediğini hatırlayınız. Onun yaklaşımına göre bir sorunla karşılaştığınızda nasıl davranmanız gerekir? Yazınız.

4. ETKİNLİK

Aşağıda metinden alınan iki cümle verilmiştir.

a. Bu cümlelerde ifade edilenlerin gerçekte yaşanıp yaşanmadığını belirleyiniz.

b. Siz de metni inceleyiniz ve benzer cümleleri uygun listeye ekleyiniz.

1. Çocuklar arasında neşeli bir koşturmaca başladı.
2. _____
3. _____

1. Mete, Satürn Devlet Hastanesinde tedavi olmayı seçti.
2. _____
3. _____

c. Bu listeleri adlandıracak olsanız aşağıdakilerden hangisini seçerdiniz? İşaretleyiniz.

☐ Nesnel-Öznel ☐ Gerçek-Hayal ürünü ☐ Somut-Soyut

5. ETKİNLİK

a. Daha önce dinlediğiniz "Oyun Durdu!" ve okuduğunuz "Topsuz Basketbol Oyunu" metinleri ile ilgili istenen bilgileri yazınız.

	OYUN DURDU!	TOPSUZ BASKETBOL OYUNU
Kahramanın Karşılaştığı Sorun		
Kahramanın Sorunla Karşılaştığında Verdiği Tepki		
Sorunun Kim Tarafından Nasıl Çözüldüğü		

b. Yazdığınız bilgilerden hareketle bu metinlerdeki olayların benzerlik ve farklılıklarını söyleyiniz.

6. ETKİNLİK

a. Diyafram nefesi etkinliğini yönergeler doğrultusunda tamamlayınız.

Diyafram göğüs ve karın boşluğunu birbirinden ayıran bir kas dokusu tabakasıdır.

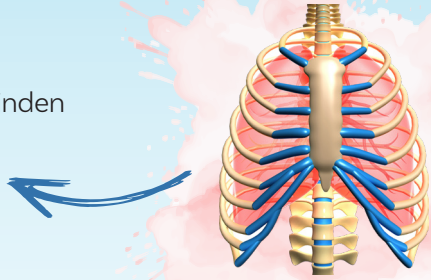

- Ellerinizi görseldeki gibi yerleştirerek omuzlarınız dik biçimde oturunuz.
- Uykunuzun geldiğini düşünerek esneyin.
- Çok komik bir durumla karşılaştınız, kahkaha atıyorsunuz.
- Bir karış uzağınızda bir mum var, üfleyerek onu söndürmeye çalışın.

- Yukarıdaki çalışmaları yaparken göğüs kafesinizin üzerindeki elinizin karnınızın üzerindeki elinizden daha az hareket etmesi gerekir.
- Amaç, karın bölgesinin hareket alanını genişletmektir.

b. Aşağıdaki cümleleri cümle sonundaki okun yönünü dikkate alarak okuyun. Ok yukarıyı işaret ediyorsa ses şiddetinizi artırarak, aşağıyı işaret ediyorsa ses şiddetinizi azaltarak okuyun.

Yoruldunuz değil mi? ↓

Peki, şimdi ne olacak? ↑

Köyümü öyle özledim, öyle özledim ki. ↑

İnanılmaz! ↑

Keşke patlamasaydı! ↓

Aklına parlak bir fikir geldi. ↑

Çantamdan top çıktı! ↑

Bir çocuk yürüyordu. ↓

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki karşılıklı konuşmayı inceleyiniz. Kendinizi Cemil'in yerine koyarak yönergeler doğrultusunda tartışmaya katılınız.

- Arkadaşlarınızla aynı fikirde olmadığınız anları düşününüz.
- Serhat'ın fikirlerine karşı neler söyleyebileceğinizi düşününüz. Katıldığınız ya da katılmadığınız fikirleri belirleyiniz.
- Serhat'ın katılmadığınız fikirlerini neden uygun bulmadığınızı açıklayınız. Kendi fikirlerinizi ifade ediniz. Konuşmanızda nezaket kurallarına uyunuz ve anlaşılır bir dil kullanmaya özen gösteriniz.

Konuşmanız sırasında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanmaya özen gösteriniz.

Bence Mete'nin Satürn'de tedavi olmayı istemesi pek mantıklı değil. Oyun oynarken hayal gücünü kullanmak güzel ama gerçek hayatta sorunlarla yüzleşmek ve onları çözmek için daha gerçekçi yollar bulmalıyız. Satürn'e gitmek imkânsız olduğu için böyle bir tercih yapması biraz gerçeklerden kaçmak gibi görünüyor. Bence Mete'nin hayal gücünü kullanarak uygulanabilir bir çözüm bulması daha iyi olurdu. Hayal gücü ve gerçekçilik arasında bir denge kurmak çok önemli.

Bence Mete'nin Satürn'de tedavi olmayı istemesi çok eğlenceli bir fikir. Oyun oynarken hayal gücümüzü kullanmak bizi sıradanlıktan çıkarıp farklı dünyalara götürüyor. Mete'nin Satürn'ü seçmesi onun ne kadar geniş bir hayal gücüne sahip olduğunu gösteriyor. Ayrıca bu tür hayaller kurmak, problem çözme becerilerimizi ve üretkenliğimizi geliştirir. Gerçek hayatta belki Satürn'e gidemeyiz ama böyle hayaller kurmak sınırlarımızı zorlamamıza ve farklı bakış açıları geliştirmemize yardımcı olur.

8. ETKİNLİK

a. Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlede duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak üzere yazılarda noktalama işaretleri kullanırız. Bunlardan bazılarını sık, bazılarını daha az kullanırız. Yazılarınızda en sık kullandığınızdan en az kullandığınız noktalama işaretlerine doğru bir sıralama yapacak olsanız sıralamanız nasıl olurdu? Soldan sağa doğru yazınız.

b. Sıraladığınız noktalama işaretlerinin kullanıldığı birkaç örnek cümleyi metinden bularak aşağıya yazınız.

9. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümlelerde yay ayraç içindeki noktaların hangi işlevlerde kullanıldığını belirleyiniz. Aynı işlevde kullanılan cümleleri cümle numaralarını kullanarak gruplandırınız. Oluşturduğunuz gruplarda noktanın hangi işleviyle kullanıldığını yazınız.

1. İp, top, çomak vb(.)çocuk oyunlarında sıkça kullanılır.
2. Hayalimizde istediğimiz her şeye sahip olabiliriz(.)
3. Oyuncak müzesi için Cumhuriyet Cad(.)yakınlarında bir bina bulduk.
4. Yarışmada 1(.)olan uçurtmanın sahibi mutluluktan havalara uçtu.
5. Oyun oynarken özgürdü çünkü(.)
6. Basketbol oynamak için bir topa ihtiyacımız yok(.)
7. İlk kez katılmasına rağmen oyunu 2(.)sırada tamamlayarak ödül almayı başardı.
8. Bu karakteri Prof(.)Dr(.)Muharrem Ergin'in "Dede Korkut Kitabı"ndan tanıyorum.
9. Çocuklar 4(.)Levent'teki durakta indikten sonra yürüyerek parka ulaşabilir mi?

1. Grup: _____

İşlevi: _____

2. Grup: _____

İşlevi: _____

3. Grup: _____

İşlevi: _____

b. Noktanın belirlediğiniz işlevlerinden hareketle her grup için oluşturduğunuz kuralları ve örnek cümleleri defterinize yazınız.

10. ETKİNLİK

Aşağıda verilen cümleleri 10. etkinlikte yazdığınız kurallardan hareketle inceleyiniz. Eksik olan nokta işaretini cümlelerdeki gerekli yerlere ekleyiniz.

Kıbrıs şehitlerimizden Av Mehmet Özel'in ismi Karacaoğlan Mah 3715 Sok No 111'de bulunan okulda yaşatılıyor

Okul evimize yaklaşık 10 dk yürüme mesafesindeydi

Sınıfımız da evimiz gibi 1 kattaydı ve ben sınıfta en arka sıranın hemen önünde 6 sırada otururdum

En iyi arkadaşım Esma ise 2 sıra önümde Sıla'yla otururdu

YAZALIM

11. ETKİNLİK

a. Yazarken kurduğumuz cümleler metnimizin akıcılığını etkiler. Uzun cümleler yerine kısa cümlelerle yazmak metnimizi daha anlaşılır kılar. Aşağıda uzun bir cümle bölünerek kısa cümlelere dönüştürülmüştür. Birbiriyle ilişkili unsurlar ve kısaltma yapılırken bölünebilecek yerler renklendirmeyle gösterilmiştir. Uzun bir cümlenin bölünerek kısa cümlelere dönüştürüldüğü aşağıdaki örneği inceleyiniz.

Kampa giderken valizime önce pantolonlarımı, gömleklerimi, pijamalarımı; sonra yolda ve orada okumak için kitaplarımı, birkaç dergimi ve yazmak için günlüğümü; spor yaparken ve arkadaşlarımla oynarken ihtiyaç duyacağımı düşünerek raketimi, tenis topumu, eşofman takımımı ve spor ayakkabılarımı yerleştirdim.

- Kampa giderken valizime önce pantolonlarımı, gömleklerimi, pijamalarımı yerleştirdim.
- Sonra yolda ve orada okumak için kitaplarımı, birkaç dergimi ve yazmak için günlüğümü yerleştirdim.
- Spor yaparken ve arkadaşlarımla oynarken ihtiyaç duyacağımı düşünerek raketimi, tenis topumu, eşofman takımımı ve spor ayakkabılarımı yerleştirdim.

b. Aşağıdaki cümleleri uygun yerlerinden bölerek kısa cümlelere dönüştürünüz.

Yapılan bir anketle okulumuzdaki öğrencilerin sokak oyunlarından saklambaç, körebe, birdirbir ve sekseği çok severken zekâ oyunlarından mangala, dokuztaş ve amiralbattıyı tercih ettikleri belirlendi.

Dün izlediğim bir belgeselde bundan çok da uzak olmayan bir dönemde çocukların bez bebek, tornet, misket ve topaç gibi oyuncaklarının olduğunu; okul bahçelerinde yakar top, istop, mendil kapmaca ve uzuneşek gibi oyunları sıkça oynadığını öğrenince çok şaşırdım.

c. Yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

ç. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Bu yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

12. ETKİNLİK

a. Karekodu okutarak "Düş Oyunu" adlı şiiri dikkatlice dinleyiniz.

b. Sizce şairin yaşamını bir oyun alanı gibi görmesinin sebebi nedir? Söyleyiniz.

c. *"Neşeyle döner dünya"* dizesinde "neşeli olma" durumu dünyaya verilerek dünya kişileştirilmiştir. Şiiri tekrar dinleyiniz. Dinleme sırasında verilen örnektekine benzer kullanımları tespit ederek yazınız.

ç. Söz sanatlarının şiire katkısı:

( ) *Kuru bir anlatım yerine estetik bir anlatım sağlar.*

( ) *Bir şeyi uzun uzun anlatmak yerine az sözle çok şey anlatma imkânı verir; sıradan bir durumu bile daha etkileyici ve dikkat çekici bir şekilde aktarmaya yarar.*

( ) *Anlatımı güçlendirerek daha güçlü bir şekilde ortaya koyma fırsatı sunar.*

( ) Anlatılmak isteneni doğrudan söylemek yerine gizleyerek anlama derinlik katar; okuyanı veya dinleyeni düşünmeye, gizli anlamları keşfetmeye yönlendirir.

Kişileştirme söz sanatı ile şair anlatımında yukarıdakilerden hangisini sağlamıştır? Nedenleriyle tartışınız.

KONUŞALIM

13. ETKİNLİK

a. "Bu Görev Bizim" bölümündeki yönergeden hareketle izlediğiniz filmle ilgili defterinize aldığınız notları gözden geçiriniz.

b. İzlediğiniz sinema filmi veya çizgi filmi defterinize aldığınız notlardan hareketle olay akışına uygun olarak anlatınız. Anlatımınıza başlarken neden o filmi seçtiğinize de değininiz.

- Konuşurken nefesinizi doğru ayarlayınız.
- Kelimeleri doğru telaffuz ediniz.
- Sesinizin şiddetini ayarlayınız.
- Doğru vurgu ve tonlamayla konuşunuz.

c. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle konuşmanızdaki güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Gelişmeye açık yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

Keşif Yolculuğu

- İp oyunlarından hangilerini biliyorsunuz? Siz bunlardan hangilerini oynamayı daha çok seviyorsunuz?
- Yazı yazarken büyük harfleri hangi amaçlarla kullanıyorsunuz? Söyleyiniz.

- ✓ Metni öğretmeninizin okuma hızı, vurgu ve tonlamasına dikkat ederek dinleyiniz.
- ✓ Öğretmeninizi dinlerken anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını işaretleyiniz. Ardından bunlara ve anlamlarına yönelik tahminlerinizi 1. etkinlikteki ilgili alana yazınız.
- ✓ Okuma hızınızın, vurgu ve tonlamanızın öğretmeninizinki gibi anlamı yansıtacak biçimde olmasına özen göstererek metni sesli okuyunuz.

BİR İP BUL, OYUNA BAŞLA!

Kimi zaman sizin de içiniz kıpır kıpır oluyor mu? Belki de oyunlar oynamak, hoplayıp zıplamak istiyorsunuz. Böyle durumlarda size yardımcı olacak birkaç oyun fikriyle geldik. Üstelik bahsedeceğimiz oyunların tümü için gerekli tek bir malzeme var: ip.

Atlama ipi, halat, örgü ipi ve daha nicesi... Bu iplerle oynanan oyunlardan bir ya da birkaçını biliyorsunuzdur. Bu oyunları oynayıp eğlenceli zaman geçirmenin de hoşunuza gittiğini düşünüyoruz. Üstelik sadece oyunlar değil, bir iple yapabileceğiniz birçok aktivite var. İp baskı yapabilir, örgü örebilir, sağlam bir ağaç dalına basit bir salıncak kurarak sallanabilirsiniz.

Halat çekme oyununu pek çoğunuz biliyordur. Bu oyunu kalabalık bir ortamda oynamak oldukça keyifli olabilir. Oyunu bilmeyenler için nasıl oynandığını anlatalım.

Oyun için sağlam bir halata gereksinim var. Öncelikle iki takım kurulur ve takımlar ipin iki ucuna ayrılır. Ortada bir sınır çizgisi belirlenir. Amaç, takımların ipi kendi tarafına çekip rakip takımın tüm oyuncularının bu sınırı geçmesini sağlamak.

Hazır halattan bahsetmişken halatla oynayabileceğiniz bir diğer oyun: ip çevirme. Bu oyunu herhangi bir atlama ipiyle de oynayabilirsiniz. Oyunu en az 5 oyuncuyla oynamanızı öneririz. Ortada ipi çevirecek bir oyuncu belirlenir. Diğer oyuncular ip çeviricinin çevresinde, ipin yetişebileceği uzaklıkta bir çember oluşturur ve çember üzerinde yerleri işaretlenir. İp çevirici, elinde ipi tutarak bulunduğu yerde dönmeye başlar. Oyuncular, çevrilen ipe değmemek için olduğu yerde zıplar. Kim ipe değerse ortaya geçer ve ip çevirici olur.

Daha fazla hareket etmek, rekabeti biraz daha artırmak istiyorsanız ip atlamalı bayrak koşusunu deneyebilirsiniz. Tabii bu oyunda birbirinize bayrak yerine atlama ipi teslim edeceksiniz.

Önce eşit sayıda oyuncudan oluşan takımlar oluşturulur. Ardından yarış alanının sınırları belirlenir. Oyuncular, başlangıç çizgisinde takımlar hâlinde sıraya geçer. İşaretle birlikte ilk sıradaki oyuncular koşar adımlarla ip atlayarak yarış alanının diğer ucuna gidip başlangıca geri döner. Burada ipi, sıradaki takım arkadaşına teslim edip sıranın arkasına geçerler. İkinci oyuncular da karşıya gidip başlangıca döner ve oyun bu sırayla devam eder. İlk önce hangi takım koşuyu tamamlarsa o takım yarışı kazanır.

Şimdi biraz da engelleri aşarak hedefe ulaşmak isteyenler için lazer oyunundan bahsedelim. Lazer oyununda halat ya da atlama ipi değil, kalın örgü ipleri kullanılır. Ayrıca iplerin karşılıklı bağlanabileceği bir ortama gereksinim var. Bol ağaçlı bir bahçe bunun için uygun olabilir. Ağaçlara ipler karmaşık bir biçimde bağlanır. İplerin sonuna bir hedef konulur ve iplere değmeden aralarından geçerek hedefe ulaşmaya çalışılır.

Bu oyunu bir arkadaşınızla oynarken süre tutup hedefe kimin daha kısa sürede ulaştığını ölçebilirsiniz.

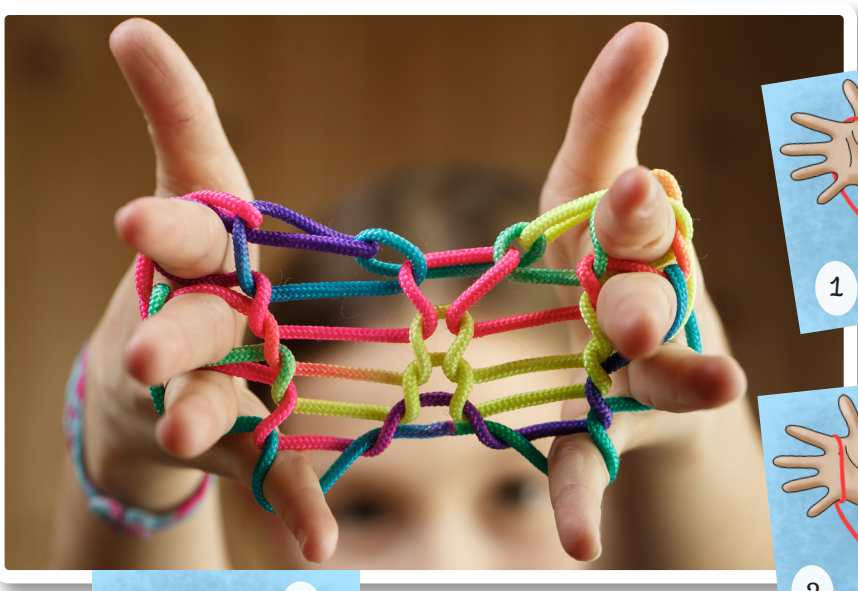

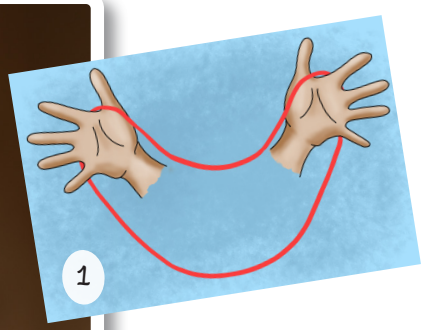

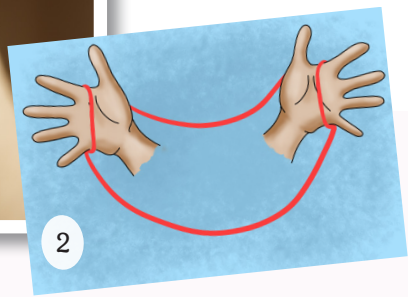

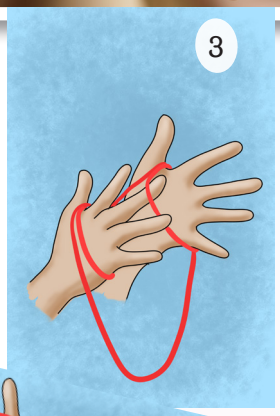

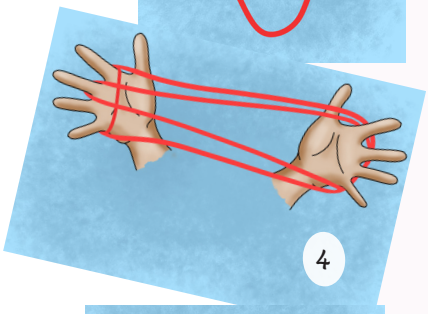

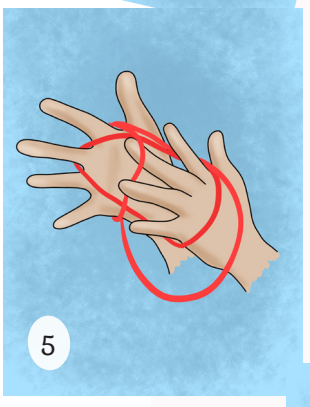

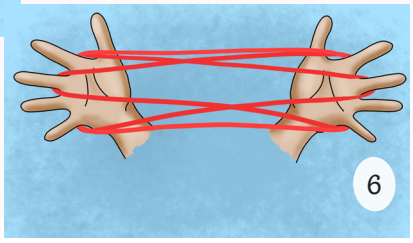

Kedi beşiği, ayatori ya da ip oyunu... Hangi adı tercih edeceğiniz size kalmış. Ancak bu oyunda iplere dolanacağınız kesin! Karşılıklı iki kişiyle oynanan bu oyunda amacınız ipi sırayla farklı biçimlere sokmak. Ancak ipiniz düğüm olduğunda yani artık farklı biçimler yapamadığınızda oyun biter. Bu nedenle hamlelerinizi önceden düşünmeniz ve devamlılığı sağlamanız gerekir.

Oyunu oynamak için 1 metre uzunluğundaki ip, uçlarından bağlanır. Oyunculardan biri, ellerini bağlanan bu ipin arasından geçirir. Sağ elini ipin sol kenarından ve ardından sol elini ipin sağ kenarından dıştan içe doğru geçirip geri çeker. Avuçlarının çevresini saran iplerin altından karşı elinin orta parmağını geçirip ellerini tekrar geriye doğru çeker. Böylece oyunun başlangıcı yapılmış olur. Buradan sonrası sizin hamlelerinize bağlı!

(...)

Sadece birkaç iple bile güzel zaman geçirilebiliyor, değil mi? Siz iple oynanan başka oyunlar biliyor musunuz?

Merve ÇELİK
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Belirlediğiniz kelime ve kelime gruplarının anlamlarını TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten bularak yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz.

KELİME/ KELİME GRUBU	TAHMİNİM	SÖZLÜK ANLAMI

2. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metinde en çok tekrar eden ve metnin konusunu destekleyen kelimeleri belirleyip örnekteki gibi yazınız.

İp		

b. Yazdığınız kelimelerin metnin içeriğiyle ilişkisini açıklayınız.

3. ETKİNLİK

Okuduğunuz metinden ve deneyimlerinizden hareketle aşağıdaki soruları sözlü olarak cevaplayınız.

1. Metinde hangi oyunlardan bahsedilmektedir? Siz bunlardan hangilerini oynuyorsunuz?
2. "Kedibeşiği" adlı oyunda neden hamlelerimizi önceden düşünmeliyiz? Açıklayınız.
3. Metinde anlatılanlarla sizin oynadığınız ip oyunlarının benzer ve farklı yönleri nelerdir?
4. Metinden hareketle kuralların bir oyun için neden önemli olduğunu açıklayınız.
5. Metinde verilen oyun isimlerini oyunların içeriğine uygun buluyor musunuz? Neden?

4. ETKİNLİK

a. Metinden iki oyun belirleyerek oyunlarla ilgili istenen bilgileri yazınız.

Oyun Adı

Oyuncu Sayısı

Oyunun Aracı

Oyunun Amacı

b. İki oyun arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyleyiniz.

KONUŞALIM

5. ETKİNLİK

a. Ailenizle ev dışında yaptığınız etkinlikleri aşağıdaki alanlara yazınız.

Ailemle Yaptığım Etkinlikler

Sosyal Etkinlikler	Eğlenme Amaçlı Etkinlikler	Kültürel Etkinlikler
1. _____	1. _____	1. _____
2. _____	2. _____	2. _____
3. _____	3. _____	3. _____

b. Yazdığınız etkinliklerden en çok keyif aldığınız etkinliği belirleyiniz. Bu etkinlikle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Hangi sıklıkla bu etkinliği yapıyorsunuz?

2. Etkinlikte neler yaparsınız?

3. Bu etkinlikte özel bir görev veya sorumluluğunuz oluyor mu? Oluyorsa kısaca açıklayınız.

4. Bu etkinliği yaparken ne tür duygular hissediyorsunuz?

5. Bu etkinliği diğerlerinden daha fazla sevmenizin sebebi nedir?

c. Ailenizle geçirdiğiniz özel bir günü anlatan konuşma yapınız. Konuşmanıza başlamadan önce yukarıya yazdıklarınızı da kullanarak kısa bir hazırlık yapınız.

ç. Konuşma sürecinize yönelik aşağıdaki soruları cevaplayınız ve yönergeleri uygulayınız. Bunlardan hareketle güçlü ve zayıf yönlerinizi belirleyiniz.

- Konuşmanızı yaparken en çok nerede zorlandınız?
- Konuşurken neler hissettiniz? Bunlar konuşma sürecinizi etkiledi mi?
- Sizce öğretmeniniz konuşmanızda en çok neyi beğenmiş olabilir?
- Bir sonraki konuşmanızda neleri düzenlemeniz gerektiğini not ediniz.

6. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümlelerde yer alan yay ayraç içindeki virgüllerin hangi amaçla kullanıldığını belirleyiniz. Virgülün aynı amaçla kullanıldığı cümleleri gruplandırarak tabloyu doldurunuz.

1. Kıymetli dostlarım(,) öncelikle hepinize bir müjde vermek istiyorum.
2. Elbette ortada bir buz(,) sargı bezi(,) sedye(,) ambulans falan yoktu.
3. Okumak(,) okumak(,) sürekli okumak istiyorum son zamanlarda.
4. Kedibeşiği(,) ayatori(,) ip oyunu adlarından birini tercih edebilirsiniz.
5. Oyun çocuğun hayal gücünü(,) zihinsel ve duygusal gelişimini(,) sosyal becerilerini destekler.
6. Düşünmek(,) düşünmek(,) yine düşünmek gerek bu ülkenin nasıl kurulduğunu.
7. Canım annem(,) sen benim hem ebeveynim hem de en iyi oyun arkadaşım oldun.
8. Hep bilgisayar(,) hep bilgisayar(,) hep bilgisayar... Biraz da arkadaşlarınla oyna.
9. Sayın Okul Müdürüm(,)
   Öncelikle zekâ oyunları turnuvamıza katılımınız için size teşekkür etmek istiyorum.

1. Grup

Cümle Numarası	Kullanım Amacı	Kural

2. Grup

Cümle Numarası	Kullanım Amacı	Kural

3. Grup

Cümle Numarası	Kullanım Amacı	Kural

b. Aşağıdaki alana virgülün kullanımı ile ilgili oluşturduğunuz kurallar için birer örnek yazınız.

1. kural için örneğim: _____

2. kural için örneğim: _____

3. kural için örneğim: _____

7. ETKİNLİK

Nokta ve virgülle ilgili aşağıda verilen görevi "istasyon tekniği" ile yönergeler doğrultusunda yapınız.

Nokta ve virgülün işlevleriyle ilgili üç istasyonda üç ayrı çalışma yapılacaktır. İstediğiniz noktalama işaretiyle ilgili çalışmalara katkıda bulunabilirsiniz.

Afiş Örneği

Afiş İstasyonu

1. istasyonda nokta ve virgülün işlevleriyle ilgili örnektekine benzer bir afiş tasarlanacaktır.

Broşür İstasyonu

2. istasyonda nokta ve virgülün işlevleriyle ilgili örnektekine benzer bir broşür hazırlanacaktır.

Broşür Örneği

Slogan İstasyonu

3. istasyonda nokta ve virgülün işlevleriyle ilgili örnekteki gibi özgün sloganlar üretilecektir.

Slogan Örneği

- Her istasyon için bir gözlemci belirleyiniz. Gözlemci, görevli olduğu istasyonda yapılan çalışmaların ilerleyişini ve grupların istasyonda geçirdiği süreyi takip edecektir.
- Arkadaşlarınızla 2-3 kişilik gruplar oluşturunuz.
- Grup olarak sırasıyla tüm istasyonları dolaşıp verilen süre içinde kendinizden önce yapılan çalışmalara katkıda bulunarak etkinliği tamamlayınız (Her bir grubun istasyonda kalma süresi üç dakikadır.).
- Süreç sonunda ortaya çıkan çalışmaları sınıfınızın panosunda sergileyiniz.

8. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki metinde büyük harflerin hangi amaçlarla kullanıldığına dikkat ediniz. Büyük harflerin benzer kullanımlarını gruplandırınız.

Bugün 9 Haziran 2024 Pazar. Sabah yaramaz kedim Boncuk'un ve geveze kuşum Maviş'in sesleriyle uyandım. Hayatımda ilk kez bir ödül alacağım için duyduğum heyecan sanki onlara da geçmişti. Aslında buruk bir heyecandı benimki. Yarışmayı tüm Türkiye'nin öğretmeni Şehit Şenay Aybüke Yalçın Öğretmen'im için yazdığım şiirle kazanmıştım. Aybüke Öğretmen'imiz yedi yıl önce, 9 Haziran 2017 Cuma günü aramızdan ayrılmıştı. Şiirimde onu unutmayacağımızı, unutturmayacağımızı anlattım. Ödülümü verirken Vali Bey'in gözleri doldu, elleri titredi. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki bir limanda yaşananları anlatan türküyü onun sesinden dinlerken törendeki herkesin gönlü titredi.

b. Oluşturduğunuz gruplardan hareketle büyük harflerin kullanımıyla ilgili kuralları aşağıya yazınız.

c. Aşağıda verilen cümleleri büyük harflerin kullanımına dikkat ederek ve noktalama işaretlerini uygun yerlere koyarak yeniden yazınız.

aslı ceren ve mehmet körebe oynuyor

okulumuzda 21 haziran salı günü akıl oyunları turnuvası başlıyor

aysel köpeği fındıkla sahilde oynuyordu

çocuk oyunları şenliği için azerbaycan cumhuriyetine gidiyoruz

okulumuza gelen doktor ahmet bey oyunların çocuklar için önemini anlattı

9. ETKİNLİK

a. Arkadaşlarınızla oynarken en çok eğlendiğiniz geleneksel oyun hangisidir? Söyleyiniz.

b. Karekodu okutarak "Türk Dünyası Çocuk Oyunları Birdirbir" adlı çoklu ortamı izleyiniz.

c. İzlediğiniz çoklu ortamda tanıtılan oyunları; oyunda kullanılan malzeme, kişi sayısı, kurallar açısından inceleyiniz. Aralarından iki oyun seçip incelediğiniz özellikler açısından benzerlik ve farklılıklarını aşağıda uygun yerlere not alınız.

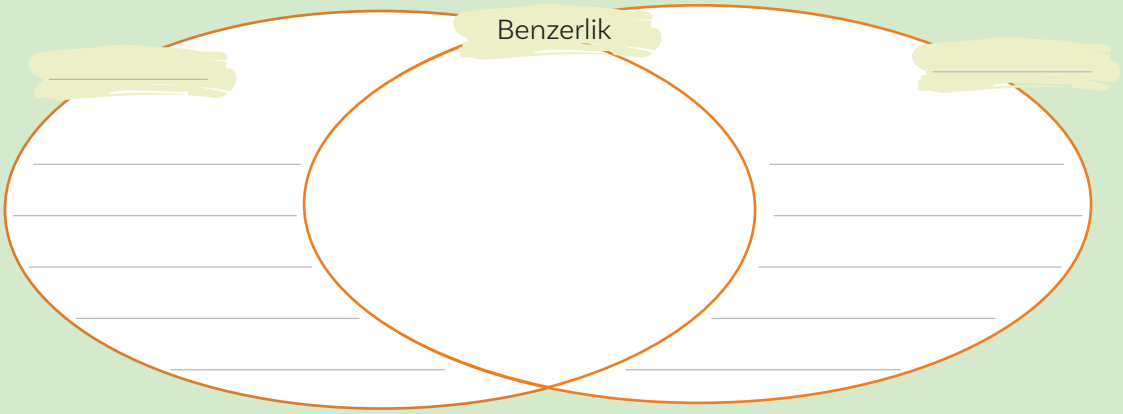

ç. Aldığınız notları da kullanarak seçtiğiniz iki oyunu karşılaştıran bir konuşma yapınız.

Görselde alt yazı kullanılmasının amacı nedir? Bu tür çoklu ortamlarda alt yazı kullanılmasının başka hangi faydaları olabilir? Yazınız.

İzlediğiniz çoklu ortamda yukarıdaki görsel hangi amaçla kullanılmış olabilir? Bu tür bir görselin olmaması bir eksiklik oluşturur mu? Neden?

d. İzlediğiniz çoklu ortamdan yazı, ses, müzik, video, görsel gibi unsurlardan birini çıkarmanız gerekseydi hangisini çıkarırdınız? Nedeninizi yazınız.

_____

_____

10. ETKİNLİK

a. Karekodu okutarak "Oyun Dünyamız" adlı etkileşimli içeriği yönergeler doğrultusunda tamamlayınız.

b. Tema sonunda yer alan "Dinleme/İzleme Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak dinleme/izleme sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi tespit ediniz. Sonraki etkinliklerde bu yönlerinizi geliştirmeye çalışınız.

YAZALIM

11. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki elektronik postayı inceleyiniz. Elektronik postada bulunan "Kime" bölümüne kendi elektronik posta adresinizi yazınız.

Kimden hatice52_@e-postaci.net.tr
Kime _____@_____
Konu Görseldeki Oyun Hakkında Bilgi

Sevgili Arkadaşım,

Çocuk oyunlarıyla ilgili araştırma yaparken ekte gönderdiğim görselle karşılaştım. Görseldeki oyunla ilgili bilgine ihtiyacım var.

Bu görseldeki oyuna nasıl bir hazırlık yapılması gerektiğini, oyunun kurallarını ve nasıl oynandığını anlatan elektronik postanı en kısa sürede bana gönderebilir misin? Cevabını sabırsızlıkla bekliyorum.

Arkadaşın Hatice

Ek: korebe.jpg

b. Arkadaşınız Hatice'den gelen bu elektronik postaya aşağıdaki yönergeleri göz önünde bulundurarak bir cevap yazınız.

- "Kimden" bölümüne kendi elektronik posta adresinizi yazınız.
- Yazınıza yazma ortamınızı da dikkate alarak uygun selam ve hitap ifadeleriyle başlayınız. Uygun şekilde de sonlandırınız.
- Nezaket kurallarına uygun bir iletişim dili kullanınız.
- Vereceğiniz bilgilerin doğru ve güvenilir olmasına dikkat ediniz.
- Yazım ve noktalama kurallarına uyunuz.

Kimden	_____@_____
Kime	hatice52_@e-postaci.net.tr
Konu	Görseldeki Oyun Hakkında Bilgi

c. E-postanızı göndermeden önce yazdığınız metnin oyunu tanıtma ve iletişim sürecini devam ettirme yeterliliğini kontrol ediniz. Eksik veya hata varsa gerekli düzenlemeleri yapınız.

ç. Yazınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

d. Yazma sürecinizi tema sonundaki "Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz.

Keşif Yolculuğu

- Uçurtma ile ilgili bildiklerinizi anı, gözlem ve deneyimlerinizden hareketle arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Geleneksel çocuk oyunları ve bu oyunların kültürümüzdeki önemiyle ilgili araştırmanızdan edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

- ✓ Öğretmeninizi metni okurken onu dikkatlice dinleyiniz.
- ✓ Metni vurgu ve tonlamaya dikkat ederek normal konuşma hızınıza yakın bir hızda sesli okuyunuz.

ÖĞRETMENİN SEVİNCİ

"Öff! dedim belimi doğrulturken. "Nasıl da yorulmuşum." Oturduğum döşemenin üzerinden kalkıp, kendimi yumuşak bir koltuğa attım. Gözlerimi odanın içinde dolandırırken, çevreme serpiştirdiğim rengârenk uçurtmalara sevinçle baktım. Tüm renklerin gelip göz bebeklerime yerleştiğini duyumsadım.

Bir gökkuşağını anımsatan upuzun ve rengârenk kuyruklarıyla yerde, masanın, sandalyelerin üzerinde duran uçurtmalarımı parmağımı uzatarak, tek tek saydım. "Tam on iki uçurtma. Mahallenin çocuklarına yeter mi? Geçen yıl sekiz tane yapmıştım da, birkaç çocuk açıkta kalmıştı. Yetmeyecek olursa bir daha, bir daha yaparım, öyle çok malzemem var ki..."

Yaşlı bedenim oturduğum koltuğa biraz daha gömülürken, ilk kez yorulduğumu hissettim. Beş gündür bu uçurtmalarla uğraşıyor, onları çocukların hoşuna gidecek biçimlere sokmaya çalışıyorum. Bundan öyle büyük bir sevinç duyuyorum ki, anlatması kolay değil.

Koltuğuma biraz daha gömülürken, "Yarın olsun, gökyüzü renklerle donanacak, bir yarın olsun," diye mırıldandım ve göz kapaklarımın ağırlaştığını hissettim.

(...)

Yattığım yerden fırlayıp pencereye koştum. Sabah olmuş, öyle güzel bir gün başlamıştı ki, içim sevinçle doldu. Penceremin kanadını ardına kadar açtım ve kollarımı iki yana açarak baharı kucakladım. Baharın ılık nefesi açık yakamdan içeri girip tüm vücudumu bir müjde gibi sardı.

Bugün kendimi çok canlı hissediyorum. İçi içine sığmaz bir çocuk gibiyim. Çocuksu sevinçlerle dolu olduğum için art arda neşeli kahkahalar attım. Artık giyinmeliyim, çocuklarımın beni bahçe kapılarında ya da pencere önlerinde beklediklerini biliyorum. Heyecanlı ve sabırsız olduklarını da. Çünkü üç bahardır böyle oluyor.

Giyinirken bir yandan da düşünüyorum. Öğretmen emeklisiyim. Ama emekli olmak bana göre değil, daha doğrusu öğrencilerimden uzakta kalmak.

Bu düşünceyle ve onlara yakın olma tutkusuyla, bir okulun kantinini işlettim uzun süre. Mutluluk dolu günlerdi onlar. Minicik öğrenciler benden bir şey satın aldıklarında, ellerindeki paraya değil, sadece o küçük, aydınlık yüzlere bakardım. O anda yaşlı yüreğim bilinmedik sevinçlerle dolup taşardı.

Biraz daha yaşlanınca, o işi de bırakıp bu semte taşındım. Yalnız yaşıyorum, çocuklarım ve torunlarım yok ama, bu semtin tüm çocukları benim torunlarım, kopamadığım öğrencilerim. Bir de beni mutlu eden uçurtmalarım var.

Kendimi bu düşüncelerden kurtarıp, uçurtmalarımın yanına gittim. Onları iki koltuğumun altına sıkıştırıp hevesle dışarı fırladım. Bağırıyorum:

"Haydi çocuklar! Öğretmen dedeniz geldi!.. Uçurtmalarınız geldi!.."

Kulakları dışarıda olan çocuklar, bu sesle kendilerini dışarı attılar. Bir anda çevremi sarıp bağırıp çağırmaya, uçurtmalarına kavuşmak için sabırsızca tepinmeye başladılar.

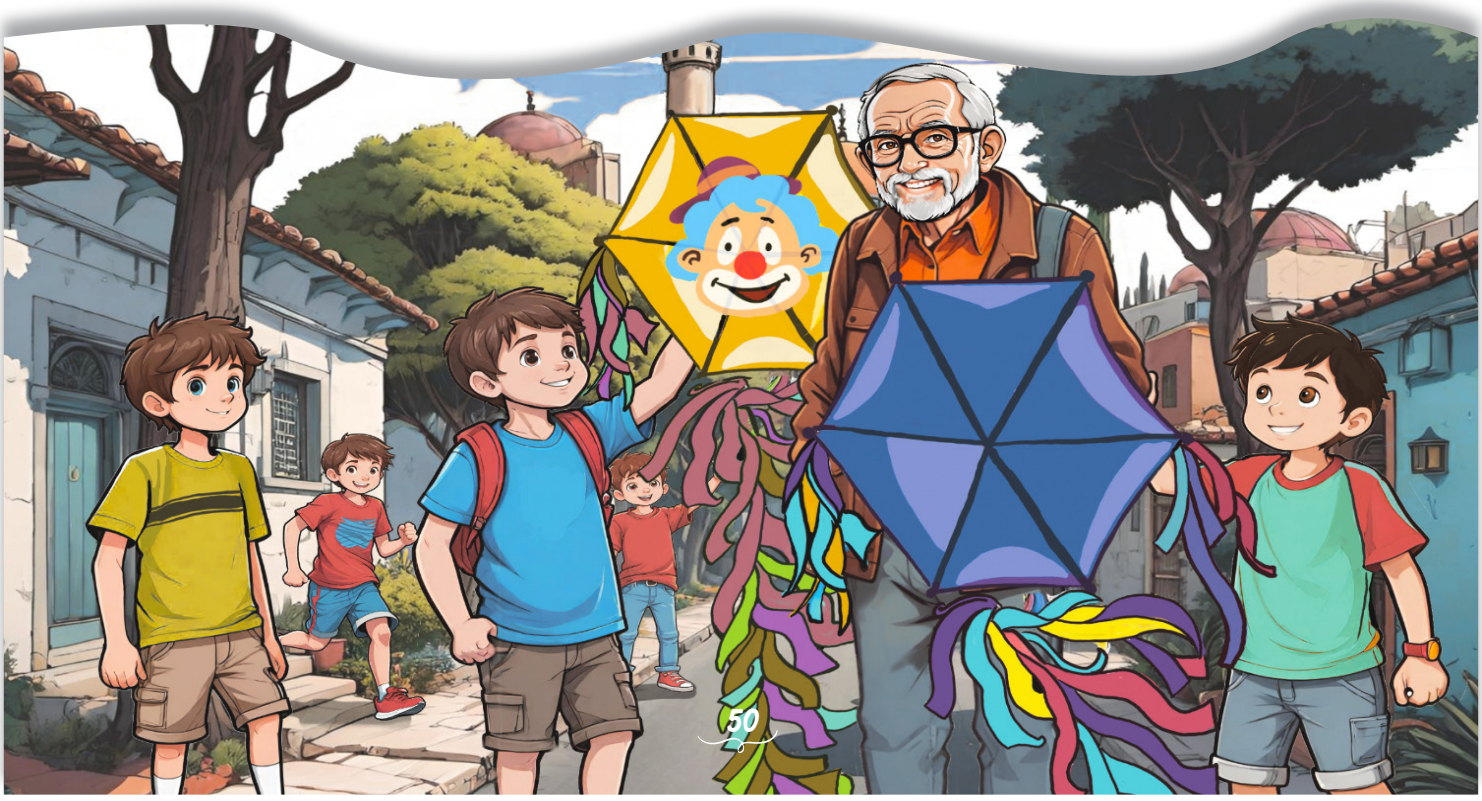

"Durun!.. Durun!" diye bağırdım. Hepinize yetecek kadar var, sabırsız olmayın. Şu mor renkli uçurtma senin Can. Kuyruğu alacalı olan da Gün'ün. Palyaço suratlı olanını Deniz'e yaptım. Neredesin, küçük Deniz?"

Ohh... Nihayet uçurtmalarım afacan sahiplerini buldu. Çok mutluyum, çocuklar gibi seviniyorum. Küçük Deniz'in elinden tuttum, kırlara doğru koştuk.

"Koyuverin uçurtmalarınızı! Koyuverin rüzgâra karşı!.. Gökyüzünde martılar gibi süzülsünler, göğün rengine karışsın uçurtmalarınızın rengi!" diye haykırıyorum. Yoksa çocuklardan daha mı heyecanlıyım? Bu heyecanım çocuklara da yansıdı. Onlar da bağırıyor, çağırıyor, neşeli çığlıkları kırlarda yankılanıyor.

Papatyalı tepelere ulaştığımızda, uçurtmalarımızı hep birlikte baharın ılık rüzgârlarına karşı bıraktık. Onlar gittikçe yükseliyor, renkli kuşlar gibi süzülüyorlar. Gökyüzü onlarla doldu, sanki güneş yedi rengini salıvermiş de mora, turuncuya, kızıla boyamıştı bu sonsuz boşluğu.

"Nasıl da süslendi gökyüzü! Görüyor musun, öğretmen dede? diye bağırdı Can uzaktan.

"Sanki gökyüzüne renkli bir tül çekilmiş," diye ilave etti Onur.

"Evet," diye yanıtladım başımı gökyüzünden ayırmadan. Bakın,bakın! Kuyruklarını nasıl da iki yana ahenkle sallıyorlar!

Bana bu çocuksu heyecanı veren, papatyalı tepeler mi, yoksa içimde birer tomurcuk gibi açan çocuklar mı? Doğrusu anlayamıyorum. Sevgili küçüklerim haykırıyorlar:

"Benim uçurtmam artık o kadar yüksekte ki, onu göremiyorum!''

"Benimkisi şu anda güneşle kucaklaşıyor, bunu görebiliyorum!

Onlara gülümseyerek baktım. Bir an çocukluğumu anımsadım. Benim ve babamın

elinde birer uçurtma var. Babam bağırıyor: "Haydi Ali, koyuver uçurtmanın ipini! Sal gökyüzüne, bugün gökyüzü bizim olacak! Yarışacağız seninle ve kazanacağım yarışı. Dondurma ısmarlayacaksın bana unutma haa!" Ardından neşeli kahkahalar. Yüreğim burkulur gibi oldu.

Kendimi tekrar uçurtmalara ve çocuklara verdim.

"Elindeki yumağı yere at Deniz!" diye bağırdım. "Sal salabildiğin kadar ipi. Bak! Baharın ılık rüzgârları onu alıp nasıl da yücelere götürüyor!" Onlara bakarken, güneşten kamaşan gözlerimi iyice ovuşturdum. Küçük Deniz'e bakıp, "Bu mevsim en az onun kadar taze, onun kadar canlı" diye düşündüm. Bu canlılığı ben de içimde duyuyorum. Kıştan çıkmak kolay mı? Bir de benim gibi yaşlı olunca insan, baharı nasıl da özlemle bekliyor.

(...)

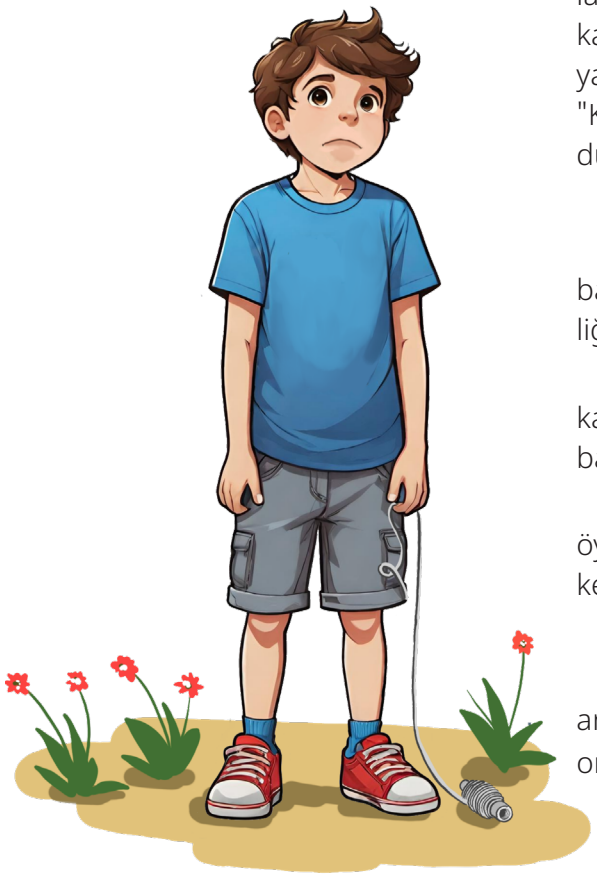

Yanlarından geçen bir uçurtma ile havalanan leylekler, bu rengârenk uçurtmaların içinde ahenkle kanat çırpıp bir kaybolup, bir çıkıyorlardı. Daha sonra uçurtmaların içinden sıyrılıp, gökyüzünün masmavi boşluğunda kaybolup gittiler. Leyleklere, mavi bir atlas gibi parlayan gökyüzüne ve papatyalı tepelere uzun uzun baktım. "Keşke her mevsim bu tür güzelliklerle dolu olsa," diye düşündüm.

"Haydi yarışın!

Uçurtmalarınızı daha yücelere salın çocuklar!" diye bağırıyorum. Sanki bu uçurtmalarla birlikte göğün maviliğini kucaklamak istiyorum.

"Öğretmen Dede, uçurtmamı kaçırdım elimden, yakala onu, lütfen! Yakala!.." diye bağırıyor küçük Deniz ve bana doğru koşuyor.

"Üzülme," dedim. "Sana yeniden yapacağım. Hem öyle kocaman, öyle güzel olacak ki, gökyüzünde süzülürken tüm kuşlar onu kıskanacak."

"Şimdi istiyorum!" dedi ağlamaklı bir sesle. "Şimdi!"

Kuyruğunu sallayarak gittikçe uzaklaşan uçurtmanın arkasından hüzünle baktı küçüğüm. Sanki sevinçleri de onunla uzaklaşıyor.

(...)

Güngör KÖKNEL

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

a. Aşağıda metinde geçen bazı kelimeler ve bu kelimelerin anlamları verilmiştir. Bu kelimelerin metinde kullanılan anlamını örnekteki gibi işaretleyiniz.

süzülmek →
- ○ Kuş kanatları gerili olarak görünür bir hareket yapmadan havada ilerlemek.
- ● Sessizce ve görünür bir hareket yapmadan havada ilerlemek.

haykırmak →
- ○ Telaş, şikâyet vb. sebeplerle yüksek sesle bağırmak.
- ○ Çağırmak, seslenmek.

gök →
- ○ Uzay.
- ○ Mavi ile yeşil arası olan renk.

kanat →
- ○ Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.
- ○ Kapı, pencere, dolap gibi dikine açılıp kapanan şeylerin kapağı.

saymak →
- ○ Ödemek, peşin vermek.
- ○ Bir şeyin kaç tane olduğunu anlamak için bunları birer birer elden veya gözden geçirmek, sayısını bulmak.

ısmarlamak →
- ○ Parasını kendi ödeyerek başkaları için yiyecek veya içecek getirilmesini söylemek.
- ○ Kendi için bir şey alınmasını başkasına söylemek.

b. Okuduğunuz metnin içeriğini yansıtan kelimeleri belirleyip aşağıya yazınız.

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

c. Belirlediğiniz kelimelerin varsa eş anlamlarını söyleyiniz.

2. ETKİNLİK Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Öğretmen emekli olduktan sonra neden uçurtma yapmaya karar vermiştir?
2. Öğretmen uçurtma sayısını neden artırmaya karar vermiştir?
3. Çocuklar uçurtmalarını gökyüzüne bıraktıklarında ne hissetmişlerdir?
4. Deniz uçurtmasını kaybedince neler hissetmiştir? Öğretmen, Deniz'e nasıl bir öneride bulunmuştur?
5. Siz öğretmenin yerinde olsaydınız çocukları sevindirmek için neler yapardınız?

3. ETKİNLİK

a. Metindeki emekli öğretmenin aşağıda verilen davranışlarından hareketle hangi kişilik özelliklerine sahip olduğu söylenebilir? Anı, gözlem ve deneyimlerinizden hareketle belirleyip ilgili yerlere yazınız.

_____ Çocuklarla arasında samimi ve güçlü bir bağ kurması

_____ Çocuklara verdiği sözleri tutması

_____ Çocukların güvenliğini ve mutluluğunu sağlamak için gerekenleri yapması

_____ Çocukların isteklerini dikkate alması

_____ Çocukların mutluluğu için çok sayıda uçurtma hazırlayıp yorulması

b. Çocukların emekli öğretmeni sevmelerinde yukarıda verilen özelliklerin etkisi olabilir mi? Nedenleriyle yazınız.

4. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Altı çizili kelimelerde neden büyük harf kullanıldığını yazınız.

Haydi Ali, koyuver uçurtmanın ipini! _____

Nihayet uçurtmalarım afacan sahiplerini buldu. _____

b. Yay ayraç içinde verilen kelimeleri büyük harflerin kullanımına dikkat ederek örnekteki gibi yazınız.

Bu yıl nisan ayında çocuk oyunları festivali yapılacak. (nisan)

23 _____ bütün çocuklar için bayramdır. (nisan)

Yarın Ahmet _____ oyun parkının açılışını yapacak. (bey)

Çok şık bir _____ kapıda gülümseyerek bekliyor. (bey)

Çocukken _____ bizim oyunlarda buluştuğumuz yerdi. (sokak)

Buluşma noktamızı Güneş _____ olarak belirledik. (sokak)

Ağrı _____ ülkemizin eşsiz doğal alanlarından biridir. (dağı)

Bu _____ gezmek isteyen birçok kişi yaz aylarında bölgeye akın eder. (dağı)

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki yay ayraçların içine uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Emre ve ailesi iki hafta sonra gerçekleşecek olan ödül töreni için sabırsızlanıyordu( )Beklenen gün sonunda gelmişti( ) Emre en yakın arkadaşları Ahmet( )Eren ve Yasin ile buluşup yola çıktı( ) Okulun bahçesine geldiklerinde her yerin rengârenk balonlarla süslendiğini gördüler( ) Emre satranç turnuvasında okul 1( )si olmuştu ve bu başarısından dolayı öğretmenleri( ) arkadaşları ve ailesi onunla gurur duyuyordu( ) Okul müdürü "Kıymetli öğrenciler( ) bu başarı hepiniz için bir ilham kaynağı olacaktır." dedi( ) Törenden sonra Emre ve arkadaşları kutlamalara devam etmek için M( ) Kemal Parkı'na gitmeye karar verdiler( )

İZLE ÖĞREN UYGULA

PLANLAMA, TASLAK (METİN) OLUŞTURMA, GÖZDEN GEÇİRME, PAYLAŞMA STRATEJİLERİ

Planlama:

Yazma öncesi hazırlık yapmaktır. Planlamada önce metnin konusunu seçeriz, sonra konuyla ilgili bilgi toplarız. Metinde bu bilgilere nasıl ve hangi sırayla yer vereceğimizi belirleriz. Yazımızın dil ve anlatım özelliklerine karar veririz. Artık taslağımızı oluşturmaya başlayabiliriz.

Taslak (Metin) Oluşturma:

Yaptığımız plana göre yazımızı oluşturduğumuz stratejidir. Burada kusursuz yazmak değil, metnin ana yapısını oluşturmak önemlidir. Bu aşamada rahat davranabiliriz çünkü taslağımızı gözden geçirme stratejisiyle düzenleyeceğiz.

Gözden Geçirme:

Taslağımızı hem içerik hem yazım ve noktalama yönünden düzenlediğimiz aşamadır. Bu aşamada taslağımızı birkaç kez okumak önemlidir. Belirlediğimiz hataları düzeltip yazımızda gerekli gördüğümüz yerlerde ekleme ve çıkarmalar yapabiliriz. Taslağımıza son şeklini verdik. Artık metnimizi paylaşmak için hazır mıyız?

Paylaşma:

Yazdığımız metni nasıl ve kimlerle paylaşacağımıza karar vererek gerekli çalışmaları yaptığımız stratejidir.
Metnimizi sınıf panosunda, okul gazetesinde, bir dergide yayımlayabilir; uygun çevrim içi ortamlarda da (okulun genel ağ sayfası vb.) paylaşabiliriz.

Haydi, başlayalım!

Önce örneklerimizi okuyalım ve paragraflardaki renklendirmeye dikkat edelim. Renklendirmenin neye göre yapıldığını belirlemeye çalışalım.

Bağımsız Betimleme Paragrafı Örneği

"Rafadan Tayfa" çizgi filminin önemli karakterlerinden biridir Basri amca. Yetmişli yaşlarda, zayıf ve orta boylu, beli de hafif büküktür. Saçlarının çoğu dökülmüştür, kafasının üst kısmında kırlaşmış az bir saçı kalmıştır. İri, kahverengi gözleri; yuvarlak bir burnu ve çenesine kadar inen kırlaşmış favorileri dikkat çeker. Kaşları genelde çatıktır. Alnında birkaç kırışıklık vardır. Çoğunlukla takım elbise giyer ve elinde hep bir baston taşısa da göründüğünden daha çeviktir. Mahalleli tarafından sevilen ve saygı duyulan Basri amca, sinirli biri gibi görünse de çocukları çok sever, onlara karşı cömert ve merhametlidir. Ayrıca ilerleyen yaşının verdiği olgunluk, sahip olduğu deneyim ve bilgi birikimi de dikkatlerden kaçmaz. Tüm bu özellikleriyle Basri amca, "Rafadan Tayfa"nın özgün karakterlerinden biridir.

Metin İçi Betimleme Paragrafı Örneği

"Rafadan Tayfa"nın huysuz ihtiyarı olarak bilinen Basri amca; yetmişli yaşlarda, orta boylu ve zayıf bir adam... Kafasının üstündeki kırlaşmış saçları ve eski Türk filmlerindeki oyuncuları andıran uzun favorileri, bir anda yaşını ele veriyor. Alnındaki iki çizginin altında duran çatık kaşları ise onun hep sinirli biriymiş gibi algılanmasına sebep oluyor. Basri amcanın bu algının aksine komşularını, özellikle de çocukları çok sevdiği, onlara karşı cömert ve merhametli olduğu hemen anlaşılabiliyor. Üstelik mahalleli de onu seviyor; bilgili, görmüş geçirmiş biri olduğu için ona saygı duyuyor.

Paragraflardaki yeşil rengin fiziksel, kırmızı rengin kişilik özelliklerini anlattığını; mavi rengin ise giriş ve sonuç cümleleri olduğunu belirleyebildik mi?

Öğretmenimizi İzliyoruz

Öğretmenimiz herkesin tanıyıp bildiği birini betimleyeceği paragrafın planını ve taslağını tahtaya yazarken onu dikkatlice izleyelim. Bu sırada aşağıdaki sorulara da odaklanalım.

Öğretmenimizin

Planlaması

a. Metnin içeriğini belirlerken nelere dikkat etti?
b. İçeriğin metindeki sırasını nasıl belirledi?
c. Metinde kullanacağı dil ve anlatım özelliklerini neye göre belirledi?

Taslak (Metin) Oluşturması

a. Planındaki kelime veya kelime gruplarını cümlelere nasıl dönüştürdü?
b. Planını taslak metin hâline dönüştürürken yazma dışında nelere (düşünme, araştırma, düzeltme vb.) zaman ayırdı?

Biz Uygulıyoruz

4-6 kişilik gruplar oluşturalım ve öğretmenimizin rehberliğinde "Nasrettin Hoca"yı betimleyecek bir paragraf planlayıp paragrafın taslağını yazalım. Stratejileri kullanırken aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Öğretmenimiz ne yapacağımızı kendi uygulamasındaki sıraya göre söyledikten sonra paragrafımızı grubumuzla planlayalım.*
- *Grubumuzla düşünüp tartışalım, ortak bir karara varalım, sonra kararımızı aşağıdaki çalışma kâğıdımıza yazalım.*
- *İhtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım alalım.*
- *Öğretmenimizin uyarılarına uygun biçimde düzenlemelerimizi yapalım.*

(Temsilî)

Planımız

Taslak metnimiz

Yine Uyguluyoruz

Şimdi 2-3 kişilik gruplar oluşturalım ve "Keloğlan"ı betimleyecek bir paragraf planlayalım. Ardından taslak metnimizi oluşturalım. Aşağıdaki yönergeleri dikkate alarak ilerleyelim.

- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip edelim.*
- *İhtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım isteyelim.*
- *Stratejiyi uygularken grup arkadaşlarımızla konuşup tartışalım ama her birimiz aşağıdaki yazma alanına planımızı ve taslağımızı yazalım.*

(Temsilî)

Planım

Taslak metnim

Sıra Sende

Artık stratejilerimizin kullanımını öğrendik. Okuduğunuz metindeki "emekli öğretmen"i betimleyecek bir paragraf planlayalım ve taslak metnimizi kimseden yardım almadan yazalım.

Planım

Taslak metnim

Metinlerimizin taslaklarını tamamladık. Şimdi sırada taslak metni "gözden geçirme" ve "paylaşma" stratejileri var. Haydi, bu stratejileri öğrenmeye başlayalım!

Öğretmenimizi İzliyoruz

Öğretmenimiz taslak metni düzenleyip paylaşmaya hazır hâle getirirken biz de onu dikkatlice izleyelim. Bu sırada aşağıdaki sorulara odaklanalım.

Gözden Geçiriyor

a. Öğretmenimiz taslağı incelerken neler yaptı?
b. Düzeltmelerini yaparken hangi açıklamalarda bulundu?
c. Cümlelerin kısalığı/uzunluğu ve kelime seçimleri ile ilgili neler söyledi?
ç. Yazım ve noktalama hatalarını nasıl düzeltti?

Paylaşıyor

a. Metni paylaşacağı ortama karar verirken neleri göz önünde bulundurdu?
b. Metni seçtiği paylaşım ortamına göre nasıl hazırladı? Yazısını desteklemek için ne tür destekleyiciler (görsel, video, çizim vb.) kullandı?

Biz Uyguluyoruz

4-6 kişilik gruplar oluşturalım ve öğretmenimizin rehberliğinde "Nasrettin Hoca"yı betimleyecek bir paragraf planlayıp paragrafın taslağını yazalım. Stratejileri kullanırken aşağıdakilere dikkat edelim.

- *"Nasrettin Hoca"yı betimleyen paragrafımızı gözden geçirip paylaşım için hazırlayalım.*
- *Öğretmenimiz sırasıyla ne yapacağımızı söyledikten sonra grubumuzla ortak karara varalım ve kararımızı metnimizde uygulayalım.*
- *İhtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım alalım.*

Yine Uyguluyoruz

Şimdi de "Keloğlan"ı betimleyen paragrafımızı gözden geçirip paylaşım için hazırlayalım. Aşağıdaki yönergelere dikkat edelim.

- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip edelim.*
- *İhtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım isteyelim.*
- *Stratejiyi uygularken grup arkadaşlarımızla konuşup tartışalım ama her birimiz kitabımızdaki taslak metnimizi gözden geçirelim ve paylaşmaya hazır hâle getirelim.*

Sıra Sende

Okuduğunuz metindeki "emekli öğretmen" için yaptığınız betimlemeyi gözden geçirip düzenleyelim. Ardından "Yazalım" etkinliğinde öğrendiğimiz bu stratejileri uygulayalım.

YAZALIM

6. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz kitaplardaki kahramanlarla aranızda bir bağ kurar mısınız? Kurduğunuz bağın nedenini söyleyiniz.

b. Aşağıdaki olayın anlatıldığı hikâye için bir kahraman oluşturunuz. Kahramanınızın özelliklerini ilgili yerlere yazınız. Yazarken aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

- Anlatmak istediklerinizi kullanacağınız kelimelerin eş ya da yakın anlamlılarını tercih ederek yazınız.
- Kelime ya da kelime gruplarını yazma konunuza uygun kullanınız.

Hikâyedeki olay: Birbirinden farklı özelliklere sahip üç iyi arkadaş, mahallelerindeki parkta buluşup oyun oynamaya başlar. Bir süre sonra içlerinden biri çok sevdiği kolyesinin kaybolduğu fark eder. Kolyeyi aramaya koyulmalarıyla bir macera başlar...

Benim Kahramanım

Adı: _____

Dış görünüşü: _____

_____

_____

Korkuları: _____

_____

_____

Yetenekleri: _____

_____

_____

İlgi alanları: _____

_____

_____

Alışkanlıkları: _____

_____

c. Öğretmeninizin yönlendirmesiyle uygun ortamlarda (sınıf panosu, okul gazetesi, dijital ortamlar vb.) paylaşınız. Paylaşırken yazdıklarınızdan hareketle kahramanınızın görselini çiziniz.

ç. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Gelişmeye açık yönlerinizi sonraki yazma etkinliklerinde daha iyi hâle getirmeye çalışınız. Yazınızı ürün seçki dosyanıza ekleyiniz.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki ifadeleri doğru veya yanlış olmaları yönünden değerlendiriniz. Kutuların numaralarını takip ederek yönergelerden hareketle Keloğlan'ı hazineye ulaştırınız.

"Sınıflar arası futbol turnuvası yarın başlayacak( )" cümlesinde yay ayraç içine nokta konmalıdır.

Doğru (1 adım sağa git.)
Yanlış (2 adım aşağı git.)

1

"Dr( ) Burhan Bey, sporcu yaralanmaları konusunda açıklamalarda bulunacak." cümlesinde yay ayraç içine virgül konmalıdır.

Doğru (2 adım aşağı git.)
Yanlış (1 adım aşağı git.)

2

Zehra okullar arası koşu yarışmasında 1( ) olmuş." cümlesinde yay ayraç içine virgül konmalıdır.

Doğru (1 adım sola git.)
Yanlış (1 adım sağa git.)

3

"1959'da Çocuk Hakları Bildirgesi kabul edilmiş( )" cümlesinde yay ayraç içine nokta konmalıdır.

Doğru (1 adım aşağı git.)
Yanlış (1 adım yukarı git.)

4

"Biraz daha dikkatsiz oynarsak 2( ) olmak yerine 3( ) olacağız." cümlesinde yay ayraçların içine nokta konmalıdır.

Doğru (1 adım sağa git.)
Yanlış (1 adım sola git.)

5

"Ahmet( ) Mehmet ve Rıza okuldan çıkınca gelecekmiş." cümlesinde yay ayracın içine virgül konmalıdır.

Doğru (1 adım sağa git.)
Yanlış (1 adım sola git.)

6

"Soğuk havada dışarıda oynayan Buğra( ) Ayşe( ) Murat ve İnci hasta olmuş." cümlesinde yay ayraçların içine nokta konmalıdır.

Doğru (1 adım yukarı git.)
Yanlış (1 adım aşağı git.)

7

"Yapılan yarışmalarda sınıfça 3( ) olduk( )" cümlesinde yay ayraçların içine virgül konmalıdır.

Doğru (2 adım sola git.)
Yanlış (1 adım sağa git.)

8

(Temsilî)

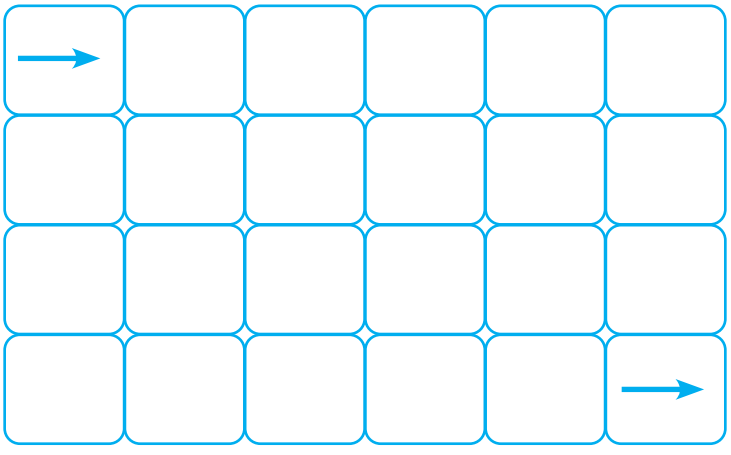

KONUŞALIM

8. ETKİNLİK

a. Karekodu okutarak "Mehmet ve Dedesi" adlı metni dikkatlice dinleyiniz.

b. Mehmet'in dedesiyle geçirdiği bir günü, o günü özel kılan detayları dinlediniz. Siz de dinlediğiniz metindeki gibi aile büyüklerinizden biriyle geçirdiğiniz özel bir gününüzü anlatan bir konuşma yapınız. O günü özel kılan komik bir olay, öğrendiğiniz değerli bilgiler veya yaşadığınız bir olay olabilir.

- Konuşmanızın konusunu ve amacınızı (yaşadığınız komik olayı anlatıp arkadaşlarınızı gülümsetmek, o gün öğrendiğiniz bilgileri arkadaşlarınıza aktarmak, başınızdan geçen olayı paylaşmak) belirleyiniz.
- Konuşmayı başlatma, sürdürme ve sonlandırmaya yönelik uygun selam, hitap ve bitirme ifadelerini kullanınız.
- Olay, konu, durum ya da problemle ilgli size yöneltilen soruları cevaplayınız.
- Konuşmanızda bu temada öğrendiğiniz söz varlıklarını kullanınız.

c. Tema sonunda yer alan "Konuşma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak konuşma sürecinizdeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi tespit ediniz. Sonraki etkinliklerde bu yönlerinizi geliştirmeye çalışınız.

ç. Konuşma sürecinize yönelik deneyiminizi (konuşmanın amaca, konuya, hedef kitleye uygunluğu; duygu ve düşünceleri aktarmada yeterliliği vb.) gözden geçiriniz. Konuşmanızda hangi aşamalarda zorluk çektiniz? Söyleyiniz.

Bu Görev Bizim

› Karekodu okutarak "Müzeleri Geziyorum"adlı etkileşimli içeriği tamamlayınız. Müzelerle ilgili tahminlerinizi ve ziyaretinizde ilginizi çeken unsurları defterinize not alınız.

Okuma Keyfi

› Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

OYUNCAKLARIN OYUNCAĞI OLMAK

Girer girmez müzeden içeri
ödünç alır babam
tahta attan çocukluğunu geri.
(...)
Nasıl yapardın oyuncaklarını?
Önce içine mi doğardı yapacağın oyuncak?
İçindeki küçük ressam mı çizerdi biçimlerini?
Oyuncakların kırılınca ya da tekir kedi
deliğe düşürünce bilyelerini ağlar mıydın?

Oyuncaklarımla oynarken çekilmiş
bir fotoğrafım bile yok
diyorsun belki.
Benim de yoksa da
şansımı yitirmiş sayılmam henüz.
(...)

Baba sen
oyunların altın çağında
yaşadın çocukluğunu.
Oyuncakların gizli dilini
bilsen de.
Çocukluğun altın çağı
bir daha yaşanmayacak.
Çamur oyuncakları
demir oyuncaklar kırdı.
Söyle baba,
kim kurtaracak çocukları
sanal oyuncakların
oyuncağı olmaktan kim?

Mustafa Ruhi ŞİRİN
(Kısaltılmıştır.)

ÜRETİM ZAMANI

Yazma

a. Tema boyunca öğrendiğiniz geleneksel çocuk oyunları ve bunların kurallarıyla ilgili aşağıdaki yönergeler doğrultusunda bir bilgi görseli oluşturunuz.

- Genel ağda güvenilir kaynaklardan bilgi görselinin ne olduğuna dair bir araştırma yapınız. Bilgi görseli örneklerini inceleyiniz.
- Dijital ortamları kullanırken kişisel bilgilerinizin başkalarının eline geçmemesi konusunda hassas davranınız.
- Tema boyunca ilginizi çeken çocuk oyunları ve özelliklerini belirleyiniz.
- Belirlediğiniz oyunların hepsi ya da bazıları için görseller bulunuz.
- İncelediğiniz bilgi görsellerini model alarak bilgisayar ortamında bilgi ve görselleri uygun şekilde bir araya getirip kendi tasarımınızı yapınız. Tasarım sırasında büyüklerinizden destek alınız.
- Tasarımda kullandığınız bilgi ve görsellerin kaynakçalarına çalışmanızda yer veriniz.
- Çalışmanızı yaparken yazım kuralları ve noktalama işaretlerine dikkat ediniz.
- Tasarladığınız bilgi görselinin baskısını alabilir ya da bilgi görselini dijital olarak kaydedebilirsiniz.
- Atölye çalışmanızı öğretmeninizin verdiği sürede tamamlamaya özen gösteriniz.

b. Yaptığınız çalışmayı aşağıdaki ölçekte verilen ölçütlere göre değerlendiriniz. Ölçeğin sonuçlarından hareketle güçlü yönlerinizi belirleyiniz. Geliştirilmesi gereken yönlerinizi öğretmeninizin geri bildirimleriyle sonraki yazma etkinliklerinde geliştirmeye çalışınız.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Hazırlık öncesi genel ağ araştırması yaptım.			
İlgimi çeken oyunları ve onların özelliklerini araştırdım.			
Araştırmalarım sırasında bilgi güvenliği konusunda dikkatli davrandım.			
Noktalama ve yazım kurallarına dikkat ederek yazdım.			
Yazımda önceki bilgilerimden de yararlandım.			
Temada yeni öğrendiğim kelime ve kelime gruplarını yazımda kullandım.			
Atölye çalışmamı öğretmenimin verdiği süre içinde tamamladım.			
Yazımda bilgi ve görselleri bir arada uygun bir şekilde kullandım.			
Yazımda yararlandığım bilgi ve görsellerin kaynakçalarına yer verdim.			

c. Hazırladığınız bilgi görselini sınıf panonuzda veya uygun dijital ortamlarda paylaşınız.

ç. Atölye çalışmanızı "Ürün Seçki Dosyası"na ekleyiniz.

ÜRETİM ZAMANI

Konuşma

d. Bilgi görselinizi hazırlama aşamalarını anlattığınız bir sunum yapınız. Sunumunuzda aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

- Sunumunuza selam ve hitap ifadeleriyle başlayınız.
- Yaptığınız çalışma sırasındaki deneyimlerinizle birlikte çalışmanızın içeriğiyle ilgili bilgilendirme yapınız.
- Arkadaşlarınızın soru sormasına olanak tanıyınız.
- Temanın anahtar kelimelerini, yeni öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarını kullanmaya özen gösteriniz.
- Sesinizi tüm arkadaşlarınızın işiteceği biçimde ayarlayınız.
- Konuşmanızla beden dilinizin uygun olmasına dikkat ediniz.

e. Sunumunuzu aşağıdaki ölçekte verilen ölçütlere göre değerlendiriniz. Ölçeğin sonuçlarından hareketle güçlü yönlerinizi belirleyiniz. Geliştirilmesi gereken yönlerinizi öğretmeninizin geri bildirimleriyle sonraki konuşma etkinliklerinde geliştirmeye çalışınız.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmama selam ve hitap ifadeleriyle başladım.			
Konuşmamla beden dilimin birbiriyle uyumlu olmasına dikkat ettim.			
Temadan yeni öğrendiğim kelime ve kelime gruplarını konuşmamda kullandım.			
Temanın anahtar kelimelerini konuşmamda kullandım.			
Ses tonumu herkesin işitebileceği şekilde ayarladım.			
Konuşmamda çalışma sırasındaki deneyimlerime ve çalışmamın içeriğine yer verdim.			
Arkadaşlarımın sorduklarına nezaketle yanıt verdim.			

KONTROL NOKTASI

MANGALA /GÖÇÜRME OYUNU

Mangala/göçürme genellikle iki kişi tarafından oynanan, bunun yanı sıra iki grubun birlikte oynamasına da imkân sağlayan Türk strateji ve zekâ oyunudur.

Toprağa kazılan çukurlarda oynanabileceği gibi oyuna özel tasarlanmış tahtalarda da oynanabilir. Her yaştan oyuncunun oynayabileceği bu oyunda amaç, en çok taşı toplamaktır.

Oyunda taş yerine tohum ya da tane de kullanılabilir. Oyun, oyuncu sayısına ve oyunun çeşitlerine göre iki, üç ya da dört sıralı çukurlarda oynanabilir.

Taşlar oyunun kurallarına göre çukurlara dağıtılır ve en çok taşı toplayabilen oyuncu oyunu kazanır. Oyunun süresi de oyunculara ve oyunun kurallarına bağlı olarak değişir.

Osmanlı Dönemi'nde özellikle saraylarda, hanlarda ve cami avlularında oynanan mangala oyunu, sosyalleşme ve kültür paylaşımı araçlarından biri olarak görülmüştür. Bu durum Osmanlı Dönemi'ne ait pek çok tasvir ve resimde de izlenebilmektedir.

Bugün ise "mangala oyunu"; her yaştan oyuncunun ev, okul, kurs, geleneksel kutlama alanları gibi farklı mekânlarda her an oynanabilmesi bakımından sosyalleşme ve kültür paylaşımı işlevini sürdürmektedir.

Dîvânu Lugâti't-Türk'te Göçürme veya Köçürme adıyla anılan oyun Türkiye'nin pek çok yerinde "Göçürme", "Mankala", "Kümelek", "Dokuz Kuyu", "Dokuz Taş", "Emme", "Kale", "Mele", "Hane", "Kuyucuk Taşı", "Göçme" gibi farklı adlarla bilinir.

Geniş bir coğrafyada kendine yer bulan oyun; uygulayıcılarının bilişsel, duyuşsal ve motor becerilerini geliştiren, stratejik ve yaratıcı düşünme kabiliyetini arttıran bir yapıya sahiptir. Dünya üzerinde bu oyunun onlarca farklı çeşidi bulunmaktadır.

Genel ağdan alınmıştır.

1. **Okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

   a) Aşağıdaki görsellerden hangisi mangala oyununu gösteriyor olabilir? İşaretleyiniz.

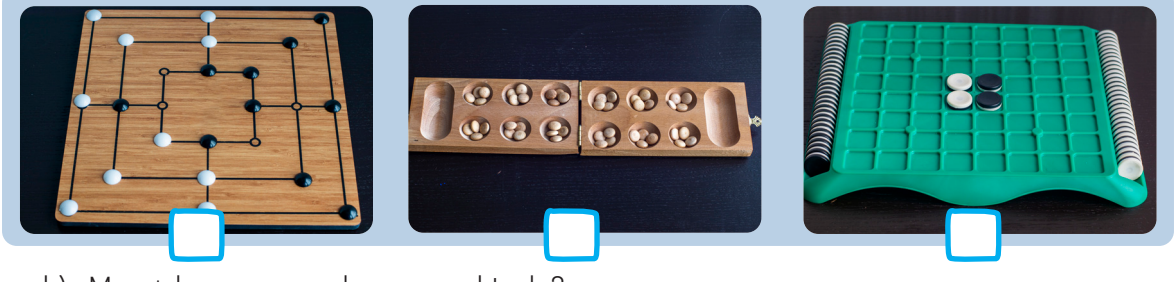

   b) Mangala oyunu nasıl oynanmaktadır?

   c) Sizce mangalanın sosyalleşme ve kültür paylaşımı araçlarından biri olarak görülmesinin sebebi nedir?

2. a) Metnin anahtar kelimelerini yazınız.

b) Aşağıda anlamı verilen kelimelerin metnin anahtar kelimelerinden hangilerine ait olduğunu yazınız.

Anlam: Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence.

Anlam: Kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği; maharet.

3. a) Zekâ oyunlarından hangilerini oynadınız?

b) Oynadığınız bir zekâ oyunundaki gözlem ve deneyimlerinizi anlatan bir konuşma yapınız. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

- Konuşmanıza selam ve hitap ifadeleriyle başlayınız.
- Sesinizi mekâna uygun olarak tüm arkadaşlarınızın duyacağı şekilde ayarlayınız.
- Konuşmanızı uygun sonlandırma ifadeleri ile bitiriniz.

c) Anlatımınızda güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle bu yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

Karekodu okutarak "Gizemli Kutu" adlı metni dikkatlice dinleyiniz.

4. **Dinlediğiniz metinden hareketle aşağıdaki soruları sözlü olarak cevaplayınız.**

a) Köydeki insanların özellikleri nelerdir?

b) Hikmet'in bulmacaları çözerken gösterdiği liderlik ve cesaret hakkında ne düşünüyorsunuz?

5. a) Dinlediğiniz metinden sınıflandırma yapabilmek için "öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık, gerçek-hayal ürünü" özelliklerinden birini seçiniz.

b) Seçtiğiniz ölçüte göre sınıflandırma yapınız. Sınıflandırmanızı aşağıdaki tablolara yazınız. Buna göre tablolarınızı adlandırınız.

c) Yaptığınız sınıflandırmadan çıkardığınız sonucu yazınız.

6. a) Verilen görseldeki kişilerden birini seçiniz. Bu kişiyi betimlemek üzere bir paragraf planlayınız. Planınıza uygun taslak metninizi yazınız.

Planım	Taslak Metnim

b) Yazmayı bitirdikten sonra paragrafınızı anlatılanların uygunluğu, büyük harflerin ve noktalama işaretlerinin kullanımı açısından gözden geçirip düzenleyiniz.

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

OKUMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Metnin içeriğine yönelik tahminlerde bulundum.			
Sesimi mekâna ve dinleyiciye göre ayarladım.			
Akıcı bir şekilde okudum.			
Vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.			
Anlamını bilmediğim kelime ve kelime gruplarının anlamlarıyla ilgili tahminde bulundum.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____

2. _____

3. _____

YAZMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Uygun selam , hitap ve bitirme ifadelerini kullandım.			
Temada öğrendiğim kelime ve kelime gruplarını yazımın bağlamına uygun şekilde kullandım.			
Verdiğim bilgilerin doğru ve güvenilir olmasına dikkat ettim.			
Nezaket kurallarına uygun bir iletişim dili kullandım.			
Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullandım.			
Yazım ve noktalama kurallarına uyarak yazdım.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____

2. _____

3. _____

DİNLEME/İZLEME BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Dikkat dağıtıcı davranışlardan kaçındım.			
Anlamını bilmediğim kelime ve kelime gruplarını not aldım.			
Anlamını bilmediğim kelime ve kelime gruplarının anlamlarıyla ilgili tahminde bulundum.			
Anlamını bilmediğim kelime ve kelime gruplarının anlamlarıyla ilgili tahminlerimi güvenilir bir kaynaktan kontrol ettim.			

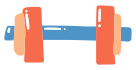

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____

2. _____

3. _____

KONUŞMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Uygun selam, hitap ve bitirme ifadelerini kullandım.			
Sesimi herkesin duyabileceği şekilde kullandım.			
Temada öğrendiğim kelime ve kelime gruplarını konuşmamın bağlamına uygun şekilde kullandım.			
Dinleyicilerle göz teması kurdum.			
Konuşurken gereksiz sesler (şey, ıı, eee vb.) kullanmadım.			
Anı, gözlem ve deneyimlerimi konuşmamla ilişkilendirdim.			
Yöneltilen soruları nezaketle cevapladım.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____

2. _____

3. _____

2. TEMA

ATATÜRK'Ü TANIMAK

Dersimiz Cumhuriyete Doğru (İzleme)

Oğlu Hüseyin'den Emine Ana'ya Mektuplar

Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa

Atatürk ve Çiftlik

Baharda Çiçek Açar, 23 Nisan'da Çocuk
(Okuma Keyfi)

Temadaki metinler; yazım, noktalama ve dönemin söyleyiş özellikleri açısından eserin orijinaline bağlı kalınarak alınmıştır.

Tema

Özet E-İçerik

ANAHTAR KAVRAMLAR

- Atatürk
- Bağımsızlık
- Cumhuriyet
- Çalışkanlık
- Geçiş ve Bağlantı İfadeleri
- Hikâye Unsurları
- Kültürel Farkındalık
- Millî Bilinç
- Millî Mücadele
- Özgürlük
- Sorumluluk
- Strateji
- Tahmin
- Tarih Bilinci
- Teknik
- Vatanseverlik
- Yardımseverlik
- Yöntem

Başlangıç Noktası

- Okuduğunuz hikâye kitabından hareketle öyküleyici metinlerde hangi unsurların bulunduğunu söyleyiniz.

Keşif Yolculuğu

- Sanal müze turunda ilginizi çeken unsurları ve sanal tur sayesinde neler öğrendiğinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Millî Mücadele Dönemi'nden TBMM'nin açılışına kadar geçen süreci düşününüz. Türk milletinin azim ve kararlılığının bu sürece nasıl bir etkisi olmuştur?

- ✓ Tiyatroyu izlemeden önce 1. etkinliğin "a" bölümünü yapınız.
- ✓ İzleme dosyasına ulaşmak için karekodu okutunuz.
- ✓ Anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını defterinize not ediniz. Bunların anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.
- ✓ Tiyatroyu izlerken içeriğine odaklanarak anlamadığınız bölümleri not ediniz ve izleme bittikten sonra arkadaşlarınıza veya öğretmeninize sorunuz.
- ✓ İzleme sürecinizi tema sonundaki "İzleme Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz.

DERSİMİZ CUMHURİYETE DOĞRU

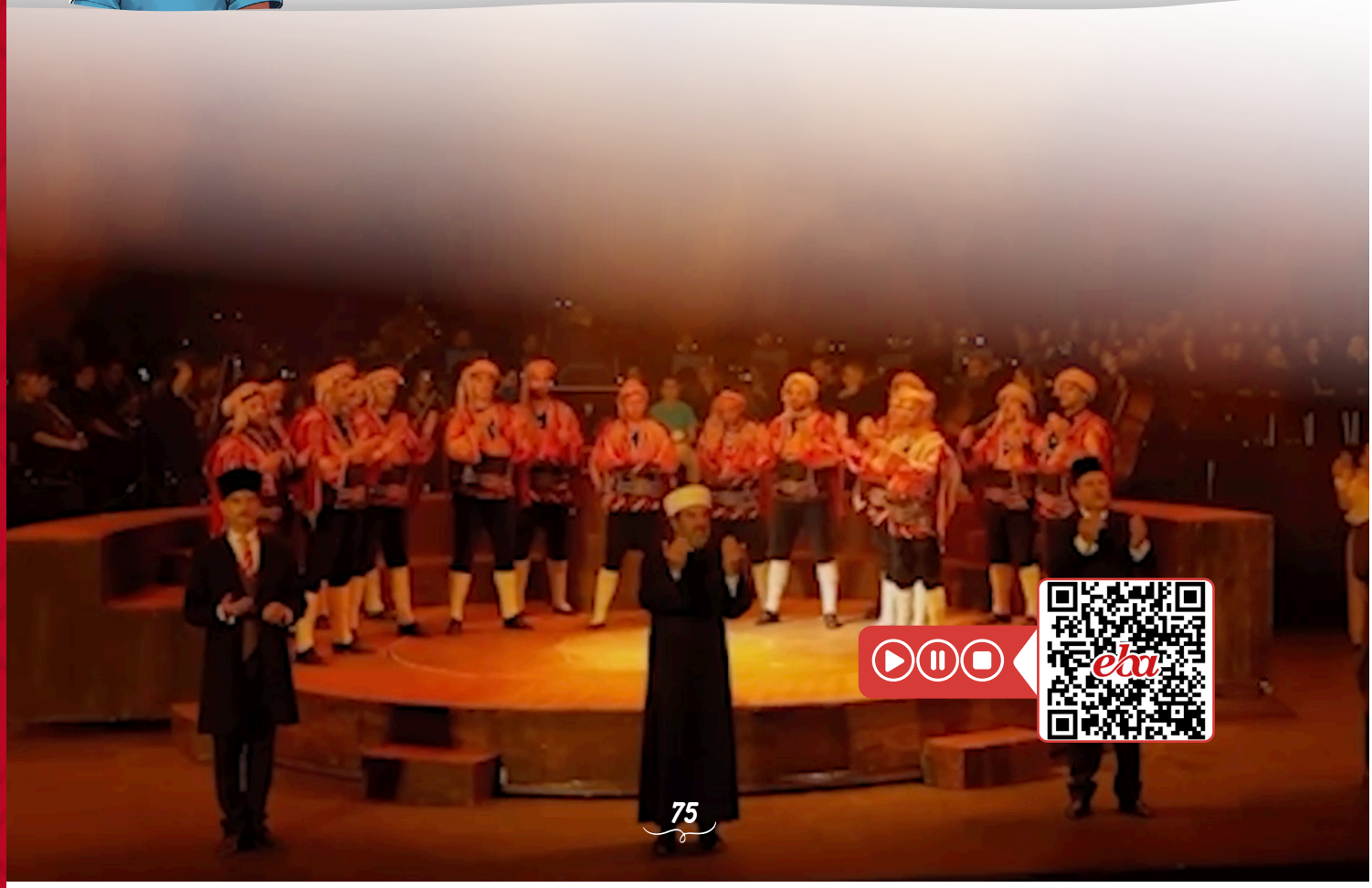

1. ETKİNLİK

a. Tiyatronun adından ve görselinden hareketle içeriğini tahmin ediniz.Tahmininizi ve tahmininizin gerekçelerini aşağıya yazınız.

b. Tiyatronun içeriğiyle ilgili tahmininiz doğru çıktı mı? Gerekçelerinizin uygunluğunu değerlendiriniz.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları izlediğiniz tiyatrodan hareketle cevaplayınız.

1. Ankaralılar Mustafa Kemal'i nasıl karşılamıştır?
2. Sizce Ankara'nın Millî Mücadele'nin merkezi olmasının sebebi nedir?
3. İstanbul'un işgali ve Meclis-i Mebusan'ın dağıtılmasının ardından mebuslar ne yapmıştır? O günkü ulaşım ve haberleşme olanaklarıyla bugünkü olanakları karşılaştırdığınızda neler söyleyebilirsiniz?
4. Tiyatronun en çok hangi sahnelerinden etkilendiniz? Sebepleriyle açıklayınız.

3. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki tabloyu izlediğiniz tiyatrodan hareketle doldurunuz.

Kişiler	Zaman	Yer

Olay Akışı

b. Kahramanlar görünüş ve davranışları ile Millî Mücadele Dönemi'ni yansıtmakta mıdır? Sebepleriyle açıklayınız.

c. Olay akışında sahnelere hâkim duygular oyuncuların canlandırma ve seslendirmelerini nasıl etkilemektedir? Örneklerle açıklayınız.

4. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplardan hareketle tiyatronun ana fikrini nasıl ifade edersiniz?

- İzlediğiniz tiyatronun ilk bölümünde Ankaralılar Atatürk'ün "Arkadaşlar buraya neden geldiniz?" sorusuna ne cevap vermiştir?
- Halide Edip konuşmasının sonunda neyi vurgulamaktadır?
- Meclisin açılışında Meclis başkanı Türk milletinin hangi yönüne dikkat çekmektedir?
- Mustafa Kemal Atatürk son konuşmasını hangi cümlelerle tamamlamıştır?

b. Yukarıdaki sorulara verdiğiniz cevaplardan hareketle bu tiyatroda verilmek istenen mesajın ne olduğunu belirleyip bir cümle hâlinde aşağıya yazınız.

5. ETKİNLİK

Halide Edip Adıvar konuşmasını yaparken neler hissetmiş olabilir? Aşağıdaki yönergeler doğrultusunda belirleyiniz.

- Halide Edip Adıvar'ın konuşması sırasındaki yüz ifadesini ve ses tonunu inceleyiniz.
- Deneyimlerinizden hareketle hangi koşullar altında insanların bu ses tonu ve yüz ifadesiyle karşısındakilere hitap edebileceğini düşününüz.

KONUŞALIM

6. ETKİNLİK

a. Müzeleri Geziyorum adlı etkileşimli içerikte gezdiğiniz müzelerden ikisini karşılaştıran bir konuşma yapınız. Konuşma sürecinizde aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

- Seçtiğiniz müzeleri hangi niteliği açısıdan (inşa edilme ve müzeye dönüşme tarihleri, ilk kez hangi amaçla kullanıldıkları, sergilenen eserler vb.) karşılaştıracağınızı belirleyiniz.
- Belirlediğiniz nitelikten hareketle bu müzelerin benzerlik ve farklılıklarına konuşmanızda yer veriniz.
- Sınıfınızın büyüklüğünü ve oturma düzenini göz önünde bulundurarak arkadaşlarınızın sizi rahat görebileceği bir yere geçiniz.
- Baş, el, kol hareketi ve duruşunuzla ifade ettiklerinizi destekleyiniz.
- Yüz ifadelerinizi anlattıklarınızın içeriğine uygun olmasına dikkat ediniz.

b. Konuşmanızı tema sonundaki "Konuşma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz. Güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Sonraki etkinliklerde gelişmeye açık yönlerinizi güçlendirmeye çalışınız.

7. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümlelerde büyük harflerin kullanım alanlarına örnekler verilmiştir. Altı çizili kelime gruplarında büyük harflerin kullanımıyla ilgili kuralı ilgili yere yazınız.

- Çanakkale Boğazı, tarihte pek çok deniz savaşına sahne olmuştur.
- Tuna Nehri, birçok farklı medeniyet için çok önemli olmuştur.

Kural: _____

- Türk Tarih Kurumu, birçok araştırma ve yayın yaparak tarih bilincini artırmaktadır.
- 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi, Ankara'da açılmıştır.

Kural: _____

- Dolmabahçe Sarayı, Mustafa Kemal Atatürk'ün son günlerini geçirdiği yerdir.
- Her yıl binlerce kişi Atatürk Köşkü'nü ziyaret ediyor .

Kural: _____

b. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadelerde noktanın hangi amaçla kullanıldığını belirleyiniz. Noktayı aynı amaçla kullandığınız birer cümle yazınız.

10.11.1938'de millet derin bir üzüntü duydu.

Cümlem: _____

Her yıl 09.05'te Gazi Mustafa Kemal'i saygıyla anarız.

Cümlem: _____

c. Soru işaretinin aşağıda verilen kullanım alanlarını ve bunlara ait örnekleri inceleyiniz. Bu kullanım alanlarına yönelik siz de defterinize örnek cümleler yazınız.

Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur.	Millî Mücadele'nin en önemli komutanları kimlerdir?
Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur.	Uzun uzun düşünüp birden başını kaldırdı: — Yaşınız?

8. ETKİNLİK

a. Aşağıda verilen cümlelerdeki altı çizili kelimeleri inceleyiniz. Bunları isim olup olmama açısından gruplandırarak isim olanları işaretleyiniz.

- ☐ Atatürk, Mehmet Âkif Bey ile konuşuyor.
- ☐ Meclis binası el birliğiyle onarıldı.
- ☐ Emin, sandalyede dikkatle onları dinliyor.
- ☐ Duvarın boyası solmuş.
- ☐ Pek çok şey konulmuş masanın üzerine.
- ☐ Duvardaki harita değişmiş.
- ☐ Kapı açıldı ve asker içeri girdi.
- ☐ Perdeler toplanmış ve bağlanmış.
- ☐ Ortada ahşap bir sehpa duruyor.
- ☐ Odanın zemininde eski bir halı vardı.

b. Gruplandırdığınız kelimeleri aşağıdaki tablolara yazınız. İkinci tabloyu öğretmenizin yardımıyla adlandırınız.

İSİM

_____

c. Yukarıdaki grupları oluştururken nelere dikkat ettiniz? Grupların ayırt edici özelliklerini söyleyiniz.

ç. Karekodu okutarak "Taka" adlı etkileşimli içeriği dikkatlice uygulayınız.

YAZALIM

9. ETKİNLİK

a. Bir mekânın betimlendiği aşağıdaki paragrafı inceleyiniz. Farklı renklerle gösterilen cümlelerin nelere odaklandığını öğretmeninizin rehberliğinde tartışarak belirleyiniz. Daha önce öğrendiğiniz kişi betimlemesiyle mekân betimlemesinin benzerlik ve farklılıklarını söyleyiniz.

Savaş alanı, etrafını irili ufaklı tepelerin sardığı geniş bir düzlüktü. Tepelerin eteklerinde bodur ağaçların oluşturduğu bir örtü zar zor seçiliyordu. Gökyüzü patlayan topların ve tozun oluşturduğu gri bir dumanla kaplıydı. Toprak düşen top mermileri yüzünden delik deşik olmuştu. Kırık silahlar, boş mermi kovanları ve yırtık üniforma parçaları etrafa saçılmıştı. İnsan gözünün görebildiği her şey yaşanan savaşın ciddiyetini hissettiriyordu. Türk askerlerinin hücum sırasında mevzide bıraktığı mendiller, mektuplar ve daha nice özel eşya bir milletin vatanını korumak için neleri feda edebileceğinin kanıtlarını barındırıyordu. Arada sırada uzaktan işitilen top sesleri ve patlamaların seyrekliği düşmanın epey uzaklaştığını gösteriyor, savaşın bitmek üzere olduğunu müjdeliyordu. İlk bakışta hüzünlü gibi duran bu manzara, görenlere tarifi imkânsız birçok duyguyu bir arada yaşatıyordu.

b. Paragrafı okurken gözünüzde nasıl bir resim canlandı? Bu resmin gözünüzde canlanmasının sebebi ne olabilir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

c. "Müzeleri Geziyorum" adlı etkileşimli içerikten alınan aşağıdaki görseli kullanarak müzeyi betimleyen bir paragraf yazınız. Paragrafı yazarken yazma stratejilerini uygulayınız.

Plan

Taslak Metin

Gözden Geçirilmiş Metin

Ç. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Sonraki etkinliklerde güçlü yönlerinizi kullanmaya, gelişmeye açık yönlerinizi güçlendirmeye özen gösteriniz.

Bu Görev Bizim

› Millî Mücadele yıllarında cephedeki askerlerimizin ailelerine yazdığı mektupları araştırınız. Ulaştığınız mektuplardan birini sınıfa getiriniz.

Keşif Yolculuğu

› Millî Mücadele'de yer alan askerlerimizin vatan sevgileri, vatana karşı duydukları sorumluluk ve özgürlüğe olan inançları mektuplarına nasıl yansımıştır? Araştırmanızdan örnekler vererek düşüncelerinizi sınıfla paylaşınız.

- ✓ Metni okumadan önce 2. etkinliğin "a" bölümünü yapınız.
- ✓ Okuduğunuz metnin cümlelerinde uygun biçimde durmayı, anlam bütünlüğü oluşturmayı, vurgu ve tonlamanın ne zaman değiştirileceğini göstermek için renklendirme yapılmıştır. Metnin renklendirilmiş bölümünü öğretmeninizin nasıl okuduğuna dikkat ediniz.
- ✓ Öğretmeninizin ardından metni önce sesli, sonra sessiz okuyunuz. Okuma sırasında aynı renk kelime, kelime grubu ve cümleleri renk değişimine kadar duraklamadan okuyunuz.

OĞLU HÜSEYİN'DEN EMİNE ANA'YA MEKTUPLAR

Mart 1920

Kıymetli Anacığım,

Evvela selam eder, senin ve Salih ağabeyimin ellerinden, kız kardeşimin gözlerinden hasretle öperim.

Sizlerden ayrılalı bir aydan fazla oldu ama Basmane İstasyonu'ndaki anınız hep gözümün önünde. Küçük Nevreste'nin bir bana, bir de kardeşim Hasan'a durup durup sarılması; Salih ağabeyimin hem gururlu, hem buruk bakışları; senin içine akıttığın gözyaşları hiç çıkmaz aklımdan anam.

Kim bilir ne çok ağladın arkamızdan... Ama üzülme anam. Kadınlar, çocuklar vatansız kalmasın diye gidiyoruz cepheye. Hem en iyi sen bilirsin vatansızlığın acısını. Doğduğun, büyüdüğün topraklardan düşmanın zulmü sürmedi mi seni? Ananı, babanı, telli duvaklı gelin gittiğin kocanın mezarını bırakıp da gelmedin mi Manastır'dan? Eteğinde dört küçük uşak; aç sefil, nasıl Selanik'e vardığımızı her anlatışında güzel gözlerin dolar. Biz küçüktük Hasan'la, her şey oyun gibi gelirdi bize, korku nedir bilemezdik. Nevreste daha bebekti bizim gözümüzde. Ama Salih ağabeyim, o bir kaç günlük yolculukta koca bir adam oldu çıktı sanki. Birkaç günde on yıl büyüdü ağabeyim. Sana, bana, kardeşlerime sahip çıkma telaşı büyüttü onu Çanakkale'de kaybettiği bacağından önce. Şimdi babamızın yerinde o, içim rahat geldim bu yüzden savaşa, sen ve kız kardeşim emin ellerdesiniz. Sen de içini rahat tut ana, bizler de bu peygamber ocağında, vatanımızı zalimlerden kurtaracağımız günü iple çekmekteyiz. Hele bir çıksınlar karşımıza, bizi yurdumuzdan edenlere Anadolu'yu yar etmeyeceğimizi göstereceğiz. Vatansız kalmayacak, garip kuşlar gibi ordan oraya savrulmayacak bizim evlatlarımız.

Basmane'den ayrılıp Uşak'a yol almaya başladıkça kış yeniden geldi sanki. Oysa İzmir' de bahar çoktan yüzünü göstermiş, bademler çiçek açmaya başlamıştı bile. Geçtiğimiz her köy, her kasaba yokluk içinde. (...) Kış bir yandan, düşman bir yandan birlik olup kast etmişler sanki memlekete. Her istasyondan yeni erler ekleniyordu katarlarla bizim gibi. Üst baş perişan hepsinde, ama hepsinin yüreği vatan aşkıyla çarpar. Hepsinin gözleri ışıl ışıl, imanı tam. Ve her istasyonda gözü yaşlı analar, babalar, evlatlar... Hür bir memlekette yaşama özlemiyle dolu, cepheye uğurluyorlar sevdiklerini. Kimi elindeki testiden ayran dağıtıyor askerlere, kimi kendi pişirdiği saç ekmeğini. Belki elindeki son unla yaptı o ekmeği ama olsun. "VATAN SAĞ OLSUN!"

diyor hepsi. Anadolu'nun bu cömert analarının doğurduğu Mehmetçiğin bileğini kimse bükemez ana, korkmayasın. Afyon İstasyonu'na geldiğimizde trenden indik hepimiz. Afyonlular buraya "İzmir İstasyonu" derlermiş, duyunca çok hoşuma gitti. Burda hepimizi bölük bölük ayırdılar, Hasan başka bir bölüğe düştü. Onların birliği trenle yola devam edip Doğu Cephesi'ne gidecekmiş. (...) Bizim birliği şimdilik İnönü'deki birliğe dahil ettiler. Her gün sabah ezanıyla birlikte talime başlıyor, yatsıya kadar çalışıyoruz. Hava çok soğuk, her yer diz boyu kar. Geceleri çadırın içi bile o kadar soğuk olur ki, cephedeki kardeşlerimiz şimdi ne yapıyordur diye düşünmekten uyku girmiyor gözüme. Komutanlarımız bize evlatları gibi düşkünler. Talimlerden kalan zamanı hep bizim aramızda dolaşarak, halimizi hatırımızı sorarak geçiyorlar. Yemeklerini bizimle yiyorlar. Yemek dediğimiz de ya tarhana çorbası ya mercimek. Yine de boğazımızdan bir lokma sıcak aş geçiyor ya, Allah ordumuza zeval vermesin. Bizi burdan daha içerilere sevk edeceklermiş ama ne zaman olacağı belli değil anacığım. Ne zaman sorsak "Yakında." diyor komutanlar. İnşallah yakında vatanımızı kurtarmak için biz de üzerimize düşeni yapacağız. Benim için hiç kaygılanmayasın anacığım. İçini ferah tut, oğlun yakında Türk askerleriyle beraber bayrağı Sarıkışla'ya dikecek. Hepinize selam eder, senin ve ağabeyimin ellerinden, Nevreste'nin gözlerinden öperim.

Sağlıcakla kalın.

Oğlun Hüseyin

İnci KARAKAŞ KANBER

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

a. Metnin başlık ve görselinden hareketle içeriğini tahmin ediniz. Tahminlerinizi ve tahminlerinizin gerekçelerini aşağıya yazınız.

b. Metnin içeriğiyle ilgili tahminleriniz doğru çıktı mı? Tahminlerinizin doğru çıkıp çıkmamasında gerekçelerinizin etkisini yazınız.

2. ETKİNLİK

Metinden alınan aşağıdaki bölümde duraklamadan okunması gereken kelime veya kelime gruplarını örnekteki gibi belirleyiniz. Yaptığınız ayrıma dikkat ederek metni yeniden okuyunuz. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle ayrımlarınızı gözden geçiriniz.

Nevreste daha bebekti bizim gözümüzde. Ama Salih ağabeyim, o birkaç günlük yolculukta koca bir adam oldu çıktı sanki. Birkaç günde on yıl büyüdü ağabeyim. Sana, bana, kardeşlerine sahip çıkma telaşı büyüttü onu Çanakkale'de kaybettiği bacağından önce. Şimdi babamızın yerinde o, içim rahat geldim bu yüzden savaşa, sen ve kız kardeşim emin ellerdesiniz.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını metinden hareketle defterinize yazınız.

1. Okuduğunuz mektup kime ve neden yazılmıştır?
2. Hüseyin hangi gerekçeyle cepheye gitme kararı almıştır?
3. Hüseyin annesine geçmişiyle ilgili neleri hatırlatmıştır?
4. Mektuptaki bilgilerden hareketle komutanların kişilik özellikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?
5. Sizce Hüseyin nasıl biridir? Mektupta yazdıklarından ve yaşantılarından örneklerle açıklayınız.
6. Mektupta anlatılanlardan yola çıkarak ülkenin içinde bulunduğu durum kısaca nasıl ifade edilebilir?

4. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki cümleleri inceleyiniz.

- "Üst baş perişan hepsinde ama hepsinin yüreği vatan aşkıyla çarpar." cümlesinde "ama" kelimesi düşüncenin yönünü değiştirme işleviyle kullanılmıştır.
- "Hepsinin gözleri ışıl ışıl, imanı tam. Ve her istasyonda gözü yaşlı analar, babalar, evlatlar..." cümlesinde "ve" kelimesi ekleme işleviyle kullanılmıştır.

b. Okuduğunuz metindeki cümlelerde bulunan altı çizili geçiş ve bağlantı ifadelerini aşağıda verilen işlevleriyle eşleştiriniz.

a. Seçenek belirtme *b. Ekleme* *c. Zıtlık* *ç. Özetleme*

( ) Sizlerden ayrılalı bir aydan fazla oldu ama Basmane İstasyonu'ndaki anınız hep gözümün önünde.

( ) Yemek dediğimiz de ya tarhana çorbası ya mercimek.

( ) Salih ağabeyimin hem gururlu hem buruk bakışları; senin içine akıttığın gözyaşları hiç çıkmaz aklımdan anam.

c. Siz de metinden bu tür ifadelerin kullanıldığı cümleleri bulup işlevlerini belirterek aşağıya yazınız.

_____

_____

_____

ç. Aşağıdaki metinde altı çizili geçiş ve bağlantı ifadelerini verilen işlevlerle eşleştiriniz.

a. Zıtlık *b. Ekleme* *c. Sonuç bildirme* *ç. Örnekleme*
d. Vurgulama *e. Ekleme* *f. Sebep*

Atatürk'ün askerî yönü; onun liderlik vasıflarını, stratejik zekâsını ön plana çıkaran en belirgin özelliklerinden biridir. (.....) Özellikle, I. Dünya Savaşı (.....) ve Millî Mücadele sırasında gösterdiği üstün komutanlık becerileri, onun askerî dehasını kanıtlamıştır. (.....) Ama Atatürk sadece bir savaşçı değil aynı zamanda bir barış adamıydı. (.....) Mesela yurtta ve dünyada barışın önemini her zaman dile getirmiştir. (.....) Sonuç olarak Atatürk'ün askerî yönü, onun (.....) hem bir komutan olarak yetkinliğini hem de barışa olan inancını yansıtmaktadır.

d. Siz de içinde geçiş ve bağlantı ifadelerini kullandığınız üç cümle yazınız.

_____

_____

_____

KONUŞALIM

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki görseli inceleyiniz ve metni okuyunuz.

CEPHEDEN MEKTUP

Hüseyin cephede bir ağacın altında dinlenmektedir. Elinde kâğıt ve kalem, anasına mektup yazmak niyetindedir. O sırada komutanı, Hüseyin'e yaklaşır. Hüseyin, tam karşısına gelip duruncaya kadar onu fark etmez. Komutanını görür görmez ayağa fırlar ve komutanına selam verir:

— Emret komutanım!

— Hüseyin, evladım, ne yazıyorsun, şiir mi?

— ...

b. Yukarıda verilen metindeki karşılıklı konuşmanın devamını bir arkadaşınızla kurgulayınız. Kurguladığınız karşılıklı konuşmayı arkadaşınızla aşağıdaki yönergeler doğrultusunda sınıfta canlandırınız.

- Yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanmaya özen gösteriniz.
- Konuşmanızda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerine yer veriniz.
- Konuşma sürecinde uygun selam ve hitap ifadelerini kullanınız.
- Konuşmanızda uygun zamanda söz alıp vermeye özen gösteriniz.
- Karşılıklı konuşma sürecinde anlaşılmayan noktaları açıklığa kavuşturmak için soru sormaya özen gösteriniz.
- Canlandırmanızda konuşmanıza uygun yüz ifadelerini kullanınız ve arkadaşlarınızla göz teması kurunuz.
- Size sorulan soruları uygun biçimde cevaplayınız.

c. Karşılıklı konuşmanızı yukarıdaki yönergelere uygun bir şekilde gerçekleştirdiğinizi düşünüyor musunuz?

ç. Anlatımınızda güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle bu yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

6. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki yarım bırakılmış ifadeleri inceleyiniz. Bunların bir anlam bütünlüğüne sahip olup olmadığını arkadaşlarınızla tartışınız. Bu ifadeleri anlam bütünlüğü sağlayacak şekilde bağlamdan hareketle tamamlayınız.

Milletimiz vatanını her durumda korumasını _____

Türk milleti, azim ve kararlılıkla yıllar süren mücadelesini _____

Vatan sevgisi bir milletin en güçlü _____

Bayrağımızın gökyüzünde dalgalanması bağımsız olduğumuzun _____

Çalışkan bireyler olarak vatanımıza borcumuzu _____

b. Cümleleri tamamlamak için yazdığınız kelimeler bir varlığı mı yoksa "iş, oluş, hareketi" mi karşılıyor? Gerekçeleriyle açıklayınız.

7. ETKİNLİK

a. Karekodu okutarak "Kastamonulu Şerife Bacı" adlı metni dikkatlice dinleyiniz.

b. Dinlediğiniz hikâyeden hareketle kadınların Millî Mücadele'ye ne gibi katkıları olduğunu önceki bilgilerinizden de yararlanarak söyleyiniz.

c. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Dinlediğiniz metnin içeriğiyle uyumlu olan görseli işaretleyiniz.

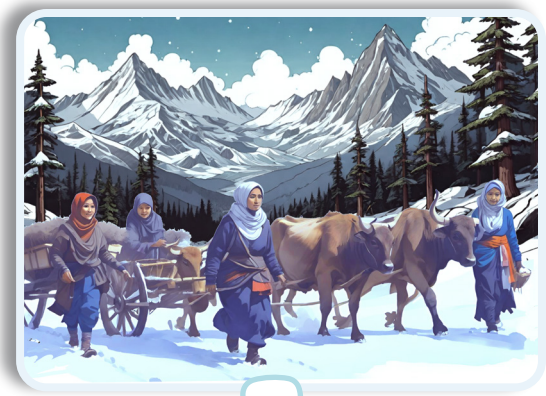

ç. İşaretlediğiniz görselin dinlediğiniz metnin içeriğiyle ilişkisini nasıl kurdunuz? Açıklayınız.

8. ETKİNLİK Aşağıda bir metnin serim, düğüm, çözüm bölümleri verilmiştir. Bu bölümler neden bu şekilde adlandırılmıştır? Bölümleri okuyup inceleyerek fikirlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız. Ardından paragrafların karşısında bulunan soruları sözlü olarak cevaplayınız.

MECLİS'TE YANKILANAN HATIRALAR

SERİM

Ankara'da soğuk bir kış günüydü. Çocuklar, okul bahçesinde sıraya girmiş, heyecanla bekliyorlardı. Okulun düzenlediği geziyle Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gideceklerdi. Nihayet, yolculuk bitip de Meclis'ten içeri girdiklerinde Ahmet, önce etrafını dikkatlice inceledi ve kendini âdeta bir zaman tüneline girmiş gibi hissetti. Sanki o anda Millî Mücadele yıllarına gitmişti ve takvimler 12 Mart 1921'i gösteriyordu... Meclis'in duvarlarında önce, "Kahraman Ordumuza" diyen güçlü bir ses, sonra alkış sesleri yankılandı... Meclis kürsüsüne yaklaştıklarında, öğretmeninin sesiyle irkildi: "Üzerinde yaşadığımız toprakları kazanmak ve korumak için atalarımızın şehit ve gazi olduğu, milletimizin hep birlikte mücadele ettiği yıllardı.

Serim bölümünde olayın yer, zaman, kişi ya da kişilerine ilişkin bilgiler verilmiş midir? Bu bilgiler nelerdir?

DÜĞÜM

Zamanla, milletçe yaptığımız bu mücadeleye bir marş yazılması ihtiyaç olmuştu. Bunun için, kazanana ödül verileceğinin duyurulduğu bir yarışma düzenlendi. İstiklal mücadelemizi ölümsüzleştirecek bir şiir aranıyordu. Mehmet Akif Ersoy ise, bu yarışmaya para ödüllü olduğu için katılmamıştı. Çünkü milletin ve ordumuzun içinden geçtiği zorlu süreci anlatan, millete adanacak bir şiiri para karşılığında yazmanın uygun olmadığını düşünüyordu."

Ahmet'in gözü bir kez daha bayrağımıza takıldı, duvarlarda ise İstiklal Marşımız yankılanmaya devam ediyordu. Gözleri doldu ve öğretmeninin sesini yeniden duydu: "Fakat dostları Akif'i, kazanırsa para ödülünü yardım olarak vermesi şartı ile yarışmaya katılmaya ikna etti. Oysaki böyle bir ödülü reddederken, Akif'in o günlerde sırtında paltosu yoktu. Soğuk kış günlerinde ceketle geziyor, kimi zaman da bir paltoyu birlikte kaldığı arkadaşıyla nöbetleşe kullanıyordu."

Düğüm bölümünde okuyucuda merak uyandıran hangi ifadeler bulunmaktadır?

ÇÖZÜM

Mehmet Akif Ersoy, zorlu şartlarda Ankara Taceddin Dergâhı'nda, İstiklal Marşı'nı yazarken büyük duygu yoğunlukları yaşadı ve yazdığı şiir, Meclis'te ayakta dinlenerek ve her kıtası alkışlanarak Millî Marşımız olarak kabul edildi... Meclis'ten çıktıklarında Ahmet, paltosuna sımsıkı sarılırken bir kez daha paltosu bile olmadığı hâlde vatanı için ödülü reddeden Mehmet Akif Ersoy'u rahmetle ve minnetle andı. Zihninde İstiklal Marşımızın şu kıtaları vardı:

Bastığın yerleri «toprak!» diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Derya YÖNEY

Düğüm bölümünde merak uyandıran hangi konular bu bölümde çözüme kavuşmuştur? Ahmet'in paltosuna sarılmasına neden olan olay nedir?

İZLE UYGULA ÖĞREN

ÖYKÜLEYİCİ PARAGRAF YAZMA

Öyküleyici paragraflar, yaşanmış veya hayal ürünü olayların anlatıldığı paragraflardır. Bu paragraflarda olayın kimler tarafından nerede ve ne zaman yaşandığına yer verilir. Bu tür paragraflar tek başlarına kullanılabildikleri gibi birden fazla olayın yer aldığı masal, hikâye ve romanların içinde de karşımıza çıkar.

Haydi, başlayalım!

Önce aşağıdaki paragraf örneğini inceleyelim, paragraftaki renklendirmenin neye göre yapıldığını belirlemeye çalışalım. Sonra da öyküleyici paragraf yazmayı uygulayarak öğrenelim.

YÖRÜK MUSA

Yörük Musa kendisine verilen istihbarat görevini yerine getirmek üzere yola çıktığında ikindi vaktiydi. Kısa boyunun ve yıllardır süren savaşlar yüzünden zayıf kalan bedeninin düşman tarafından fark edilmeyeceği düşünülerek bu görev ona verilmişti. Hava kararmadan düşman siperlerine olabildiğince yaklaşacaktı. Gece yarısından sonra da siperlere sızıp düşmanın ne kadar silahı ve askeri olduğunu öğrenecekti. Musa önce düşman karargâhı ile kendileri arasında bulunan tepeyi aştı. Sık ağaçlar saklanmasına yardım etti. Tepenin eteklerine kadar inip düşman ordusuna oldukça yakın bir mağaranın girişine saklandı. Vakit gece yarısını geçerken düşman askerlerinin çoğunun uykuya daldığını fark etti. Yerinden ayrılıp yavaş hareketlerle düşmanın karargâhına sızdı. Birkaç saat boyunca çadırların arasında dikkatli bir şekilde gizlenerek dolaştı. Komutanının istediği tüm bilgileri topladığında havanın aydınlanmasına çok az kalmıştı. Artık oradan ayrılması gerektiğinin farkındaydı. Aynı şekilde dikkat ederek karargâhtan ayrılıyordu ki bir anda nöbetçi subaylardan biriyle burun buruna geldi. Tam silahına uzanacakken subayın "Merhaba asker!" dediğini duydu. Düşman askeri Musa'yı fark etmemişti. Musa hemen esas duruşa geçti ve subay yanından geçip gitti. Musa kalbinin atışlarını yavaşlatmak istercesine derin derin birkaç nefes aldıktan sonra geldiği gibi sık ağaçların arasında kayboldu. Komutanının yanına ulaştığında yüzünden, yorgunluğundan daha çok verilen görevi yerine getirmenin gururu okunuyordu.

Öğretmenimizi İzliyoruz

Öğretmenimiz şimdi "Meclisin açılışını takip eden günlerde küçük bir çocuğun Mehmet Âkif'le tanışması"nı konu alan bir öyküleyici paragraf yazacak. Paragrafını planlarken, taslağını yazarken, yazdığı paragrafı gözden geçirip düzenlerken ve paylaşmak üzere hazırlarken sesli düşünecek. Nelere dikkat etmemiz gerektiğini bize öğretecek. Öğretmenimizi izlerken aşağıdaki sorulara odaklanalım.

- *Öğretmenimiz olay, yer, zaman, şahıs/varlık kadrosunu planlarken nelere dikkat etti; planlama sırasında neler söyledi?*
- *Taslağını yazarken bu unsurları nasıl bir araya getirdi? Bu sırada nelere dikkat ettiğini söyledi?*
- *Öğretmenimiz paragrafını gözden geçirip düzenlerken nelere odaklandı, neler söyledi ve yazısını paylaşmak üzere nasıl hazırladı?*

Biz Uyguluyoruz

4-6 kişilik gruplar oluşturalım ve öğretmenimizin rehberliğinde "Bir Anadolu kadınının cepheye kağnısıyla mermi taşıması"nı konu alan bir paragrafı planlayıp taslağımızı yazalım. Ardından metnimizi gözden geçirip düzenleyelim ve sınıf panosunda paylaşalım. Çalışmamızı yaparken aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Öğretmenimiz bize kendi uygulamasındaki sıraya uygun olarak adım adım ne yapacağımızı söyledikten sonra biz de bunları uygulayalım.*
- *Grup olarak çalışırken önce birlikte düşünüp tartışalım, ortak bir karara varalım; sonra kararımızı görselden hareketle aşağıda tasarlanan ortak çalışma kâğıdına aktaralım.*
- *İhtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım alalım.*
- *Öğretmenimiz biz çalışırken bir eksiklik fark ederse onun uyarılarını dikkate alalım.*

Planımız

Kişiler:

Yer:

Zaman:

Olay akışı:

Taslak metnimiz

Yine Uyguluyoruz

Şimdi 2-3 kişilik gruplar oluşturalım ve aşağıdaki gibi bir çalışma kâğıdı tasarlayalım. "Bir öğrencinin Çanakkale şehitlerini anmak için düzenlenen törende okumak için şiir seçmesi"ni konu alan bir paragrafı planlayıp taslağımızı yazalım. Ardından metnimizi gözden geçirip düzenleyelim ve düzenlenmiş hâlini arkadaşlarımıza okumak üzere defterimize yazalım. Çalışmamızı yaparken aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip ederek (planlama, taslak yazma, gözden geçirme, paylaşma) paragrafımızı yazalım.*
- *Öğretmenimiz gerekmedikçe bize müdahalede bulunmayacak ama ihtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım isteyelim.*
- *Paragraf yazma sürecinde grup arkadaşlarımızla konuşup tartışalım ama bu kez her birimiz kendi kitabımızdaki alanı ve defterlerimizi kullanalım.*

Planımız

Kişiler:

Yer:

Zaman:

Olay akışı:

Taslak metnimiz

Karekodu okutarak "Öyküleyici Paragraf Yazma" adlı elektronik içeriği dikkatlice inceleyiniz.

Sıra Sende

Artık "öyküleyici paragraf" yazmayı öğrendik. "Yazalım" etkinliğinde öğrendiğimiz bu stratejiyi uygulayalım.

YAZALIM

9. ETKİNLİK

a. Aşağıda verilen çalışmaları inceleyiniz. İncelediğiniz bu çalışmalardan yola çıkarak bir hikâye planlayınız. Başlangıç olayını da içerecek şekilde en fazla birkaç paragraftan oluşan serim bölümünüzü yazınız.

- 9. Etkinlikteki serim bölümü örneğini ve açıklamalarını inceleyiniz.
- 1. Tema'da Basri Amca'nın betimlendiği "metin içi betimleme paragrafı" örneğini inceleyiniz.
- Önceki yazma etkinliğindeki mekân betimleme örneğini inceleyiniz.

Kişiler:	Eren (11 yaşında), Eren'in arkadaşı Ferhat, köylüler, düşman askerleri, Türk gözcü askeri, Atatürk
Yer:	Eren'in köyü, cephe hattı
Zaman:	Sıcak bir yaz günü
Olaylar:	Eren'in uyandığında Türk askerinin köylerinden geçmekte olduğunu görmesi, köylülerin askerlerimizin su ve yiyecek ihtiyacından bahsetmesi, Eren'in de cepheye su götürmek ve Atatürk'ü görmek istemesi, arkadaşı Ferhat'ı ikna edip yola koyulması, yolda konuşmaya dalıp düşman mevzilerine oldukça yaklaşmaları, yakalanma riski yaşamaları, her şeyin bittiğini düşünürken Türk gözcü askerleri tarafından fark edilip kurtarılmaları, Mustafa Kemal Atatürk'ün yanına götürülmeleri.

10. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki paragrafı inceleyiniz. Altı çizili kelimeleri isim ya da fiil olarak sınıflandırıp ilgili kutulara yazınız.

Salih ağabeyimin hem gururlu hem buruk bakışları, senin içine akıttığın gözyaşları hiç çıkmaz aklımdan anam. Kim bilir ne çok ağladın arkamızdan... Ama üzülme anam. Kadınlar, çocuklar vatansız kalmasın diye gidiyoruz cepheye. Hem en iyi sen bilirsin vatansızlığın acısını. Doğduğun, büyüdüğün topraklardan düşmanın zulmü sürmedi mi seni? Ananı, babanı, telli duvaklı gelin gittiğin kocanın mezarını bırakıp da gelmedin mi Manastır'dan? Eteğinde dört küçük uşak; aç sefil, nasıl Selanik'e vardığımızı her anlatışında güzel gözlerin dolar.

İsimler	Fiiller

b. Fiiller kutusuna yazdığınız kelimeleri inceleyerek bu kelimelerin ortak özelliklerinin neler olduğunu düşününüz. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Materyalimi Seçiyorum

Atatürk'ün eğitime verdiği önemle ilgili bir araştırma yapınız. Araştırma sürecinizde aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

- Ulaşabileceğiniz bilgi kaynaklarını gözden geçiriniz.
- Hangi bilgi kaynaklarını ve materyalleri kullanacağınızı seçiniz.
- Araştırmanızı sunduktan sonra seçimlerinizin araştırma sürecine etkisini olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendiriniz. Daha sonraki araştırmalarınızda bu değerlendirmenizi göz önünde bulundurunuz.

Keşif Yolculuğu

- Atatürk'ün "En büyük savaş, cahilliğe karşı yapılan savaştır." sözüyle ilgili düşüncelerinizi söyleyiniz. Sizce Atatürk'ün cahillik ile yapılan savaşı "en büyük savaş" olarak ifade etmesinin sebebi ne olabilir?
- Atatürk'ün eğitime verdiği önem ile ilgili edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

- ✓ Metni sessiz okuyunuz.
- ✓ Öğretmeniniz metni okurken onu dikkat dağıtıcı hareketlerden kaçınarak dinleyiniz.
- ✓ Metni işitilebilir bir ses tonuyla vurgu ve tonlamaya dikkat ederek türün özelliklerine uygun bir şekilde sesli okuyunuz.
- ✓ Arkadaşınız metni sesli okurken anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını defterinize not ediniz. Bunların anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

GAZİ MUSTAFA KEMAL VE SIĞIRTMAÇ MUSTAFA

Bir zamanlar, Marmara Denizi'nin kıyısında bulunan Yalova adlı küçük ve şirin bir ilçede, Mustafa adlı bir çocuk yaşardı. Mustafa'nın en büyük dileği, arkadaşları gibi okula gitmek ve okumaktı. Ama ne yazık ki o çok fakir bir ailenin çocuğuydu. Onun, okul yerine dağlarda sığırtmaçlık yaparak ailesinin bütçesine katkıda bulunması gerekiyordu.

Yıl 1929'du. Güzel bir eylül sabahında, Mustafa erkenden uyandı. Sığırları otlatması gerekiyordu. Hemen elini yüzünü yıkayıp iş kıyafetlerini giydi. Bir parça kuru ekmekle açlığını giderdikten sonra yola koyuldu. Sığırları önde, kendisi arkada, mis kokulu otların yetiştiği dağa doğru ilerliyordu. Gökyüzünde pırıl pırıl bir güneş, yeryüzünde yemyeşil bir doğa vardı. Her yer, her şey eşsiz güzellikteydi. Ama Mustafa, bu güzellikleri fark edemeyecek kadar yorgundu. Çünkü o hastaydı. Sıtma olmuştu. Üstelik bugün kendini, her zamankinden daha halsiz hissediyordu. Tek isteği bir an önce sığırlarını otlatıp evine dönmekti.

Bu arada Gazi Mustafa Kemal Yalova'daydı. Çalışmalarını bitirdikten sonra Gazi, yöreyi daha iyi tanımak için kurmaylarıyla birlikte gezintiye çıkmıştı. Hava kararmaya başlayınca da çiftliğe dönmek üzere yola koyuldular. Fakat hiçbir yol onları çiftliğe götürmüyordu. Açık söylemek gerekirse kaybolmuşlardı. Gazi ve yanındakiler bir süre sesli düşündükten sonra, farklı bir yolu denemeye karar verdiler ve atlarını oraya sürdüler...

Küçük Mustafa gün boyu yemyeşil çimenlerde sığırlarını otlattıktan sonra çiftliğe doğru, yorgun adımlarla yürüyordu. Birden uzaktaki atlıları fark etti. Atlılar, atlarını ona doğru dörtnala sürüyorlardı. Şüpheyle, "Neler oluyor?" diye mırıldandı.

Derken atlılar kısa sürede Mustafa'nın yanına ulaştılar. Hepsi iyi giyimli ve önemli insanlara benziyordu. Mustafa, onların bu halini görünce, şüphesinin yersiz olduğunu anlayıp rahatladı.

En öndeki atlı, Mustafa Kemal'di. Gazi atından indi ve Mustafa'nın yanına yaklaşarak, "Çocuğum, çiftliğe nasıl gidilir?" diye sordu.

Mustafa, yolu elindeki sopayla göstererek "Yanlış yoldan gelmişsiniz. Çiftliğe şu gördüğünüz yoldan gidilir," dedi.

Gazi, çocuğa teşekkür ettikten sonra sevgiyle; "Senin adın ne?" diye sordu.

"Mustafa!" dedi çocuk. Sonra, "Ama burada bana Sığırtmaç Mustafa derler," diye ekledi.

Gazi, "Mustafa" ismini duyunca gülümsedi. Fakir olduğu her halinden belli olan çocuğa, sevgi ve şefkatle bakıyordu. Bu arada onun sararmış benzi ve şiş karnı dikkatini çekmişti. Çocuğun hasta olabileceğini düşündü.

"Öyle mi? Benim adım da Mustafa. Demek ki seninle adaşız. Ama adımın yanında bir de Kemal var," dedi. Sonra çocuğun, omzuna sevgi ile dokunup, "Gazi Mustafa Kemal'i tanır mısın?" diye sordu.

Sığırtmaç Mustafa, gün boyu dağlarda sığırlarını otlatan gariban bir çocuktu. Gazi, ismini büyüklerinden ve okula giden arkadaşlarından duymuştu ama kendisini nereden bilebilirdi ki? Ciddi bir şekilde; "Hiç görmedim!" dedi.

"Onu sever misin?"

"Tabii severim."

"Neden seversin?"

"Paşa olduğu için severim."

"Peki, onunla tanışmak ister miydin?"

"Hem de çoook!"

Mustafa Kemal'in kalbinde çocukların apayrı bir yeri vardı. Çünkü onlar, Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğiydi. Ülkemizin geleceğinin parlak olması için tüm çocukların çok iyi yetiştirilip topluma kazandırılması gerektiğini düşünüyordu.

Gazi, Sığırtmaç Mustafa'yla sohbet ederken çocuğun her hareketini dikkatle inceliyordu. Konuşmasını, davranışını ve samimiyetini çok beğenmişti. Öyle ki, onunla karşılaştığı için, çiftliğe giden yolu kaybetmesine bile seviniyordu. Aslında amacı onu daha iyi tanıyarak, yardımcı olmaktı. "Sığırtmaçlık yaparak ayda ne kadar para kazanıyorsun?"

"Üç lira."

"Aylık 3 lira olunca, yıllık kazancın ne oluyor?"

Sekiz yaşındaki Sığırtmaç Mustafa bir an durakladı. Okur-yazarlığı olmadığı için nasıl hesaplayacağını şaşırmıştı. Kim bilir belki de, yılda 12 ayın olduğunu bile bilmiyordu. O anda Mustafa Kemal, çocuğun okuma yazma bilmediğini anladı. Onun daha fazla zorlanmaması için yanındakilere işaret etti. Çocuk onların yardımıyla yıllık kazancının 36 lira olduğunu hesaplayıp söyledi.

Gazi, çocuğa sevgiyle gülümseyerek yaklaştı ve cebinden bir miktar para çıkarttı. Çocuğun bir yıllık ücreti olan 36 lirayı hesaplayıp ona uzattı.

Sığırtmaç Mustafa ilk kez böyle bir şeyle karşılaşıyordu. Hatta daha önce kimse onunla böyle içten ilgilenmemişti. Çok şaşkın ve mutluydu ama hak etmediği parayı alamazdı. Almadı da.

Mustafa Kemal'in, "Neden almıyorsun?" sorusu üzerine, "Bu para çok. Üstelik nereden aldın diye bana hesap sorarlar," dedi.

Gazi, "Bu parayı ben sana bize yol gösterdiğin için veriyorum. Alacaksın!" deyince, çocuk düşündü. Sonra, "Yol göstermenin bedeli bu kadar çok olamaz. Fakat yanımda bir miktar cevi-

zim var. Eğer siz onu alırsanız, ben de cevizin karşılığı olarak bu parayı almayı kabul ederim," dedi.

Bunun üzerine Mustafa Kemal, cevizleri almak zorunda kaldı. Çocukla vedalaşıp atını çiftliğe doğru sürerken, çocuğun bu onurlu davranışından etkilenmiş bir hali vardı.

Sığırtmaç Mustafa, ömründe ilk kez bu kadar parayı bir arada görmüştü. Bir avcunda sımsıkı tuttuğu 36 liraya, bir giden atlılara bakıyordu. Aklı karmakarışıktı. Kendi kendine, "Benimle konuşan kişi oldukça önemli birine benziyordu. Kim olabilir ki? Üstelik ikinci adının 'Kemal' olduğunu söyledi. Yoksa bu kişi Gazi Mustafa Kemal mi?" diye düşündü. Sonra da büyük bir coşkuyla, "Evet!.. Evet o!.. Gazi Mustafa Kemal'in ta kendisi! Çünkü böyle mükemmel bir insan, ondan başkası olamaz," diye haykırdı.

Gazi, çiftliğe gelmişti ama aklı Sığırtmaç Mustafa'da kalmıştı. Onun hakkında güzel şeyler düşünüyordu. Ama öncesinde hakkında bilgi toplaması gerekiyordu. Kısa sürede onunla ilgili çok şey öğrendi ve ertesi gün Sığırtmaç Mustafa'yı yanına çağırtmaya karar verdi.

Bu arada Sığırtmaç Mustafa'nın içi içine sığmıyordu. Öyle ki o gece, mutluluktan sabaha kadar uyuyamamıştı. Hele bir de, Gazi Mustafa Kemal tarafından çağırıldığını öğrenince küçücük kalbi duracak gibi oldu. Çocukcağız, güzel bir düş gördüğünü düşünüyor, uyanmak istemiyordu. Hatta içinde, hayatının birden değişeceği, eski yaşadığı zorlukların yerini mutlu günlerin alacağı hissi vardı. Tüm bu duygularıyla bayramlık giysileri içinde çiftliğin kapısını çaldı.

Gazi onu bekliyordu, çocuğu sevgiyle karşıladı. Bir süre oturup karşılıklı sohbet ettiler. Daha sonra Mustafa Kemal, çocuğun hastalığının bir an önce tedavi edilmesi için onu, Şişli'deki Himaye-i Etfal Hastanesi'ne yolladı. Çocuğun hastalığı bayağı ilerlemişti. Hemen tedaviye alındı... Sonra ne mi oldu?

Uzun bir tedavi sonrasında sağlığına kavuşan Sığırtmaç Mustafa için güzel günler başladı. Yıllardır özlemini çektiği okuma- yazma isteğini Mustafa Kemal yerine getirecekti. Ailesinin de onayını aldıktan sonra Beşiktaş'taki 19. İlk Mektep'e yolladı. Mustafa oldukça başarılı bir öğrenciydi. Burayı bitirince Gazi, onu Maçka'daki Fevziye Lisesi'ne gönderdi. Kuleli Askeri Lisesi'nde de eğitim aldıktan sonra Kara Harp Okulu'ndan Tankçı Teğmen rütbesiyle mezun olup, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne katıldı. Orada başarılı ve mutlu bir yaşam sürdü...

Hikmet ULUSOY

Materyalimi Seçiyorum

› "Atatürk ve çocuk" konulu metinler bulmak için bir araştırma yapınız. Önce genel ağdan metin adlarını belirleyebilirsiniz. Ardından halk veya okul kütüphanesinden ulaştığınız metinler arasından birini seçiniz. Seçtiğiniz metni inceleyiniz. Gerekirse farklı kaynaklara da başvurabilirsiniz. Elde ettiğiniz bilgileri sınıfta paylaşınız. Araştırma sürecinizi bilgiye ulaşım, konuya ve amaca uygunluk açısından değerlendiriniz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Mustafa neden sığırtmaçlık yapmaktadır?
2. Mustafa uzaktaki atlıları fark edince şüpheyle "Neler oluyor?" diye mırıldanmıştır. Ardından şüphesinin yersiz olduğunu anlamıştır. Bunun sebebi nedir?
3. Gazi Mustafa Kemal Sığırtmaç Mustafa'nın neden hasta olabileceğini düşünmektedir?
4. Gazi Mustafa Kemal'in kalbinde çocukların apayrı bir yerinin olmasının sebebi nedir?
5. Gazi Mustafa Kemal'in çiftliğe giden yolu kaybetmesine rağmen Sığırtmaç Mustafa ile karşılaşmasına sevinmesinin sebebi ne olabilir?
6. Sığırtmaç Mustafa'nın Gazi Mustafa Kemal'in yanına giderken bayramlıklarını giymesinin sebebi ne olabilir?

2. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metinde Sığırtmaç Mustafa'nın karşılaştığı problemlerden birini seçip aşağıya yazınız.

b. Bu problemin sebebini kısaca belirtiniz.

c. Problemin çözümüne ilişkin metindekinden farklı çözüm önerileri yazınız.

ç. Önerileriniz arasından en uygun olanını belirleyiniz. Bu çözümün problemin çözümüne olan katkısını değerlendiriniz.

3. ETKİNLİK

a. "Dersimiz Cumhuriyete Doğru" ve "Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa" metinlerinden iki kahraman seçiniz. Seçtiğiniz kahramanların benzer ve farklı yönlerini belirleyerek karşılaştırınız.

b. Kahramanların benzer özellikleri (dış görünüş, kişilik özellikleri vb.) listeleyiniz.

c. Kahramanların farklı özellikleri (dış görünüş, kişilik özellikleri vb.) listeleyiniz.

4. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metnin unsurlarını aşağıdaki ilgili yerlere yazınız.

Kişiler	Yer	Zaman	Olay

b. Aşağıda giriş bölümü verilen okuduğunuz metnin olay örgüsünü tamamlayınız.

5. ETKİNLİK

a. Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa'nın 1937'de karşılaştığını hayal ediniz. Bu durumda sizce aralarında nasıl bir diyalog geçer? Yazınız.

b. Gazi Mustafa Kemal'in "Bugünün küçükleri yarının büyükleridir." gibi çocuklar ve gençlerle ilgili sözleri vardır. Yukarıdaki yazınızın sonunda siz de bir söz söyleyecek olsaydınız ne söylerdiniz? Aşağıya yazınız.

6. ETKİNLİK

Metnin içeriği ile ilgili bilgiler doğruysa yay ayraçların içine (D), yanlışsa (Y) yazınız.

Serim
- Sığırtmaç Mustafa tanıtılmıştır. ( )
- Gazi Mustafa Kemal'le tanışması anlatılmıştır. ( )

Düğüm
- Mustafa'nın en büyük dileğinin ne olduğu anlatılmıştır. ( )
- Gazi Mustafa Kemal'le tanışması anlatılmıştır. ( )

Çözüm
- Sığırtmaç Mustafa'nın parayı nasıl aldığı anlatılmıştır. ( )
- Sığırtmaç Mustafa'nın tedavi olup iyileşmesi anlatılmıştır. ( )

7. ETKİNLİK

Aşağıda ünlem işaretinin bazı kullanım özellikleri ile bu kurallara ait cümleler verilmiştir. Bu cümlelerdeki ünlem işaretinin hangi özelliği karşılayacak şekilde kullanıldığını belirleyiniz. Kural numarasını örnekteki gibi yazınız.

1 Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur.

2 Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.

2 Ey Türk genci! Bu vatan sana emanet.

( ) Sakın ha! Kimse bayrağıma el sürmesin.

( ) Yaşasın! Cumhuriyet ilan edildi.

( ) Yiğitler! Hiç durmadan güneye doğru ilerleyin.

8. ETKİNLİK

a. Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun olan geçiş ve bağlantı ifadelerini yazınız.

ancak | fakat | rağmen | bununla birlikte | öte yandan

Millî Mücadele, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesini simgeleyen destansı bir dönemdi. İşgalci devletler asker ve silah bakımından üstün durumdaydı _____ Türk milleti onlarda olmayan bir güce, birlik ve dayanışma ruhuna sahipti. Onca zorluğa _____ milletin birliği, azim ve kararlılığı başarıyı getirmeye yetecek düzeydeydi. _____ milletin onlara rehberlik edecek bir lidere ihtiyaç duyduğu da açıktı. Tam da bu koşullar altında Atatürk'ün Samsun'da yaktığı meşale milletin kalbindeki vatan sevgisini ve bağımsızlık arzusunu ateşlemeye yetti. Böylece tarihe altın harflerle kazınan gerçek bir destan yazıldı. _____ kazanılan sadece askerî bir zaferdi ve tam anlamıyla bağımsız bir ülke kurmak için bundan çok daha fazlasına ihtiyaç vardı. Evet, yapılacakların listesi uzundu _____ bu milletin çocuklarında ecdadına yakışır bir ülke kuracak güç fazlasıyla vardı.

b. Yukarıdaki geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanacağınız birer cümle yazınız.

c. Geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlatıma olan katkısını yazınız.

YAZALIM

9. ETKİNLİK

a. "Oğlu Hüseyin'den Emine Ana'ya Mektuplar" metninin işlenişinde yer alan 9. etkinlikteki düğüm bölümü örneğini ve 10. etkinlikte yazdığınız serim bölümünü okuyunuz.

b. Aşağıda verilen yönergelerden hareketle düğüm bölümünü yazınız. Düğüm bölümünü yazarken aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

- Yazdığınız serim bölümüne ve hikâyenizin planına uygun olarak olayları kurgulayınız.
- Olay örgüsünü oluştururken merak unsuru oluşturmaya özen gösteriniz.
- En az birkaç paragraftan oluşacak şekilde düğüm bölümünüzü yapılandırınız.
- Kahramanlarınızın karşılıklı konuşmalarına yer vermeyi unutmayınız.
- Geçiş ve bağlantı ifadelerini (ancak, fakat, rağmen, bununla birlikte, öte yandan vb.) kullanınız.

Kişiler:	Eren (11 yaşında), Eren'in arkadaşı Ferhat, köylüler, düşman askerleri, Türk gözcü askeri, Atatürk
Yer:	Eren'in köyü, cephe hattı
Zaman:	Sıcak bir yaz günü
Olaylar:	Eren'in uyandığında Türk askerinin köylerinden geçmekte olduğunu görmesi, köylülerin askerlerimizin su ve yiyecek ihtiyacından bahsetmesi, Eren'in de cepheye su götürmek ve Atatürk'ü görmek istemesi, arkadaşı Ferhat'ı ikna edip yola koyulması, yolda konuşmaya dalıp düşman mevzilerine oldukça yaklaşmaları, yakalanma riski yaşamaları, her şeyin bittiğini düşünürken Türk gözcü askerleri tarafından fark edilip kurtarılmaları, Mustafa Kemal Atatürk'ün yanına götürülmeleri.

c. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

10. ETKİNLİK

a. Karekodu okutarak "Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda" adlı şiiri dikkatlice dinleyiniz.

b. Dinlediğiniz şiir, Millî Mücadele'deki hangi olayı anlatmaktadır?

c. Atatürk'ün Samsun'dan sonraki durağı neresi olmuştur?

ç. Geminin gelmesiyle kayıklar, takalar, tayfalar neden selam durmuş olabilir?

d. Dinlediğiniz şiirden alınan aşağıdaki bölümlerle ilgili soruların cevaplarını yazınız.

Bir gemi yanaştı Samsun'a sabaha karşı
Selam durdu kayığı, çaparı, takası,
Selam durdu tayfası.

Şiirin bu bölümünde insana ait olan hangi özellik cansız bir varlığa verilmiştir? Bu söz sanatı hangisidir?

Bir duman tüterdi bu geminin bacasından bir duman
Duman değildi bu!
Memleketin uçup giden kaygılarıydı.

Geminin bacasından tüten dumanla ne arasında ilişki kurulmuştur? Bu söz sanatı nedir?

e. Şairin şiirde söz sanatlarını kullanması şiiri nasıl etkilemiştir?

KONUŞALIM

11. ETKİNLİK

Aşağıdaki rol kartlarını okuyunuz. Yönergelerde belirtilen aşamaları dikkate alarak karşılıklı bir konuşma kurgulayınız. Zihninizde kurguladığınız karşılıklı konuşmayı sınıfta arkadaşlarınıza sununuz.

Rol Kartı

Mustafa Kemal Atatürk, 38 Yaşında

Vatanın geleceğini kurtarmak için Bandırma Vapuru ile Samsun'a doğru yola çıktınız. Zorlu bir yolculuktan sonra Samsun'a vardınız. Samsun'da büyük bir kalabalık sizi coşkuyla karşıladı. Kalabalığın içinden sıyrılarak yanınıza gelen 11 yaşında bir çocuk size asker selamı verip kendini tanıttı. Ordunuza katılmak istediğini söyledi. Çocuğun bu davranışı sizi çok etkiledi. Aranızda nasıl bir diyalog gelişir?

Rol Kartı

Mehmet, 11 yaşında

Vatanın geleceğini kurtarmak için Bandırma Vapuru ile Samsun'a gelen Mustafa Kemal'i karşılayan kalabalıktaki bir çocuksunuz. Siz de asker olup vatanınızı savunmak istiyorsunuz. Kalabalığın içinden sıyrılarak Mustafa Kemal'in yanına geldiniz. Asker selamı vererek kendinizi tanıttınız ve orduya katılmak istediğinizi söylediniz. Aranızda nasıl bir diyalog gelişir?

- Bir arkadaşınızla grup oluşturunuz.
- Yukarıdaki rol kartlarından birini seçiniz.
- "Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda" şiirinin içeriğini dikkate alarak konuşmanızı öğretmeninizin verdiği kısa sürede kurgulayınız.
- Seçtiğiniz rolün kimliğine bürününüz.
- Vatan sevgisi, birlik ve beraberlik, bağımsızlık, kararlılık gibi temel değerlere vurgu yapınız.
- Duygu ve düşüncelerinizi ifade ederek konuşmayı sonlandırınız.

İZLE UYGULA ÖĞREN

ÖN BİLGİLERİ HAREKETE GEÇİRME VE KULLANMA STRATEJİSİ

Bir metni dinlemeye/izlemeye veya okumaya başlamadan önce konuyla ilgili bildiklerimizi hatırlama stratejisidir. Böylece yeni bilgileri daha kolay anlayabiliriz.

Haydi, başlayalım!

Hatırla: Dinleyeceğiniz/izleyeceğiniz veya okuyacağınız metnin konusuyla ilgili aklımıza gelenleri not edelim.

Bağlantı Kur: Dinlerken/izlerken veya okurken eski bilgilerimizle yeni bilgilerimizi karşılaştıralım.

Kullanmaya Başla: Yeni öğrendiklerimizi de notlarımıza ekleyelim ve hatırladıklarımızla birleştirelim. Yaşamımızda (günlük yaşam, konuşma ve yazma çalışmaları hatta diğer dersler) bunları nasıl kullanabileceğimizi düşünelim.

Öğretmenimizi İzliyoruz

Öğretmenimiz şimdi stratejinin nasıl kullanıldığını "Yeni Türk Harflerinin Kabulü" metninde gösterecek. Eski bilgileriyle metinden yeni öğrendiği bilgileri yazarken aşağıdaki noktalara odaklanalım.

- *Önceki bilgilerini hatırlamaya çalışırken neleri (daha önce okudukları, dinleyip izledikleri, yaşadıkları) düşündü?*
- *Metinle ilgili hatırladığı hangi bilgilere (konusu, yazarı veya türü) yer verdi?*
- *Hatırladığı bilgileri, metni dinleyip izlerken nasıl kullandı?*
- *Yeni ve eski bilgilerini yaşamının hangi alanlarında kullanabileceğini söyledi?*

YENİ TÜRK HARFLERİNİN KABULÜ

Cumhuriyet Dönemi'nin en önemli inkılaplarından birisi de harf inkılabıdır. Türkler, tarih boyunca değişik alfabeler kullanmışlardır. Türklerin kullandığı ilk alfabe, Göktürk alfabesidir. Bu alfabe aynı zamanda ilk millî alfabemizdir. Bundan sonra Uygur Türkleri kendilerine mahsus bir alfabe kullandılar. İslamiyet'in kabulünden sonra Arap alfabesi kullanılmaya başlandı.

Okuryazarlığı yaymak için Atatürk'ün emriyle bir komisyon kurulup yeni Türk alfabesi hazırlandı. (...)

1 Kasım 1928'de yeni Türk harflerinin kabulüne ilişkin kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edildi. Kanunun kabul edilmesinden sonra geniş halk kitlelerine okuma yazma öğretmek üzere "Millet Mektepleri" açıldı.

Atatürk, "Millet Mektepleri Başöğretmeni" ilan edildi (24 Kasım 1928).

Böylece eğitim ve kültür hayatımızda yeni bir dönem başlamış oldu.

Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)

Biz Uyguluyoruz

4-6 kişilik gruplar oluşturalım ve "Atatürk'ün Öğrenim Hayatı" başlıklı metni okuyalım. Okurken öğretmenimizin rehberliğinde ön bilgileri harekete geçirme ve kullanma stratejisini uygulayalım. Bu aşamada aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Bize sırasıyla ne yapacağımızı söyledikten sonra grup olarak öğretmenimizin söylediklerini uygulayalım.*
- *Grup olarak çalışırken önce birlikte düşünüp tartışalım, ortak bir karara varalım, sonra kararımızı çalışma kâğıdımıza yazalım.*
- *İhtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım alalım.*
- *Öğretmenimiz biz çalışırken bir eksiklik fark ederse onun uyarılarına göre çalışmamızı düzenleyelim.*

ATATÜRK'ÜN ÖĞRENİM HAYATI

Küçük Mustafa, Haziran 1887'de başladığı ilköğrenimine bir süre annesinin arzusuna uyarak Hafız Mehmet Efendi Mahalle Mektebi'nde devam etti. Fakat çok geçmeden babasının isteği ile Selanik'te çağdaş usullerle öğretim yapan Şemsi Efendi Mektebi'ne geçti ve ilkokulu burada bitirdi. Şemsi Efendi, yeni öğrencisinin yeteneklerini ve zekâsını takdir ettiğinden, küçük Mustafa'nın kendi okulunda bulunmasından son derece memnundu.

(...)

Küçük Mustafa, Şemsi Efendi Mektebi'nden sonra bir süre Selanik Mülkiye Rüştiyesi'ne devam etti ardından bu okuldan ayrıldı ve 1894 yılının Temmuz-Ağustos aylarında kendi kararı ile Askerî Rüştiye'ye müracaat ederek öğrenimine burada devam etti. Yazları, dayısı Hüseyin Efendi'nin yanına gider, okul zamanına kadar çiftlikte kalırdı. Mustafa, bu okulu gerçekten sevmişti. Arkadaşları arasında zekâsı ve üstün yetenekleri ile kısa zamanda kendisini gösterdi ve öğretmenlerinin sevgisini kazandı.

(...)

Mustafa Kemal, Selanik Askerî Rüştiyesini bitirdikten sonra 13 Mart 1896'da Manastır Askerî İdadisi'ne girdi. (...) Genç Mustafa Kemal, askerî öğreniminin yanı sıra yabancı dil öğrenimini de ihmal etmiyor; yazları izinli olarak Selanik'e döndüğü zaman Fransızca dersleri alıyordu.

Genç Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisi'ni de başarı ile bitirerek 13 Mart 1899 tarihinde İstanbul'da Harp Okulu'na girdi. Üç senelik başarılı bir Harbiye öğreniminden sonra 10 Şubat 1902'de bu okulu teğmen rütbesiyle bitirdi ve öğrenimine Harp Akademisinde devam etti. 1903 yılında üsteğmen olmuştu. 11 Ocak 1905 tarihinde de kurmay yüzbaşı rütbesiyle Harp Akademisinden mezun oldu.

Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)

Metnin Adı

Önceden Bildiklerim

Bu Metinden Öğrendiklerim

Yine Uyguluyoruz

Şimdi 2-3 kişilik küçük gruplar oluşturalım ve " Vatansever" başlıklı metni okuyalım. Okurken stratejiyi kullanalım. Bu aşamada aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Şimdi öğretmenimiz, gerekmedikçe bize yardım etmeyecek.*
- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip ederek stratejiyi kullanalım.*
- *Stratejiyi uygularken grup arkadaşlarımızla konuşup tartışalım, önceden bildiklerimizi ve yeni öğrendiklerimizi "Biz Uyguluyoruz" adımındaki çalışma kâğıdını örnek alarak oluşturduğumuz çalışma kâğıdımıza yazalım.*

VATANSEVER

(...)

Atatürk, vatan ve millet sevgisinin üstünlüğü ile tanınan, bu sevgisi sayesinde tarihi başarılara imza atmış bir lider, büyük bir devlet adamı idi. Gerek Kurtuluş Savaşı sırasında yaşanan büyük zaferlerin, gerekse bağımsızlığın kazanılmasının ardından ekonomide ve sosyal hayatta kat edilen ilerlemelerin temel kaynağı Atamızın vatanına duyduğu derin sevgi ve milletine karşı hissettiği güçlü bağlılıktı. Koşullar ne kadar zor, durum ne kadar umutsuz gibi gözükse de, vatanı ve milleti için her zaman yapacak bir şeyi olduğuna inanan büyük bir insandı. Atatürk'ün hayatı incelendiğinde tüm yaşamı boyunca en büyük amacının Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmak olduğu ve bu yolda yapılan büyük mücadelenin de derin bir vatan ve millet sevgisinden ilham aldığı açıkça görülmektedir. Gerçek sevgi ve bağlılık olmadan, böylesine büyük başarılar elde edilemeyeceği açıktır. Bir insan vatanını korumak ve kurtarmak için verdiği mücadelede hiçbir zorluktan yılmıyor, en içinden çıkılmaz gibi görünen durumlar karşısında dahi akılcı ve etkili çözümler üretebiliyor, zafere olan inancını ve azmini asla kaybetmiyor ise, bu, uğrunda mücadele verdiği değerlere sarsılmaz bir bağlılık duyduğunun en önemli göstergesidir.

(...)

Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)

Sıra Sende

Artık stratejiyi kullanmayı öğrendik. Şimdi kitabımızdaki "Atatürk ve Çiftlik" metnini okurken stratejiyi kendimiz kullanabiliriz.

Bu Görev Bizim

› Atatürk Orman Çiftliği hakkında araştırma yapınız. Araştırmanızla ilgili bulduğunuz bilgi, belge ve görselleri sınıfa getiriniz.

Keşif Yolculuğu

- Sizce doğayı sevmemiz neden önemlidir? Doğayı korumamız gerektiğiyle ilgili neler düşünüyorsunuz?
- Atatürk Orman Çiftliği ile ilgili yaptığınız araştırmadan edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

- ✓ Öğretmeniniz metni okurken onu dikkatlice dinleyiniz.
- ✓ Metni işitilebilir bir ses tonuyla anlamı yansıtacak şekilde doğru vurgu ve tonlamalarla okuyunuz.
- ✓ Anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını defterinize not ediniz. Bunların anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

ATATÜRK VE ÇİFTLİK

(...)

Atatürk, yeşile olan tutkusunu ve özlemini, "Yeşili görmeyen gözler renk zevkinden yoksundur. Bu çiftliği öyle ağaçlandırınız ki göremeyen bir insan dahi yeşillikler arasında olduğunu fark etsin" sözcükleriyle dile getirmiş. Bu sözler, Atatürk'ün, Ankara'da neden bir çiftlik aldığını hemen anlamamızı sağlıyor. Atatürk, daha 1925 yılında tarımcılarına, bir çiftlik arazisi için yer araştırmaları emrini verdiğinde geleceği ve halkının mutluluğunu düşünüyordu. (...)

Atatürk'ün Ankara'da modern bir çiftlik kurmak isteği konusunda bir tarımcımız o günkü anılarını şöyle anlatıyor. "Çiftlik yeri için öyle uzun boylu dolaşmaya ve Ankara'nın çevresinde başka doğal özellikler araştırmaya gerek görmemiştik. Nedeni de basitti. Kıraç bir bozkırın ortasında bir ortaçağ şehri. Ağaç yok, su yok, hiçbir şey yok. Böyle bir noktada hazırlanmış ve uygun koşullar taşıyan yerler nasıl bulunabilir? İncelemelerimiz bittiği zaman sonucu büyük Şef'e arz ettik. Kendileri elleriyle bugünkü çiftlik yerinin bulunduğu yeri işaret ettiler ve sordular. 'Burayı gezdiniz mi?' Buranın bir çiftlik kurulması için gerekli olan niteliklerin hiçbirini taşımadığını, bataklık, çorak, fakir bir yer olduğu hakkındaki ortak görüşümüzü söyledik. Atatürk'ün bize cevabı şu oldu: İşte istediğim yer böyle olmalıdır. Ankara'nın kenarında, hem batak, hem çorak, hem de fena bir yer. Burayı biz ıslah etmezsek kim gelip ıslah edecektir?"

Atatürk, Atatürk Orman Çiftliği'nin şimdiki yerini seçtiği zaman, arazinin verimliliği hakkında yabancı uzmanların da görüşünü alır. Uzmanların verdikleri raporlarda bu toprakların üzerinde herhangi bir tarımsal etkinliğin asla yapılamayacağını ileri sürenler bile olur. Tarım Bakanlığı'nda uzman olarak çalışan bir Alman, Orman Çiftliği arazisi için, "Bu öyle bir girişimdir ki, elverişsiz toprak ve iklim koşulları altında burada ya sabır tükenir, yahut da para" demiştir.

Anlaşılıyor ki Atatürk, tarım uzmanlarından en iyi toprak için değil, en kötü toprak raporunu alabilmek için yararlanmış. Her zaman yaptığını yapmış ve en kötünün bile, çalışarak ve bilimsel yöntemleri kullanarak nasıl en iyiye dönüşebildiğini gözler önüne sermiş.

Çiftlik kurmak için ağacın bile yetişmediği bir yeri yeğleyen Atatürk, kuruluş çalışmalarıyla yakından ilgilenir. Ülke tarımına örnek olacak Gazi Orman Çiftliği'ni kurmak üzere, uzmanlarından hemen çalışmalara başlamalarını ister.

İlk olarak çiftliğin yönetim merkeziyle, parkların ve sebze bahçelerinin üzerinde bulunduğu 20.000 dönüm arazi, o günün koşullarında oldukça iyi bir fiyat karşılığında satın alınır. Bu yüksek fiyatı duyan, çevre arazi sahipleri de arazilerini satmak istediklerini söylerler. Böylece Etimesgut, Balgat, Çakırlar, Güvercinlik, Macun, Tahar ve Yağmur Baba çiftlikleri de satın alınır. Bu şekilde büyük ve modern bir tarım işletmesi için yeterli genişliğe ulaşan bir arazi varlığı üzerinde Gazi Orman Çiftliği doğar. Bu çalışma sonucunda Atatürk, halkına çocuklarıyla birlikte gezecekleri, eğlenecekleri ve bilgilenebilecekleri bir yeşil alan, Türk tarımına da modern tarım yöntemlerinin ilk örneklerinin uygulanabileceği bir çiftlik armağan eder.

(...)

Gülgûn AKBABA
(Kısaltılmıştır.)

Okuma sürecinizi tema sonundaki "Okuma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını metinden hareketle defterinize yazınız.

1. Atatürk'ün seçtiği çiftlik arazisinin özellikleri nelerdir? Niçin böyle bir araziyi tercih etmiştir?
2. Tarım uzmanlarının ve Alman uzmanın araziyle ilgili görüşleri nelerdir? Atatürk bu görüşleri nasıl değerlendirmiştir?
3. Atatürk çiftliği kurarken hangi adımları atmıştır? Çiftliğin genişlemesi için neler yapılmıştır?
4. Atatürk'ün bilimsel çalışmalara ve yöntemlere verdiği önemi hangi ifadelerden anlıyorsunuz?
5. Çiftliğin kurulmasıyla halka ve tarıma nasıl bir katkıda bulunulması hedeflenmektedir?

2. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metnin konusunu aşağıya yazınız.

_____

b. Metnin konusuyla ilgili görselleri işaretleyiniz.

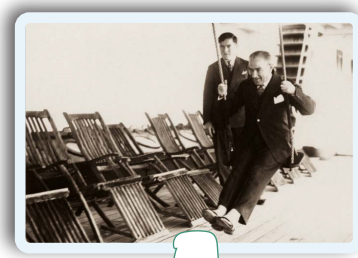

c. Metnin ana fikrini yazınız.

_____

ç. Ana fikri belirlerken nelere dikkat ettiniz? Söyleyiniz.

3. ETKİNLİK

a. Atatürk neden Ankara'da bir çiftlik kurmak istemiştir? Bu çiftliğin kuruluş sürecini açıklayınız.

b. Atatürk'ün çiftliğin kuruluşundaki etkisini açıklayınız.

c. Okuduğunuz metni Atatürk'ün bakış açısıyla nasıl yazabileceğinizi düşününüz.

ç. Aşağıdaki giriş cümlesinden hareketle metni Atatürk'ün bakış açısıyla tekrar yazınız.

Bu aziz millete modern tarımın önemini göstermek için bu çorak arazide bir çiftlik kurmalıyım.

4. ETKİNLİK

a. Metnin anahtar kelimelerini belirleyiniz. Bu kelimelerin metinle ilişkisini örnekteki gibi açıklayınız.

tarım

Atatürk'ün tarıma olan ilgisi ve bu alanda yaptığı yenilikler, metnin ana odak noktalarından biridir. Tarımı modernleştirip geliştirme düşüncesi metne hâkimdir.

b. Belirlediğiniz anahtar kelimelerle dilimizin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleler yazınız. Cümleleri gözden geçirip varsa cümlelerinizdeki gereksiz kelimeleri çıkarınız.

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin isim mi fiil mi olduğunu tespit ederek örnekteki gibi yazınız.

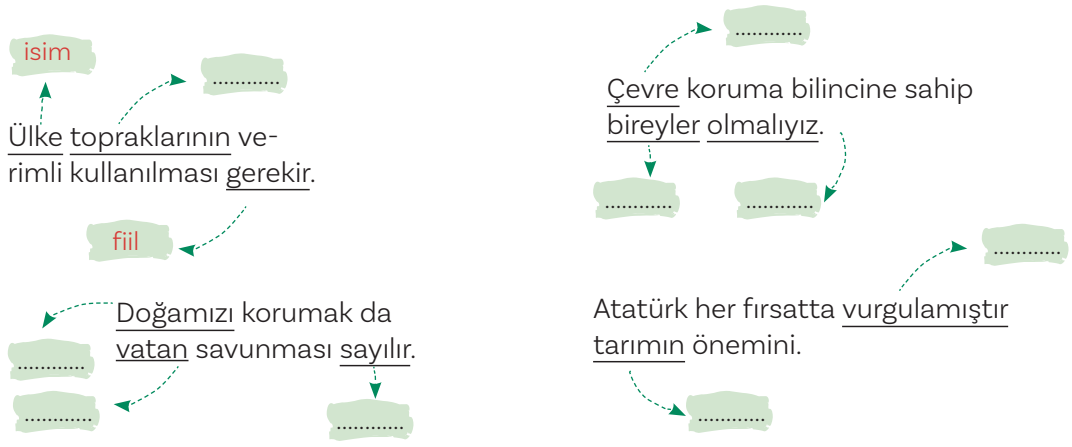

b. İsim olarak belirlediğiniz iki kelimeyi cümle içinde kullanınız.

_____

_____

KONUŞALIM

6. ETKİNLİK

a. Yaşadığınız şehrin elli yıl sonra nasıl bir görünüme sahip olabileceğini düşününüz. Ardından tahminlerinize ilişkin 2-3 dakikalık bir konuşma tasarlayınız. Konuşmanızı arkadaşlarınıza sununuz. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki ölçütleri dikkate alınız.

b. Arkadaşlarınızdan birinin konuşmasını aşağıdaki "Akran Değerlendirme Ölçeği"nde verilen ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmasında temayla ilgili kelime ve kelime gruplarını kullandı.			
Kullandığı kelimeleri gerektiğinde beden diliyle de yansıttı.			
Konuşmasında yaşadığı şehrin elli yıl sonra nasıl bir görünüme sahip olabileceğinden bahsetti.			
Özgün cümleler kullandı.			
Ses tonunu herkesin duyabileceği şekilde ayarladı.			
Geçiş ve bağlantı ifadelerini kullandı.			
Konuşmasını verilen sürede tamamladı.			

7. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Ön bilgileri harekete geçirme ve kullanma stratejisi kapsamında yaşamak istediğiniz yerle ilgili bir broşür hazırlayınız.

b. Karekodu okutarak "Nasıl Kesersin?" adlı metni dikkatlice dinleyiniz.

c. Dinlediğiniz metindeki sorunla ilgili aşağıda istenenleri yazınız.

1. Dinlediğiniz metindeki problem nedir? Yazınız.

2. Problemi kendi cümlelerinizle aşağıdaki alana özetleyiniz.

3. Anı, gözlem ve deneyimlerinizden hareketle problemin çözümüne yönelik üç öneri yazınız. Bu önerilerden en uygununu seçip çözüm önerisinin karşısındaki kutuyu işaretleyiniz.

☐

☐

☐

4. Sizce öneriniz sorunu çözmek için yeterli midir? Nedenini yazınız.

YAZALIM

8. ETKİNLİK

a. "Oğlu Hüseyin'den Emine Ana'ya Mektuplar" metninin işlenişinde yer alan 9. etkinlikteki çözüm bölümü örneğini 93 ve 103. sayfalarda yazdığınız serim ve düğüm bölümlerini okuyunuz. Aşağıda verilen yönergelerden hareketle olayın çözüm bölümünü yazınız.

- Düğüm bölümünde oluşturduğunuz merak unsurunu çözüme kavuşturunuz.
- Gerekiyor ise kahramanlarınızın karşılıklı konuşmalarına yer veriniz.
- Vermek istediğiniz mesajı ve çözüm bölümünün bu mesajı yansıtıp yansıtmadığını kontrol ediniz.

Kişiler:	Eren (11 yaşında), Eren'in arkadaşı Ferhat, köylüler, düşman askerleri, Türk gözcü askeri, Atatürk
Yer:	Eren'in köyü, cephe hattı
Zaman:	Sıcak bir yaz günü
Olaylar:	Eren'in uyandığında Türk askerinin köylerinden geçmekte olduğunu görmesi, köylülerin askerlerimizin su ve yiyecek ihtiyacından bahsetmesi, Eren'in de cepheye su götürmek ve Atatürk'ü görmek istemesi, arkadaşı Ferhat'ı ikna edip yola koyulması, yolda konuşmaya dalıp düşman mevzilerine oldukça yaklaşmaları, yakalanma riski yaşamaları, her şeyin bittiğini düşünürken Türk gözcü askerleri tarafından fark edilip kurtarılmaları, Mustafa Kemal Atatürk'ün yanına götürülmeleri.

b. "Yazalım" etkinliğindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin geri bildirimleriyle belirleyiniz. Daha sonraki etkinliklerde güçlü yönlerinizi kullanmaya, gelişmeye açık yönlerinizi güçlendirmeye özen gösteriniz.

Bu Görev Bizim

› Atölye çalışmasında kullanmak üzere Atatürk ile ilgili görseller, Millî Mücadele'nin önemli olaylarıyla ilgili kısa bilgi, şiir, mektup vb. hazırlayınız. Ayrıca fon kartonu, yapıştırıcı, boya kalemleri vb. malzemeleri yanınızda bulundurunuz.

Okuma Keyfi

› Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

BAHARDA ÇİÇEK AÇAR, 23 NİSAN'DA ÇOCUK

İlkbaharın gelişiyle birlikte yemyeşil bir halı serilir baştanbaşa yeryüzüne. Bu halının üzerinde irili ufaklı rengârenk çiçekler biter. Her bir çiçek birbirine selam verip göz kırpar. Kat kat açan çiçekler sanki coşkulu bir bayramı müjdeler. Çocukların elele tutuştuğu gibi çiçekler de yaprak yaprağa tutuşur. Çeşit çeşit çiçeğin bir araya geldiği bayramı olur da çocukların bayramı olmaz mı hiç?

(...)

23 Nisan... Yarının büyükleri olacak; biz bugünün çocuklarına armağan... Değeri, özgürlüğümüzde saklı... İşte o gün, bizler de çiçekler gibi rengârenk açarız. En sevdiğimiz giysilerimizi giyiniriz. Balonlar, halaylar, şarkılar, şiirler... Üstelik yalnızca benim ve arkadaşlarımın bayramı değildir. Yeryüzünün tüm çiçekleri gibi yeryüzünün tüm çocuklarının bayramıdır. Dünyanın hiç bilmediğim bir yerindeki çocukla, aynı coşkuyu paylaşmak ne güzel! Aklıma, Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuk olduğu gelir. Bir ulusun geleceğini değiştiren çocuk... "Ben de başarabilir miyim?" diye sorarım kendime... Hiç görmediğim çocukların resimlerine, şiirlerine ve şarkılarına konuk olabilir miyim? O an şaşkınlığımı gizleyemem. Bir insan, kendisiyle tanış olamayan milyonlarca çocuğun kalbine nasıl girebilir?

Her 23 Nisan'da kalbimin üzerine Atatürk resmini takarım. Bir gözüm daima oradadır; düşürmeyeyim diye... Oysa rüzgâr bile kalbimin üstüne taktığım Ata'mızın resmini incitmez. Üstelik yavaşça yüzünü okşar. Bize sunulan bu armağana kayıtsız kalamam. Çocukluğumla birlikte yaşadığım tüm baharların çiçeklerini toplarım. Öyle büyük bir çiçek demeti ki bu avucuma sığmaz; dolup taşar. İşte o zaman, tüm çocuklar birleşip koca bir çember oluruz. Artık çiçek demeti yalnızca benim elimde değildir. Ele ele tutuştuğum çocukların topladığı çiçeklerle birlikte dünyanın en büyük çiçek demetini oluştururuz. Birleşen ellerimiz, uzun bir kurdele gibi çiçek demetimizi kuşatır...

Düşlerimle birlikte, mavi gökyüzüne bakıp selam veriyorum. Elimdeki kurdeleler güneşin ışıltısıyla daha bir parlıyor. Yalnız okulumun bahçesi değil kalbim de şenlikli bir bayram yeri... Gözlerim beni izleyen büyükbabam ve büyükanneme ilişiyor. Ellerinde balon, yakalarında Atatürk resmi var. Anlıyorum ki 23 Nisan coşkusu hiçbir zaman bitmiyor!

Mehtap TEMİZ
(Kısaltılmıştır.)

ÜRETİM ZAMANI

Yazma

a. Millî Mücadele ile ilgili bir sınıf panosu hazırlayınız. Panoyu hazırlarken aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

- Sınıf panosunu nasıl hazırlayacağınızı, panoyu oluşturan unsurları fon kartonuna ne şekilde yerleştireceğinizi planlayınız.
- Oluşturacağınız panoda Millî Mücadele'nin önemli dönüm noktalarına yer veriniz.
- Panonuzun görsellerini ve bunlarla ilgili metinleri olayların oluş sırasına göre yerleştiriniz.
- Hazırlık aşamasında tema boyunca öğrendiklerinizden de yararlanınız.
- Atölye çalışmanızı öğretmeninizin verdiği sürede tamamlamaya özen gösteriniz.

b. Yaptığınız sınıf panosunu aşağıdaki ölçekte verilen ölçütlere göre değerlendiriniz. Ölçeğin sonuçlarından hareketle güçlü yönlerinizi belirleyiniz. Gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin geri bildirimleriyle sonraki yazma etkinliklerinde güçlendirmeye çalışınız.

Ölçütler

	Evet	Kısmen	Hayır
Panoyu hazırlamaya başlamadan önce bir planlama yaptım.			
Panoda Millî Mücadele'nin önemli dönüm noktalarına yer verdim.			
Görselleri ve yazıları kronolojik sıraya göre yerleştirdim.			
Panoyu hazırlarken tema boyunca öğrendiklerimden de yararlandım.			
Temada öğrendiğim yeni kelime ve kelime gruplarını yazımda kullandım.			
Atölye çalışmamı öğretmenimin verdiği süre içinde tamamladım.			

Konuşma

a. Atatürk'ün çocukların eğitimine önem vermesi toplumumuzun gelişmesine nasıl bir katkı sağlamış olabilir?

- Tema boyunca edindiğiniz bilgilerden hareketle Millî Mücadele sırasında milletimizin yaşadığı sıkıntılardan örnekler veriniz.
- Temanın anahtar kelimelerini, yeni öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarını kullanmaya özen gösteriniz.
- Sesinizi tüm arkadaşlarınızın işiteceği biçimde ayarlayınız.
- Beden dilinizi etkili kullanınız.

b. Arkadaşlarınızdan birinin konuşmasını tema sonundaki "Akran Değerlendirme Ölçeği"nde verilen ölçütlere göre değerlendiriniz.

KONTROL NOKTASI

GÖZÜM ARKAMDA KALMAYACAK

Atatürk yeni cumhurbaşkanı seçilmişti. Bir sabah, kimi görevlilerle birlikte, Çankaya sırtlarında yürüyüşe çıkmıştı. Yolda karşıdan gelmekte olan küçük bir çocuk, onları görünce durdu, kenara çekildi.

Atatürk, çocuğu yanına çağırdı ve gülümseyerek sordu:

— Adın ne senin bakayım?

— Cemil.

(...)

— Cemil, büyüdüğün zaman ne olacaksın?

— Asker olacağım!

— Asker olup da ne yapacaksın?

— Düşman bu topraklara olur da bir daha ayak basarsa onu buradan kovacağım.

Atatürk hiçbir şey söylemedi. Küçük çocuğu kollarının arasına aldı, kaldırdı ve alnından öptü.

Sonra yanındakilere döndü, şöyle dedi:

— Evet, beyler! Görüyorsunuz, ulusun bağrından temiz bir kuşak yetişiyor. Bu eseri, cumhuriyeti, ben onlara bırakacağım ve gözüm arkamda kalmayacak.

A.Ferhan OĞUZKAN
(Kısaltılmıştır.)

1. Okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Küçük çocuğun asker olmak istemesiyle ilgili ne düşünüyorsunuz?

b) Atatürk "Gözüm arkamda kalmayacak!" sözüyle ne anlatmak istemiştir?

2. "Düşman bu topraklara olur da bir daha ayak basarsa onu buradan kovacağım." cümlesindeki altı çizili kelime grubunun anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mesleğe girmek

B) Bir yere varmak, ulaşmak

C) Bir yere bağlanmak

D) Girmek, gelmek, uğramak

3. a) Okuduğunuz metnin hikâye unsurlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

Olay	Kişi	Yer	Zaman

b) Metinde Atatürk ile çocuk arasında nasıl bir bağ kurulmuştur?

c) Olayın geçtiği zamanın kişiler üzerindeki etkisini, mekânın olaylar üzerindeki etkisini yazınız.

4. a) Metni tekrar okuyarak üç nokta ile belirtilen alanda hangi diyalogların geçmiş olabileceğini düşününüz.

b) Metnin akışına uygun olarak üç nokta ile verilen kısımda geçebilecek diyalogları yazınız. Yazınızda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerine yer veriniz.

5. Metnin bütününden toplayacağınız kanıtları Atatürk'ün gençlerle ilgili düşüncelerine yönelik ön bilgilerinizle ilişkilendirerek metnin ana fikrini yazınız.

6. a) Dericilikle uğraşan Hacı İbrahim, Millî Mücadele'ye katılan görevlilere bot, ayakkabı ve çarık yapmaktadır. Hacı İbrahim ve görevlilerle ilgili verilen aşağıdaki bilgileri okuyunuz.

Hacı İbrahim'in yaptığı bot, ayakkabı ve çarıklar askerlere ve görevlilere verilecektir. Botlar, komutanlara ve cephede savaşan askerlere; ayakkabılar, su taşıyan ve sağlık hizmeti verenlere; çarıklarsa yemek hizmeti verenlere ve cephanelikte çalışanlara verilecektir.

Görevlilerle ilgili bilinenler şunlardır:

Ahmet: Cephede bozulan silahları tamir etmekle görevlidir.
Mehmet: Cephede yurdun kurtulması için düşmanla savaşmaktadır.
Zeynep: Fırın başında ekmek pişirmektedir.
Hüseyin: Cephedeki askerlere su taşımaktadır.
Remzi: Yaralı askerlerin bakımı ile ilgilenmektedir.
Ayşe: Cephedeki revirde hemşire olarak görevlidir.
Rüstem: Karargâhta savaşı sevk ve idare etmektedir.
Hatice: Cephedeki revirde doktor olarak görevlidir.
Feride: Askerlere yemek pişirmekle görevlidir.
Gökhan: Cephede askerlerin başında çavuş olarak görevlidir.

b) Verilen bilgilere göre aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

( ) En fazla, ayakkabı verilmiştir.
( ) Mehmet, Gökhan ve Rüstem'e bot verilmiştir.
( ) Kadınların hepsine çarık verilmiştir.
( ) Verilen çarık ve botların sayıları eşittir.
( ) Ayakkabılar; Hüseyin, Remzi, Zeynep ve Hatice'ye verilmiştir.
( ) Feride'ye bot verilmiştir.

Karekodu okutarak "100. Yıl Marşı"nı dinleyiniz.

7. Dinlediğiniz marştan hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Şair "Tarihe sığmayan destanlar bizim" ifadesiyle ne anlatmak istemiş olabilir?

b) "Kimseye eğmedik boynumuzu, eğmeyiz" sözlerine katılıyor musunuz? Niçin?

c) Marşta Türk milletinin hangi özellikleri vurgulanmaktadır?

8. Dinlediğiniz marştan alınan dörtlükteki söz sanatını belirleyerek yazınız.

Özgürlük tutkusu damarlarımda
Çelikten her nefer semalarımda
Sarmaşık dal gibi sarılmışız biz bize
Tek yürek bu millet en zor anında

9. a) Cumhuriyetimizin 100. yılını kutlamış olmak size neler hissettirdi?

b) Aşağıda serim bölümü verilen olayın düğüm ve çözüm bölümlerini kurgulayıp anlatınız.

29 Ekim sabahı Cumhuriyetimizin 100. yılını kutlamak için tüm okullarla kutlama meydanında toplanmıştık. Okul bandosu, marşları çalarken öğrenciler tören için sıraya dizilmişti. Kıvançla cumhuriyetimizi kutlamayı bekliyorduk.

c) Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Sonraki etkinliklerde güçlü yönlerinizi kullanmaya, gelişmeye açık yönlerinizi güçlendirmeye özen gösteriniz.

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

DİNLEME/İZLEME BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Dikkat dağıtıcı davranışlardan kaçındım.			
Anlamını bilmediğim kelime ve kelime gruplarını not aldım.			
Anlamadığım bölümlerle ilgili not aldım.			
İzleyeceğim filmin içeriğine yönelik tahminlerde bulundum.			
Tiyatrodaki olay, kişi, yer ve zaman ile ilgili çözümlemeler yaptım.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____

2. _____

3. _____

KONUŞMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Uygun selam, hitap ve bitirme ifadelerini kullandım.			
Konuşma yaptığım mekânın özelliklerine dikkat ettim.			
Konuşmamda Atatürk ve Millî Mücadele ile ilgili önceki bilgilerimden yararlandım.			
Sesimi herkesin duyabileceği şekilde ayarladım.			
Arkadaşlarımın soru sormasına izin verdim.			
Temada öğrendiğim kelime ve kelime gruplarını konuşmamın bağlamına uygun şekilde kullandım.			
Baş, el, kol hareketlerimle ve duruşumla konuşmamı destekledim.			
Konuşmam ve yüz ifadelerim (şaşırma, kızgınlık, mutluluk vb.) birbiriyle uyumluydu.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____

2. _____

3. _____

YAZMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Yazımda tema sürecinde öğrendiğim yeni kelimeleri kullandım.			
Yazımda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullandım.			
Yazımda yazım ve noktalama kurallarına dikkat ettim.			
Serim bölümünü oluştururken verilen hikâye unsurlarından yararlandım.			
Yazımda olağanüstü kişi ve varlıklara yer vermedim.			
Yazımda "Atatürk ve Cumhuriyet"le ilgili bir konuyu ele aldım.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____
2. _____
3. _____

OKUMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Metnin içeriğine yönelik tahminlerde bulundum.			
Vurgu ve tonlamaya uygun olarak okudum.			
Sesimi mekâna ve dinleyiciye göre ayarladım.			
Öğretmenim metni okurken onu kitaptan takip ettim.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____
2. _____
3. _____

3. TEMA

DUYGULARIMI TANIYORUM

Duygularımız

Her Yüreğe Nakış Gerek

Türkiye

Altı Üstü Bir Yarış (Dinleme)

Dilek Kuşu (Okuma Keyfi)

Temadaki metinler; yazım, noktalama ve dönemin söyleyiş özellikleri açısından eserin orijinaline bağlı kalınarak alınmıştır.

Tema

Özet E-İçerik

ANAHTAR KAVRAMLAR

- Açık İfade
- Bilgilendirici Metin
- Derin Anlam
- Duygu
- Duygu Yönetimi
- Duyguların İfade Edilmesi
- Düşünceyi Geliştirme Yolları
- Hazırlıklı Konuşma
- Korku
- Mutluluk
- Olumlu Duygu
- Olumsuz Duygu
- Öfke
- Örtük İfade
- Öz Şefkat
- Sevgi
- Söz Sanatları
- Şaşkınlık
- Şefkat
- Üzüntü

Başlangıç Noktası

- Bir metnin konusunu bulmamızı sağlayan ipuçlarını nasıl tespit edersiniz? Öğretmeninizin önderliğinde beyin fırtınası yöntemi ile cevaplayınız. Sınıf arkadaşlarınızla verdiğiniz cevapları değerlendiriniz.
- Metinlerde doğrudan iletilen bir mesajı veya tanımı verilen bir kavramı belirlemenin metnin bütününü kavramaya katkısı nedir?

Keşif Yolculuğu

- Hangi durumlarda kendinizi mutlu hissedersiniz? Söyleyiniz.
- Günlük yaşamınızda en çok hissettiğiniz duygular nelerdir? Söyleyiniz.

- Öğretmeniniz metni okurken siz de kitabınızdan takip ediniz.
- Metni dinlerken metinde söz edilen duygularla ilgili önceki yaşantılarınızı da hatırlamaya çalışınız.
- Anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını defterinize not ediniz. Bunların anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

DUYGULARIMIZ

Belirli bir durumla karşılaştığımızda aklımızda canlanan düşüncelerin sonucu olarak verdiğimiz psikolojik tepkiler duygularımızdır. Sevdiğimiz bir arkadaşımızı görünce yüzümüzün gülmesi, bizi heyecanlandıran bir olay karşısında kalbimizin hızlı atması, sinirlendiğimizde kaşlarımızın çatılması gibi...

Duygularımızın bazıları doğuştan gelir ve temel duygular olarak adlandırılır. Mutluluk, üzüntü, şaşkınlık, korku, öfke, iğrenme ve şaşırma gibi... Bazı duygularıysa yaşadığımız çevre sayesinde öğreniriz. Bunlar ikincil duygular olarak adlandırılır. Bu duygular temel duygularla ilişkilidir. Bir korkusundan dolayı alay edilen kişinin, aynı durumu tekrar yaşadığında utanç duyması gibi...

(...)

Bebekler ve küçük çocuklar duygularını yüz ifadeleriyle ya da gülmek, sarılmak, ağlamak gibi tepkilerle gösterirler ancak duygularını adlandıramaz ya da nedenini anlatamazlar. Büyüdükçe hissettiğimiz duyguları daha iyi anlar ve ifa-

de edebiliriz. Böylece duygularımız hakkında konuşabilir ve sorunları daha iyi çözebiliriz. Bu yetenekler çevremizdekilerle daha iyi ilişkiler kurmamıza yardımcı olur.

Duygularınızı öfkelenince bağırmak ya da kıskanınca küsüp konuşmamak gibi yollarla gösterdiniz mi hiç? Hissettiğiniz şey hakkında konuşacak sözcükleri bulmak kimi zaman zor olabilir.

(...)

Duygularımızın altında yatan düşünceleri sözcüklerle ifade etmeyi öğrenmek ve yönetebilmek, ne hissettiğimizi anlamamıza yardımcı olabilir. İçinde bulunduğumuz duruma göre olumlu ya da olumsuz duygular içinde olmak normaldir ve önemli olan ne hissettiğimizi fark edebilmektir. Olumsuz duygulardan kaçmak ya da onları yok saymak yerine neden böyle hissettiğimizi anlamaya çalışırsak bu duyguların azalmasına yardımcı olabiliriz.

(...)

Önemli olan hislerimize yol açan nedenleri bularak duygusal farkındalığa sahip olmak ve duygularımızı ifade edebilmektir. Duygularımızı güvendiğimiz bir kişiyle paylaşmak da iyi bir fikir olabilir. Karşımızdaki kişiye bizi anlaması için ne hissettiğimizi söylediğimizde sorunlar daha kolay çözülebilir. İzinsiz alınan bir eşyamız için "Bunu bana sormadan aldığın için sinirleniyorum. Bir dahaki sefere lütfen sor." diyerek bağırmadan ne hissettiğimizi söylersek kavga etmeden bu olayı çözebiliriz.

Gülnur GEÇMİŞ
(Kısaltılmıştır.)

- Okuma sürecinizi tema sonundaki "Okuma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz.

Materyalimi Seçiyorum

› "Duygularımız" adlı metinde ilginizi çeken bir konuyla ilgili araştırma yapınız. Araştırmanızda kullanabileceğiniz kaynakları ve bilgiye ulaşım imkânlarını belirleyiniz. Araştırma sürecinizi olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendiriniz.

› Yararlandığınız kaynakların konuyu anlamanıza katkısını ve ek kaynaklara ihtiyaç duyup duymadığınızı değerlendiriniz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Yazar, duyguları nasıl tanımlamıştır?
2. Temel duygular ve ikincil duygular arasındaki fark nedir?
3. Duyguları doğru ifade edebilmenin insan ilişkileri üzerindeki etkisi nedir?
4. Duyguların yönetilmesinin önemi nedir? Metinde hangi yöntemler önerilmiştir?
5. Siz öfkelendiğinizde duygularınızı nasıl ifade ediyorsunuz? Her zaman aynı şekilde mi davranırsınız? Neden?
6. Sorunlarınızı konuşmak yerine farklı şekillerde çözmeye çalıştığınızda başarıya ulaştığınız oldu mu? Örnek vererek açıklayınız.

2. ETKİNLİK

a. Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

DUYGULARIMIZ

Metnin konusu:

Metnin ana fikri:

b. Metnin konusunu ve ana fikrini belirlerken nelere dikkat ettiniz? Söyleyiniz.

3. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki metni okuyunuz. Paragraflarla ilgili soruları cevaplayınız.

MERHAMETLİ OLMAK

Merhamet, insanın derin duygularının bir yansımasıdır. Bir kişiye, bir hayvana ya da doğaya karşı beslenen en insani duygudur. Bu duygu, diğer tüm duyguların ötesinde bir kıymet taşır. Çünkü merhamet, insanlara yaşama umudu ve güven aşılayan bir güçtür.

Bu bölümde yazının ne ile ilgili olduğu anlaşılmakta mıdır? Bu yazının konusu nedir?

Merhamet, insanların birbirine bağlanmasını sağlar ve dünyayı daha anlamlı kılar. İnsanları koruyucu bir katman gibi kuşatır ve onu kötü duygu ve davranışlardan korur. Sokakta üşüyen bir sokak kedisi, yardıma muhtaç bir yaşlı ya da kardan eğilip kalmış körpe bir fidan gördüğünde ortaya çıkar. Merhamet de diğer iyi duygular gibi yaşamın en güzel ve en değerli armağanlarından biridir.

Bu bölümde çeşitli örnekler ve açıklamalarla konunun daha iyi anlaşılması sağlanmış mı? Hangi örnekler verilmiştir?

Merhamet duygusunu en kıymetli değerlerimizden biri olarak görmeli ve onu hiçbir zaman kaybetmemeliyiz. Çünkü merhamet, insanlığımızın temelini oluşturur ve dünyayı daha yaşanılır kılar. Her birimiz, merhametle dolu bir dünya kurmak için çaba göstermeli ve bu değerli duyguyu yaymaya devam etmeliyiz.

Bu bölümde yazar, yazıyı yazma amacını belirtmiş midir? Yazarın yazıyı yazma amacı nedir?

b. Metinde bir olay mı düşünce mi anlatılmaktadır? Bunu nereden anlıyorsunuz?

c. Okuduğunuz metin üç paragraftan oluşmaktadır. Birinci paragraf giriş, ikinci paragraf gelişme, üçüncü paragraf sonuç bölümlerini oluşturmaktadır. Siz de "Duygularımız" adlı metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini söyleyiniz.

ç. Karekodu okutarak "Stresi Tanıyalım" adlı etkileşimli içeriği yönergeler doğrultusunda tamamlayınız.

4. ETKİNLİK

a. Düşünceyi geliştirme yollarıyla ilgili aşağıda verilen örnek cümleleri okuyunuz. Siz de "Merhametli Olmak" metninden düşünceyi geliştirme yollarına birer örnek cümle yazınız.

Tanımlama

Duygu; belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenimlerdir.

Örneklendirme

İnsanın hoşuna giden duygular vardır: mutluluk, merak gibi. Bazı duygular ise can sıkıcıdır: korku ve öfke gibi.

Benzetme

Sevinç, içimizi aydınlatan bir güneş gibidir tıpkı bir bahar sabahının ferahlığı gibi.

Karşılaştırma

Sevgi içimizdeki en değerli duygudur. Diğer duyguların padişahıdır.

b. Karekodu okutarak "Karıncaların Dünyası" adlı etkileşimli içeriği yönergeler doğrultusunda tamamlayınız.

5. ETKİNLİK

a. İsimler her zaman görebildiğimiz, dokunabildiğimiz varlıklara mı verilir? Neden?

b. "Merhamet" kavramını duyu organlarımızla algılayabilir miyiz? Niçin?

c. Dinlediğiniz metinde duyu organlarımızla algıladığımız ve algılayamadığımız isimleri bularak yazınız.

Duyu Organlarımızla Algılayabildiğimiz İsimler

Duyu Organlarımızla Algılayamadığımız İsimler

6. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki isim kartlarından üçünü seçiniz. Seçtiğiniz kartlarda yazılı olan isimleri tür özelliğine uygun olarak kullandığınız kısa bir konuşma yapınız.

- Konuşmanızın amacını, konusunu, türünü ve süresini belirleyiniz.
- Konuşmanızı karşılıklı konuşma ya da sözlü sunum şeklinde belirleyiniz.
- Konuşmanız için kısa süreli bir ön hazırlık yapınız.
- Anı, gözlem ve deneyimlerinizden yararlanarak doğaçlama bir konuşma yapınız.
- Konuşmanızı konu odağından sapmadan sonlandırınız.
- Konuşmanızın sonunda yaptığınız seçimlerin uygun olup olmadığını değerlendiriniz.

Somut İsim	Soyut İsim	Özel İsim	Cins İsim
kâğıt	hayal	Boncuk	çiçek
koltuk	sevgi	Tekir	köpek
bilgisayar	öfke	Karabaş	kalem

Tekil İsim	Çoğul İsim	Topluluk İsmi
bere	halılar	ordu
çanta	arkadaşlar	sürü
kapı	duygular	orman

b. Karekodu okutarak "Kavram Haritam" adlı etkileşimli içeriği yönergeler doğrultusunda tamamlayınız.

7. ETKİNLİK

Aşağıda verilen cümlelerle duygu durumunu ifade eden görselleri eşleştiriniz. Boşta kalan görselle ilgili siz de bir cümle yazınız.

a

b

c

ç

d

- ☐ Bugün içimde bir sevinç dalgası hissediyorum.
- ☐ Bugün içimde garip bir karmaşa var, neşeli olmak istiyorum ama bir yandan da endişelerim var.
- ☐ Doğanın güzellikleri içinde sonsuz bir huzur hissediyorum.
- ☐ Sevdiklerimle beraberken sohbetlerle, kahkahalarla vakit geçiriyorum.

KONUŞALIM

8. ETKİNLİK

a. Arkadaşlarınızla daha çok hangi konularda sorun yaşıyorsunuz?

b. Aşağıdaki olayı okuyunuz.

Ayşe ve Elif yakın arkadaşlardı. Ayşe, sınavdan düşük not alınca çok üzüldü ve Elif'le konuşmak istedi. Elif o gün meşguldü ve Ayşe'ye hemen cevap veremedi. Ayşe, Elif'in onu önemsemediğini düşündü ve ona kırıldı. Elif ise Ayşe'nin yalnız kalmak istediğini sanarak yanına gitmedi. İkisi de duygularını doğru ifade edemediği için aralarında bir sorun oluştu.

c. Olaydaki sorunla ilgili çözüm önerilerinizi "çember tekniği"ni kullanarak söyleyiniz. Çözüm üretirken ve çözümünüzü ifade ederken aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

- Sorunu tanımlayıp özetleyiniz.
- Bilgi ve deneyimlerinizden hareketle özgün çözümler üretiniz.
- Ürettiğiniz çözümlerden en uygun olanı belirleyiniz.
- Ürettiğiniz çözümle ilgili değerlendirmelerinizi ifade ediniz.
- Konuşmanızda kullanacağınız düşünceyi geliştirme yollarını belirleyip uygun biçimde kullanmaya özen gösteriniz.
- Sesinizi tüm arkadaşlarınızın duyacağı şekilde ayarlayınız.
- Beden dilinizi etkili bir şekilde kullanınız.

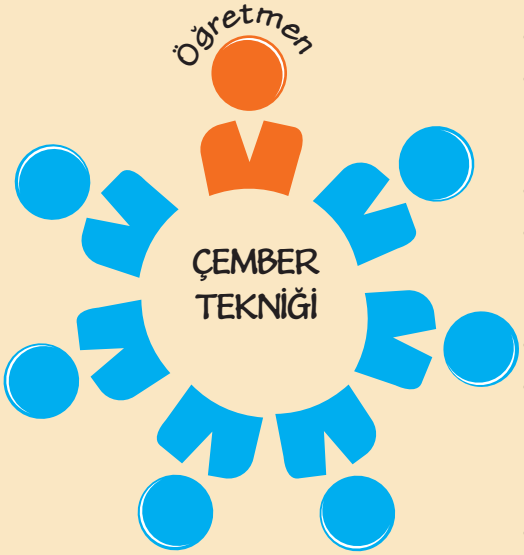

- Konuyla ilgili kısa süreli bir hazırlık yapınız.
- Sınıfta öğretmeninizle 10 kişilik bir grup oluşturup yandaki görselde olduğu gibi çember biçiminde sıralanınız.
- Grubunuza öğretmen başkanlık edecektir.
- Herkesin fikirlerini not edecek bir yazman ve süreyi kontrol edecek bir arkadaş seçiniz.
- Her konuşmacıya bir dakika süre veriniz.
- Öğretmenin sağından başlayarak herkes bir dakika içinde düşüncelerini söyleyecektir. Öğretmen ihtiyaç duyarsa yanlışları düzeltir ya da sorulara cevap verir.
- Yazman olan arkadaşımızın yazdığı çözüm önerilerinden en uygun olanı sınıfça seçiniz.

ç. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

9. ETKİNLİK

a. Öfkelendiğiniz zaman vücudunuzda ne gibi değişimler gözlemliyorsunuz? Deneyimlerinizden hareketle açıklayınız.

b. Karekodu okutarak "Biraz Duygularımızdan Bahsedelim mi?" metnini dinleyiniz.

c. Dinlediğiniz metnin anahtar kelimelerini belirleyerek örnekteki gibi yazınız.

öfke _____ _____ _____ _____

ç. Belirlediğiniz anahtar kelimeleri, bu kelimelerin varsa eş veya zıt anlamlarını ve aşağıda verilen atasözlerini de kullanarak bir paragraf yazınız.

Öfke baldan tatlıdır.

Öfke ile kalkan zararla oturur.

d. Dinlediğiniz metinde duygularla ilgili verilen bilgileri aşağıdaki yönergeler doğrultusunda sınıflandırıp örnekteki gibi tabloya yazınız.

- Dinlediğiniz metinde hangi bilgiler sınıflandırılabilir? Belirleyiniz.
- Bilgileri örnekteki gibi sınıflandırıp aşağıdaki tabloya yazınız.
- Yazdığınız bilgilerin başlıklarını örnekteki gibi tabloya yazınız.

.....	Duygunun Adı	
Olumlu duygular	.....	.....
.....	.....	.....

10. ETKİNLİK

a. Dinlediğiniz "Biraz Duygularımızdan Bahsedelim mi?" metninden alınan cümleleri uygun olan düşünceyi geliştirme yolları ile eşleştiriniz.

1 Tanımlama
2 Örnekleme
3 Karşılaştırma
4 Benzetme

☐ Duygular, yaşadığımız olaylar ve durumlar sonucunda vücudumuzda oluşan hislerdir.

☐ Duygularımız içinde bizi en zorlayan ve başımızı belaya sokan duygu galiba öfke duygusudur.

☐ Bazı duygular olumludur; mutluluk, merak gibi.

b. Dinlediğiniz metinde geçen düşünceyi geliştirme yolları metne nasıl bir anlam katmıştır? Açıklayınız.

c. İstediğiniz bir duyguyu ve aşağıda yer alan düşünceyi geliştirme yollarından en az ikisini seçerek tanıtıcı bir yazı yazınız.

Tanımlama | Örnekleme | Karşılaştırma | Benzetme

YAZALIM

11. ETKİNLİK

a. Aşağıda verilen duygulardan en az üçünü kullanarak yönergeler doğrultusunda bir hikâye yazınız.

MAVİ	KIRMIZI	SİYAH	YEŞİL	BEYAZ	LACİVERT
Şaşkınlık	Öfke	Üzüntü	Mutluluk	Korku	Endişe

- Yazınızın amacını, hedef kitlesini, yazma aracını ve ortamını belirleyiniz.
- Hikâyenizi farklı bir bakış açısıyla kurgulayınız.
- Deneyim ve gözlemlerinizi hayal gücünüzle birleştiriniz.
- İsimleri tür özelliklerine uygun olarak yazınızda kullanınız.
- Alışılmışın dışında bir tarzla yazmaya çalışınız.
- Hikâyenize bir başlık koymayı unutmayınız.
- Uygun yazma stratejilerini kullanmayı unutmayınız.

b. Yazma sürecinizi tema sonundaki "Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz.

Materyalimi Seçiyorum

Merhamet, vefa, yardımseverlikle ilgili araştırma yapmak için bilgi kaynaklarına erişim olanaklarınızı gözden geçiriniz.

- Erişebildiğiniz kaynaklardan konuyla ilgili belgesel, kısa film, çizgi film vb. materyallerden birini seçiniz.
- Araştırmanız sonucunda materyal seçiminizi olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendiriniz.
- Daha sonraki araştırmalarınızda bu değerlendirmenizi göz önünde bulundurunuz.

Keşif Yolculuğu

- Uygun bilgi kaynakları ve materyallerden merhamet, vefa, yardımseverlik ile ilgili elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Örgü ve dikiş gibi el işi yapan büyüklerinize bunları nasıl ve niçin yaptıklarını sorarak arkadaşlarınıza anlatınız.
- Siz hangi el işini yapmak isterdiniz? Niçin?

- ✓ Öğretmeniniz metni okurken onu dikkatlice dinleyiniz.
- ✓ Metni işitilebilir bir ses tonuyla anlamı yansıtacak şekilde vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.

HER YÜREĞE NAKIŞ GEREK

Ayşenur'ların evlerinin bahçesinde bir ıhlamur ağacı vardı. Çok büyük bir ağaçtı. Öylesine büyük bir ağaçtı ki, babası ve hattâ dedesi bu ağacın ne zaman dikildiğini bilmediklerini söylerlerdi.

İlkbaharın ılık günleri yavaş yavaş geride kalıyor, yerini yazın sıcak günlerine bırakıyordu.

Sıcak günlerde ıhlamur ağacının serin gölgesinde oturmak çok hoş oluyordu. Hele bir de ıhlamur ağacının çiçek açtığı günlere denk gelirse bambaşka bir güzellik ortaya çıkıyordu. Ihlamur çiçeğinin güzel kokusuna doyum olmuyordu.

Böyle bir yaz günü küçük Ayşenur ıhlamur ağacının altındaki sandalyelerden birine oturmuştu. Elinde nakış işlenen bezin gerildiği bir kasnak vardı. Ayşenur beze nakış yapıyordu. Nakışta kullandığı iplikler çok canlı renklere sahipti. Kırmızı, mavi, sarı hepsi birbirinden güzel renklerdi.

Ayşenur dalmış nakış işlerken dedesi, sokak kapısından içeri girdi. Ayşenur'u ağacın altında oturuyor görünce, ona doğru yöneldi. Yanına kadar geldi. Onu, siyah saçlarından okşadı.

– Benim küçücük kızım... Ne yapıyorsun bakayım?

Bunu söylerken sandalyelerden birine de o oturdu. Ayşenur, bakışlarını elindeki bezden dedesinin yüzüne çevirdi. Ona bakmaya başladı. Dedesinin yüzünde o hiç eksilmeyen gülümsemesi vardı. Ayşenur da, dedesine gülümsedi. Cıvıl cıvıl sesiyle dedesine cevap verdi:

– Nakış işliyorum dedeciğim.

Dedesi de Ayşenur'a bakıyordu. Yaşına rağmen güçlü bakışları vardı. Siyah gözleri yuvasında ışıl ışıldı.

– (...) Nakış işlemeyi nereden öğrendin? Senin yapabileceğin bir iş değil ki bu!..

Ayşenur, dedesinin yüzüne bakmaya devam ediyordu.

– Ablam öğretti dedeciğim. Zor bir şey değil ki...

– Öyle mi?... Ben de zor bir şey olduğunu sanırdım.

Ayşenur, oturduğu sandalyeden ayağa kalktı. Dedesinin yanına geldi. Yaptığı nakışı dedesine göstermek istiyordu. Yüzünde bir iş yapmanın verdiği sevinç ve mutluluk okunuyordu.

— Bak dedeciğim!... Yaptığım nakışlar bunlar.

Ayşenur, işlemekte olduğu bezi dedesinin yanındaki sehpanın üzerine bıraktı. Dedesi, merakla onun yaptığı işlemeye bakıyordu.

— Nedir bu yaptığın Ayşenur? Bana anlat bakalım.

Ayşenur, beze işlemekte olduğu tomurcukları gösterdi:

— Bak bunlar gül tomurcukları dedeciğim!... Henüz daha açmamışlar!... Açacaklar!...

— (...) Kendin gibi gül tomurcuğu!...

Dedesi, Ayşenur'u saçlarından okşamaya devam ediyordu. Yanaklarından da öptü onu.

— Bu tomurcuklar büyüyüp açacaklar değil mi çocuğum?

— Evet dedeciğim. Tomurcuklar büyüyüp gonca olacaklar. Sonra da açıp gül olacaklar.

— İşle yavrum işle!... Bu boş bezin üstüne tomurcuk işle!... Biraz daha büyümüş goncaları işle!... Açılmış gülleri işle!...

Ayşenur, dedesinin anlattıklarını dinliyordu. Dedesinin sesi çok duygulu idi.

— Ama, daha başka güzel şeyler de işle!... Bugün insanoğlu güzel duygulara muhtaç... Güzel hasletlere muhtaç... Elindeki beze, bu tomurcukları, goncaları, gülleri işlerken o küçücük yüreğine de bazı güzel duygu ve hasletleri işle...

Ayşenur, dedesinin anlattıklarından etkilenmişti.

— Ne gibi dedeciğim?

— İnsanın muhtaç olduğu, hasret kaldığı pek çok güzel duygu ve haslet var kızım. Bunları da yüreğine işle. Her çocuk bunları yüreğine işlesin. Geleceğin toplumunu sizler oluşturacaksınız. İşlesin ki, sizlerin yürekleri, kalpleri, gönülleri bu güzel duygu ve hasletlerle bezenmiş olsun.

Dedesi konuşmasını yavaşlattı. Yüzündeki gülümseme gitmiş yerini derin bir düşünce almıştı. Ayşenur'un yüzüne daha bir yoğun baktı.

— O güzel duygu ve hasletlerin bazılarını söyleyeyim sana kızım. Sevgi onların en başta gelenidir. İnsanları sevmek çok büyük bir meziyettir. Hattâ hayvanları bile sevmek gerekir kızım. Bundan başka daha bir çok güzel duygu vardır. Saygı, vefa, merhamet, yardımseverlik, alçak gönüllülük, etrafına ikramda bulunmak, hediyeleşmek bunlardan sadece bir kaçıdır. Temizliği sevmek ve temiz olmak, çevrenin güzelliğini korumak duygusu da bunlar arasındadır. Bu duygularla bezenmiş yüreklere sahip bir toplum düşün çocuğum!...

Ayşenur'un yüzünde imrenme duyguları belirmişti.

— Böyle bir toplum ne kadar güzel olur değil mi dedeciğim?!...

— Elbette... (...) Birbirini seven insanlardan meydana gelmiş bir toplum düşün. Birbirlerine, bazılarını saydığım bu güzel duyguları besleyen insanlardan meydana gelmiş bir toplum hayal et. Bunun nasıl bir toplum olabileceğini tasavvur et kızım. İnsan olarak bu duygu ve davranışlara ne kadar muhtaç olduğumuz ortadadır!... Benim güzel kızım!... Onun için, bezine gül tomurcuğunu, gül goncasını, açılmış gülleri işlerken, yüreğine de bu duyguları işle. Her çocuk yüreğine bu duyguları işlemeli. Çünkü her yüreğe nakış gerek.

Mustafa AKGÜN

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını metinden hareketle defterinize yazınız.

1. Ihlamur ağacı Ayşenur için ne ifade etmektedir?
2. Ayşenur'un nakış işlemesine dedesi nasıl tepki vermiştir?
3. Dedesi, Ayşenur'a hangi güzel duygu ve hasletleri beze işlemesini önermiştir? Neden?
4. Ayşenur'un dedesi, Ayşenur'a hangi toplumsal sorumlulukları hatırlatmıştır?
5. Nakışla hangi duygular arasında ilişki kurulmuştur? Niçin?
6. Metinde söz edilen duyguların sizce insan ilişkilerine nasıl bir etkisi olur? Örneklerle açıklayınız.

2. ETKİNLİK

a. Metnin ilk görselini ve metinden alınan aşağıdaki paragrafı inceleyiniz.

"Ayşenurların evlerinin bahçesinde bir ıhlamur ağacı vardı. Çok büyük bir ağaçtı. Öylesine büyük bir ağaçtı ki, babası ve hatta dedesi bu ağacın ne zaman dikildiğini bilmediklerini söylerlerdi."

b. Paragraftaki ıhlamur ağacı ile değerlerimiz arasında nasıl bir ilişki kurulabilir? Defterinize tahminlerinizi ifade ettiğiniz bir paragraf yazınız.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki adımları uygulayarak metnin içeriğini değerlendiriniz.

En Uygun Ölçütü Belirleyin

› İyi bir insanın sahip olması gereken özellikleri neye göre belirleriz? Aşağıdakilerden arasından en uygun ölçütü belirleyin.

- ☐ Gelenek ve göreneklerimiz
- ☐ Yasalar
- ☐ Dinî inançlar
- ☐ Evrensel doğrular

› Belirlediğiniz ölçüte göre iyi insanın sahip olması gereken özelliklerden birkaçını aşağıya yazınız.

Metni İnceleyin

› Ayşenur'un dedesinin ona verdiği öğütleri inceleyiniz. Bu öğütlerde hangi özellikler vurgulanıyor? Yazınız.

İncelemenizi Ölçütle Karşılaştırın

› Ayşenur'un dedesinin ona verdiği öğütler ile belirlediğiniz ölçütleri karşılaştırıp bu öğütlerin verilmesinin doğru olup olmadığını belirleyiniz.

Ulaştığınız Sonucu Yazılı Olarak İfade Edin

› Metindeki olaylar ve kişilerin davranışlarının ölçütle uyumlu olup olmadığı konusunda ulaştığınız sonucu yazılı olarak ifade ediniz.

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki paragrafı okuyunuz. Verilen atasözlerinin ve kalıplaşmış sözlerin anlamına karşılık gelen kavramları paragraftan bularak örnekteki gibi yazınız.

"İnsanları sevmek çok büyük bir meziyettir. (...) Bundan başka daha birçok güzel duygu vardır. Saygı, sevgi, vefa, merhamet, yardımseverlik, alçak gönüllülük, ikramda bulunmak, hediyeleşmek bunlardan sadece birkaçıdır. Temizliği sevmek ve temiz olmak, çevrenin güzelliğini korumak duygusu da bunlar arasındadır. Bu duygularla bezenmiş yüreklere sahip bir toplum düşün çocuğum!.."

Çam sakızı çoban armağanı.	hediyeleşmek
Su küçüğün, söz büyüğün.	
Bir el bir eli yıkar, iki el bir yüzü yıkar.	
Kalp kalbe karşıdır.	
Aslan yatağından belli olur.	

5. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metinde torununu nakış işlerken gören dedenin yüz ifadesi aşağıdakilerden hangisi olabilir? İşaretleyiniz.

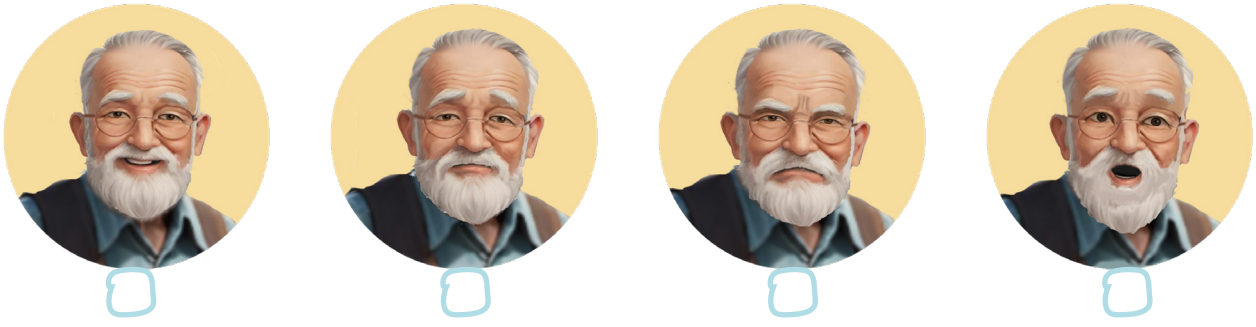

b. Konuşmamızda duygularımızın yüz ifademize yansıması karşımızdakini nasıl etkiler? Açıklayınız.

6. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki soruları okuduğunuz metin doğrultusunda cevaplayınız.

Yaşanan olay nedir?

Olayı yaşayanlar kimlerdir?

Olay ne zaman yaşanmıştır?

Olay nerede geçmektedir?

b. Okuduğunuz hikâyede olayla kahramanların etkileşimi okuyucuya iletilmek istenen mesajı güçlendirmiş midir? Neden?

c. Karekodu okutarak "Yazı Sandığı" adlı etkileşimli içeriği yönergeler doğrultusunda tamamlayınız.

7. ETKİNLİK

a. "Her Yüreğe Nakış Gerek" metninin serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirleyiniz. Bu bölümlerde neler anlatılmaktadır? Yazınız.

Serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirlerken nelere dikkat ettiniz? Söyleyiniz.

HER YÜREĞE NAKIŞ GEREK

SERİM

DÜĞÜM

ÇÖZÜM

b. Metinde bölümler arası geçişler sizce uygun bir şekilde yapılmış mıdır? Bölümler arasındaki olay akışı tutarlı mıdır? Söyleyiniz.

YAZALIM

8. ETKİNLİK

a. Aşağıda verilen "kavramlar" ve "kişilik özellikleri" tablolarını inceleyiniz.

KAVRAMLAR

- Sevgi
- Merhamet
- Şefkat
- Mutluluk
- Alçak gönüllülük
- Dürüstlük

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

- Cesur
- Çekingen
- Merhametli
- Dürüst
- Yardımsever
- Vefalı

YAZALIM

b. Aşağıdaki yönergeleri dikkate alarak bir hikâye yazınız.

- Kavramlar tablosundan bir kavram seçiniz.
- Ana karakteriniz için bir kişilik özelliği seçiniz. Bu özelliği ana karakterin belirli bir olay veya durumda nasıl göstereceğini düşününüz.
- Seçtiğiniz kavram ve kişilik özellikleriyle uyumlu bir olay örgüsü tasarlayınız.
- Serim, düğüm ve çözüm bölümleri arasındaki geçişleri ön bilgilerinizden de yararlanarak uygun bir şekilde yapınız.
- Duygu ve düşüncelerinizi hayal gücünüzle birleştirerek yazınızı zenginleştiriniz.
- Ana karakterin diğer karakterlerle diyaloglarına yer veriniz.

c. Hikâyenizi hem içerik hem de yazım ve noktalama yönünden gözden geçiriniz.

ç. Öğretmeninizin geri bildirimiyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Bu yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

d. Hikâyenizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

9. ETKİNLİK

a. "Dostluk" sizin için ne ifade eder? "Kusursuz dost arayan dostsuz kalır." atasözüyle ilgili düşüncelerinizi söyleyiniz.

b. "Kızgınlıklarını Kuma Yazan Dost" metnini dinlemek için karekodu okutunuz.

c. Dinlediğiniz metinde iki arkadaşın duygularını ifade ediş biçiminde ne gibi farklılıklar vardır? Söyleyiniz.

ç. İki arkadaşın dostluğunun devam etmesinin nedenleri nelerdir? Siz dostluğunuzu devam ettirmek için neler yapıyorsunuz? Söyleyiniz.

KONUŞALIM

10. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki paragrafı okuyunuz.

Rengârenk çiçekler, yemyeşil ağaçlarla dolu harika bir resim çizmeye başladınız. Resmi tamamlayıp resim defterinizi kapatırken çizdiğiniz ağacın üzerinde şöyle bir not belirdi: "Çizdiğin dünyayı daha yakından görmek ister misin? En yakın arkadaşınla bu dünyaya davetlisin!" Hemen en yakın arkadaşınızı aradınız ve evinize davet ettiniz. Bu renkli dünyada arkadaşınızla bir maceraya atıldınız.

b. Paragraftan hareketle arkadaşınızla yaşadığınız maceraları hayal gücünüzle birleştirerek anlatmaya çalışınız. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

- Kısa süreli zihinsel ön hazırlık yapınız.
- Anlatacağınız olayla ilgili deneyimlerinizi hayal gücünüzden yararlanarak zenginleştiriniz.
- Anlatımınızı alışılmışın dışında bir tarzla yapmaya çalışınız.
- Sesinizi duyguyu yansıtacak biçimde ayarlayınız.
- Konuşmanızı beden dilini ve mekânı etkili kullanarak yapınız.

c. Konuşmanızı tema sonundaki "Konuşma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz.

11. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki cümlede altı çizili kelimelerin karşıladığı anlamları belirleyiniz.

Ayşenur, oturduğu sandalyeden ayağa kalktı.

b. Altı çizili kelimelerden hangisi aynı cinsten varlıkları karşılamak için kullanılmıştır? Söyleyiniz.

c. Altı çizili kelimelerden hangisi eşi olmayan varlıkları karşılamak için kullanılmıştır? Söyleyiniz.

ç. Okuduğunuz metinden aynı cinsten varlıkları karşılayan kelimeler bularak yazınız.

_____ _____ _____

_____ _____ _____

12. ETKİNLİK

a. Sayı vermeden ismin birden fazla olduğunu nasıl ifade ederiz? Söyleyiniz.

b. Aşağıdaki paragrafta altı çizili kelimelerin sayıları ifade etme yönünden aralarındaki farkı söyleyiniz.

Yumuşak yünleri ve sakin bakışlarıyla içimi ısıtan hayvanlardır koyunlar. Köydeki günlerimde belki de en çok özlediğim şey doğada onların sakin hâllerini izlemekti. Koyun sürüsünün arasında dolaşırken dedemle geçirdiğim günleri hiç unutamam. Fakat içlerinde bir tanesi vardı ki her zaman benim için özeldi. Koyunum Pamuk, sürmeli gözleriyle etrafı süzerken hep beni takip ederdi. Onu ellerimle beslerdim. Keşke o günlere tekrar dönebilsem...

c. Siz de isimleri farklı sayılar ifade edecek şekilde cümlelerde kullanınız. Cümlelerinizi kurarken gereksiz kelimelere yer vermeyiniz.

Keşif Yolculuğu

- Şiir okumayı sever misiniz? Neden?
- İnsanlar duygularını ifade etmek için neden şiiri seçiyor olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

- ✓ Öğretmeniniz şiiri okurken siz de vurgu ve tonlamasına dikkat ederek kitabınızdan takip ediniz.
- ✓ Şiiri tür özelliklerini de dikkate alarak işitilebilir bir ses tonuyla anlamı yansıtacak şekilde vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz. Okumanız sırasında metin üzerindeki renklendirmeleri dikkate alınız.
- ✓ Arkadaşınız şiiri okurken anlamadığınız ifadelerin altını çiziniz. Uygun zamanda bu ifadeleri öğretmeninize sorunuz.

TÜRKİYE

Âşık olmuşum taşına, toprağına,
Yerde gezen, gökte uçan kuşuna,
Baharına, yazına, kara kışına
Âşık olmuşum.
Eli kalem, eli kazma, eli kürek tutan,
Yüzü toprak kokan,
Sınırlarında omuz omuza yatan insanlarına...
(...)
Ekin biçtim tarlalarında demet demet,
Kaval çaldım, koyun güttüm yaylalarında,
Tuza bandım ekmeğimi,
Kolumu yastık yaptım düzünde bayırında;
Dizime, kuvvet, torbamda katık,
Damarlarımda dolaşan memleketim.

Gözlerin ne güzel deniz mavisi,
Ormanlar urban olmuş yeşil yeşil;
Uzanır kolların nehirler boyu,
Sıcak kucağında saadetim,
Nice türküler yakıldı senin için;
Destanlar düzüldü bayrak bayrak.
Davullar vuruldu, dize geldi zeybeklerin;
Kapında nöbet beklendi yıllar yılı.
Gençliğim, heyecanım, gayretim.
Göz nuru, içinde sevdam;
Elimde saz, dilimde türkü memleketim.
(...)

Adil TURAN
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Şiir üzerinde yapılmış renklendirme ile ilgili aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

Renklendirme, şiiri okumamı ve anlamamı sağladı çünkü _____

_____

Renklendirme, şiiri okumama ve anlamama yardımcı olmadı çünkü _____

_____

2. ETKİNLİK

Okuduğunuz şiirde geçen aşağıdaki kelimelerden anlamını bilmedikleriniz var mı? Varsa şiiri tekrar gözden geçirip anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız. Tahmininizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz. Doğru çıkan tahminlerinizin karşısındaki kutuyu işaretleyiniz.

ekin　gütmek　bayır　katık

urba　banmak　saz　saadet

KELİME	TAHMİNİM	
_____	_____	☐
_____	_____	☐
_____	_____	☐
_____	_____	☐
_____	_____	☐
_____	_____	☐
_____	_____	☐
_____	_____	☐

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiirden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Birinci bölümde şair, memleketine duyduğu derin sevgiyi hangi ifadeyle dile getirmiştir?
2. Şair, şiirin ikinci bölümünde hangi ifadeleri kullanarak Türkiye'ye duyduğu sevgiyi anlatmıştır?
3. Vatanı için bu şiiri yazan birinin mutlu olduğu söylenebilir mi? Neden?
4. Şair şiirde ülkemizin hangi kültürel özelliklerinden söz etmiştir?
5. Şiire bir bölüm ekleyecek olsanız bu bölümde ülkemizin hangi özelliğini ön plana çıkarırdınız? Neden?

4. ETKİNLİK

Okuduğunuz Türkiye şiirinde "Elimde saz, dilimde türkü memleketim." dizesinde benzetme yapılmıştır. Bu benzetmede benzeyen ve benzetilenin ne olduğunu belirleyiniz.

BENZEYEN	BENZETİLEN

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki şiiri okuyunuz.

UÇAN BALON

"Ben bir uçan balondum
Minik bir çocuğun sıcacık ellerinde,
Kaçıverdim fırsatını bulup
Uçtum göklerin maviliklerine, özgürlüğe.
Bir başımayım şimdi
Bulutların arasında
Hoplayıp zıplayacak
Dostum yok söyleşecek"

(Kısaltılmıştır.)

Necdet NEYDİM

b. Okuduğunuz şiirden hareketle doğru ifadelerin yanına (D), yanlış ifadelerin yanına (Y) yazınız.

1. Şiirde yalnızlık duygusu hâkimdir. .....
2. Şiirde insana ait bazı özellikler balona verilmiştir. .....
3. Şiirde balon, bir dosta benzetilmiştir. .....
4. Cansız varlıkların insanlar gibi konuşmasına "konuşturma sanatı" denir. .....
5. Şiirdeki balon, kendisini çocuğa benzetmektedir. .....
6. İnsan dışındaki varlıklara insana ait özellikler verilmesine "kişileştirme sanatı" denir. .....

6. ETKİNLİK

Şiirden aşağıdaki sevgi türlerine yönelik ifadeler bulup karşılarına yazınız.

Vatan Sevgisi

Doğa Sevgisi

İnsan Sevgisi

7. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz şiiri düzyazıdan ayıran özellikleri yazınız.

b. Belirlediğiniz özelliklerin şiire katkısını yazınız.

8. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki paragrafta cümle içinde kullanılan büyük harflerin hangi amaçla kullanıldığını belirleyiniz.

Berkay o gece heyecandan uyuyamadı. Yarın okulunda Dünya Çocuk Hakları Günü için arkadaşlarıyla hazırladığı etkinliği sunacaktı. Bunun için hazırladığı afişi gururla inceledi. Masasının üstünde kütüphaneden aldığı "Çocuk Olmak" kitabı vardı, onu da gözden geçirdi. Sonra pencereden gökyüzünü izlemeye başladı. Bütün heybetiyle ışıldayan Ay'a baktı. Dünyadaki çocuklar tıpkı onun gibi ışıl ışıl parlamalı, özgür ve mutlu olmalı diye düşündü. Keşke bütün çocuklar sağlıklı beslenip aileleriyle huzurlu bir yuvada yaşayabilseler, dedi kendi kendine. Çocukluğunu hak ettiği gibi yaşadığı için şükrederken uykuya daldı.

b. Paragraftaki büyük harflerin kullanımını inceleyiniz. Bunlardan hareketle büyük harflerin kullanımıyla ilgili kurallar oluşturarak defterinize yazınız.

c. Belirlediğiniz kurallara uygun örnek cümleleri defterinize yazınız.

KONUŞALIM

9. ETKİNLİK

a. En mutlu olduğunuz yer neresidir? Neden? Düşününüz.

b. En mutlu olduğunuz yeri ve orada mutlu olmanızın nedenlerini aşağıdaki yönergeler doğrultusunda anlatınız.

- Konuşmanıza selam ve hitap ifadeleriyle başlayınız.
- Öğretmeninizin verdiği süre içinde konuyla ilgili hazırlıklarınızı yapınız.
- Konuşmanızda gözlem ve deneyimlerinizden de yararlanınız.
- Anlatmak istediklerinizi açık ve anlaşılır biçimde ifade ediniz.
- Konuşmanızda öğrendiğiniz söz sanatları, atasözü, deyim vb. söz varlıklarını kullanmaya özen gösteriniz.
- Sesinizi tüm arkadaşlarınızın duyacağı şekilde ayarlayınız.
- Beden dilinizi etkili bir şekilde kullanınız.
- Konuşmanızı konuya uygun sonlandırma ifadeleriyle bitiriniz.

c. Arkadaşlarınızdan birinin konuşmasını aşağıdaki "Akran Değerlendirme Ölçeği"nde verilen ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmasına selam ve hitap ifadeleriyle başladı.			
Konuşmasında temayla ilgili kelime ve kelime gruplarına yer verdi.			
Ses tonunu herkesin duyabileceği şekilde ayarladı.			
Konuşmasında gözlem ve deneyimlerine yer verdi.			
Konuşması ve yüz ifadeleri (şaşırma, kızgınlık, mutluluk vb.) birbirleriyle uyumluydu.			
Konuşmasının içeriğiyle baş, el, kol ve bacaklarının hareketleri uyumluydu.			
Konuşmasını uygun sonlandırma ifadeleriyle bitirdi.			

10. ETKİNLİK

Karekodu okutarak "Anadolu" adlı metni dikkatlice dinleyiniz. Metni dinlerken söz sanatlarından benzetme, kişileştirme ve konuşturmanın geçtiği cümleleri belirleyerek aşağıdaki alanlara yazınız.

Kişileştirme

Konuşturma

Benzetme

11. ETKİNLİK

Bu topraklarda yaşayan bin yıllık bir çınar ağacı olduğunuzu hayal ediniz. Vatan toprağı üzerinde yaşanan her olaya şahit oldunuz ve korku sevinç, üzüntü, gurur gibi birçok duyguyu yaşadınız. Söz sanatlarından ve temada öğrendiğiniz söz varlıklarından yararlanarak çınar ağacının yaşadıklarıyla ilgili duygularınızı aşağıdaki cümleden hareketle yazınız.

Merhaba arkadaşlar, ben Bursa'da bin yıldır yaşayan bir çınarım...

YAZALIM

12. ETKİNLİK

a. Metinden hareketle Alper Gezeravcı'ya ait tanıtım kartını doldurunuz.

Alper Gezeravcı 1979'da Mersin'in Silifke ilçesinde dünyaya geldi. 2001'de İstanbul Hava Harp Okulunda Elektronik Mühendisliğinde lisans eğitimini tamamladıktan sonra Amerika'da Hava Kuvvetleri Teknoloji Enstitüsünde yüksek lisans yapmıştır. Gezeravcı, 2023 yılında uzaya giden ilk Türk vatandaşı olarak tarihe geçmiştir. Ülkemizin üniversite ve araştırma kurumlarının hazırlamış olduğu uzay araştırmalarıyla ilgili 13 farklı deneyi uzay ortamında gerçekleştirmiştir. Alper Gezeravcı'nın uzay ortamında gerçekleştirdiği deneylerin verileri ülkemiz ve dünyamızın geleceğine ışık tutacaktır.

(Temsili)

Adı Soyadı: _____

Doğum Yeri: _____

Doğum Tarihi: _____

Eğitim Durumu: _____

Mesleği: _____

Gördüğü Yerler: _____

_____

b. Okuduğunuz Türkiye şiirinin şairi ile Alper Gezeravcı'nın ortak özelliklerini belirleyiniz.

_____

_____

_____

_____

c. Belirlediğiniz özelliklerden hareketle Atatürk'ün "Vatanını en çok seven görevini en iyi yapandır." sözünü açıklayan bir metni defterinize yazınız.

Bu Görev Bizim

› "Keskin sirke küpüne zarar." ve "Bin nasihatten bir musibet iyidir." atasözlerinin anlamlarını araştırınız.

İZLE UYGULA ÖĞREN

METİN YAPILARININ ANALİZİ VE BİLGİLERİ ORGANİZE ETME STRATEJİSİ

Hikâye ya da masal dinlemeyi/okumayı sever misiniz? Ya film izlemeyi? Bugün okumayı, dinlemeyi veya izlemeyi sevdiğimiz tüm bu hikâye, masal, fıkra, fabl gibi metinler ile film veya çizgi filmleri daha iyi anlamamızı, içerdikleri önemli bilgileri daha kolay bulmamızı sağlayacak bir strateji öğreneceğiz. Hazır mısınız?

Saydığımız metinlerin ve filmlerin hepsi öyküleyici metin yapısını kullanır. Öyküleyici metin yapısını kullanan metin ve filmlerde farklı kahramanların başından geçen olaylar anlatılır. Peki, bu tür metin ve filmlerde önemli bilgiler nelerdir ve bunları bulmak ne işe yarar?

Bu tür metinlerde önemli bilgiler; yaşanan olaylar, bu olayları yaşayan şahıs veya varlıklar, olayların yaşandığı yer ve zamandır. Bu bilgileri belirlediğimizde daha sonra hatırlamamız gereken kısımları sade bir şekilde ortaya çıkarmış oluruz. Ayrıca öyküleyici metinleri özetlerken bu önemli bilgileri kullanırız. Kendimiz bir öyküleyici metin yazmak istediğimizde planımızı bu yapıyı kullanarak hazırlayabiliriz.

Haydi, başlayalım!

Öğretmenimizi İzliyoruz

Öğretmenimiz şimdi stratejinin nasıl kullanıldığını gösterecek. Metindeki olay akışını, şahıs/varlık kadrosunu, yer ve zamanı yazarken sesli düşünecek. Stratejiyi kullanırken nelere dikkat etmemiz gerektiğini bize öğretecek. Öğretmenimizin sunumunu dikkatle izlerken aşağıdaki noktalara dikkat edelim.

- *Öğretmenimiz öyküleyici metinlerdeki önemli bilgileri nasıl belirledi?*
- *Özellikle olay akışını yazarken yaşanan olayları kısa ve öz olarak nasıl ifade etti?*

Biz Uyguluyoruz

4-6 kişilik gruplar oluşturalım ve karekodu okutarak filmi izleyelim. İzleme sırasında öğretmenimizin rehberliğinde stratejiyi uygulayalım. Bu aşamada aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Öğretmenimiz bize kendi uygulamasındaki sıraya uygun olarak ne yapacağımızı söyledikten sonra grup olarak söyleneni uygulayalım.*
- *Grup olarak çalışırken önce birlikte düşünüp tartışalım, ortak bir karara varalım; sonra kararımızı çalışma kâğıdımıza yazalım.*
- *Çalışırken ihtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım alalım.*
- *Öğretmenimiz biz çalışırken bir eksiklik fark ederse onun uyarılarına uygun olarak çalışmamızı düzenleyelim.*

Şahıs/Varlık Kadrosu

Yer

Zaman

Olay Akışı

Yine Uyguluyoruz

Şimdi 2-3 kişilik küçük gruplar oluşturalım ve karekodu okutarak filmimizi izleyelim. Filmi izlerken stratejiyi kullanalım. Bu aşamada aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Bu kez öğretmenimiz gerekmedikçe bize müdahalede bulunmayacak.*
- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip ederek stratejiyi kullanalım.*
- *Stratejiyi uygularken grup arkadaşlarımızla konuşup tartışalım, önceden bildiklerimizi ve yeni öğrendiklerimizi çalışma kâğıdımıza yazalım.*

Şahıs/Varlık Kadrosu

Yer

Zaman

Olay Akışı

Sıra Sende

Artık stratejiyi kullanmayı öğrendik. Şimdi kitabımızdaki "Altı Üstü Bir Yarış" adlı metni dinlerken stratejiyi kendimiz kullanabiliriz.

Keşif Yolculuğu

- "Bu Görev Bizim" bölümünde verilen atasözlerinin anlamını arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Daha önce hiçbir yarışa katıldınız mı? Katıldıysanız ne tür bir yarışa katıldığınızı söyleyiniz.
- Yarış öncesi, yarış sırası ve sonrasında neler hissettiğinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

- ✓ Metni dinlemeden önce 1. etkinliğin "a" bölümünü yapınız.
- ✓ Dinlemeye ayıracağınız süreyi ve dinleme şeklinizi belirledikten sonra dinleme esnasında kullanacağınız materyalleri seçiniz.
- ✓ Karekodu okutarak metni dinleyiniz.
- ✓ Dikkat dağıtıcı hareketlerden kaçınarak metni dinleyiniz.
- ✓ Metni dinlerken metnin içeriğiyle ilgili kısa notlar alınız.
- ✓ Dinleme sürecinizi tema sonundaki "Dinleme/İzleme Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği"ni kullanarak değerlendiriniz.

ALTI ÜSTÜ BİR YARIŞ

1. ETKİNLİK

a. Metnin adından ve görselinden hareketle içeriğini tahmin ediniz. Tahminlerinizi ve gerekçelerinizi aşağıya yazınız.

b. Metnin içeriğiyle ilgili tahminleriniz doğru çıktı mı? Neden? Yazınız.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını dinlediğiniz metinden hareketle defterinize yazınız.

1. Yiğit'in yarış öncesi, sırası ve sonrasında hangi duyguları yaşadığını ayrı ayrı belirtiniz.
2. Arkadaşları yarış sonucunda Yiğit'e nasıl davranmışlar? Yiğit'in bir arkadaşı olsaydınız ona neler söylerdiniz?
3. Yiğit bisikletine zarar verdikten sonra neler hissetmiştir?
4. Babaannesi, torununun yaşadıklarını öğrenince ne tepki vermiştir? Yiğit'e hangi nasihatlerde bulunmuştur?
5. Babası "İşte benim oğlum, bugün biraz daha büyüdü." demiştir. Bu sözüyle ne anlatmak istemiş olabilir?
6. Baba ve babaannesinin olaya verdikleri tepkiyi çevrenizdeki büyüklerin tepkileriyle karşılaştırınız. Bu tepkilerin doğruluğu ve yanlışlığı konusundaki görüşlerinizi söyleyiniz.

3. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metinden hareketle aşağıda eksik bırakılan gerekçelendirme ifadelerini örnekteki gibi tamamlayınız.

Yiğit'in dürüst biri olduğunu babasına gerçekleri olduğu gibi anlatmasından anladım.

Yiğit'in hırslı davrandığını _____ anladım.

Yiğit'in arkadaşlarının onu sakinleştirmeye çalıştığını _____ anladım.

Babaannesinin Yiğit'e karşı hoşgörülü olduğunu _____ anladım.

Yiğit'in yaşadığı olaydan ders çıkardığını _____ anladım.

4. ETKİNLİK

Metnin başlığı niçin "Altı Üstü Bir Yarış" olarak belirlenmiş olabilir? Siz de metne farklı başlıklar belirleyip yazınız.

5. ETKİNLİK

3 ADIMDA ÖFKEYLE BAŞ EDELİM

1. Mola Verin!

Öfkelendiğinizi hissettiğinizde bir dakika durun ve derin nefes alın. Bu kısa kesinti, ani ve istenmeyen bir tepkinin önlenmesine yardımcı olabilir.

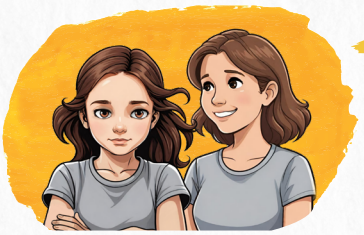

2. Hislerinizi İfade Edin!

Öfkenizi ifade etmenin sağlıklı yollarını bulun. Güvendiğiniz bir arkadaşınız veya aile üyenizle duygularınız hakkında konuşmak sizi rahatlatıp olaylara farklı bakış açısıyla bakmanızı sağlayabilir.

3. Hareket Edin!

Rahatlamanızı ve gevşemenizi sağlayacak etkinliklere katılın. Egzersiz yapmak, müzik dinlemek veya bir hobi edinmek vb. öfkenin artmasını önleyebilir.

a. Öfke kontrolünü sağlamak için yukarıdaki yöntemlere benzer birçok yöntem bulunmaktadır. Peki, siz öfkelendiğinizde neler yapıyorsunuz, öfkenizi kontrol etmek için hangi yöntemi kullanıyorsunuz? Söyleyiniz.

b. Çevremizle sağlıklı iletişim kurabilmek için öfkemizi kontrol altında tutmamız niçin önemlidir? Söyleyiniz.

6. ETKİNLİK

Yiğit'in öfkesini kontrol edemediği olayla ilgili aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

a. Yiğit'in öfkesinin sonucunda neler olmuştur? Hatırlayıp yazınız.

b. Yiğit'in yarış sonucunda yaşadığı hayal kırıklığı ve öfkenin yoğunluğunun nedeni ne olabilir? Önceki bilgilerinizden de yararlanarak yazınız.

c. Bu metinde fark ettiğiniz olumlu ya da olumsuz çıkarımlarınızı aşağıdaki tabloya örnekteki gibi yazınız.

Olumlu Çıkarımlarım	Olumsuz Çıkarımlarım
Babaannesi ve babasının anlayışlı yaklaşımları Yiğit'in bu olaydan ders almasını sağlamıştır.	Yiğit'in yarışa aşırı önem vermesi üzücü sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

ç. Sizce Yiğit yaşananlardan sonra benzer bir davranışı tekrar edebilir mi? Neden?

d. Yiğit'in hangi davranışını beğenmediniz? Siz olsaydınız nasıl davranırdınız? Neden?

7. ETKİNLİK

a. 1. temada dinlediğiniz "Oyun Durdu!" adlı metin ile dinlediğiniz metni ana karakterlerin özellikleri ve deneyimleri açısından aşağıdaki yönergeler doğrultusunda karşılaştırınız.

- Ana karakterlerin özelliklerini ve neler yaptıklarını belirleyiniz.
- İki ana karakterin benzerlik ve farklılıklarını defterinize listeleyiniz.

b. İki karakterin özellikleri ve deneyimleriyle ilgili hangi sonuçlara ulaştığınızı anlatan bir konuşma yapınız.

8. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metnin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde neler yaşandığını yazınız.

ALTI ÜSTÜ BİR YARIŞ

SERİM

DÜĞÜM

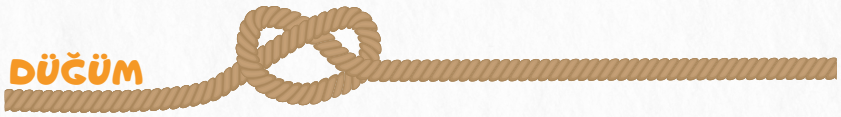

ÇÖZÜM

9. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki metinde "iki nokta, uzun çizgi ve üç nokta"nın hangi amaçla kullanıldıklarını belirleyiniz.

Gönül ve Gökçe, okulun düzenlediği sanat etkinliğine katılmak için sabırsızlanıyorlardı. İkisi de sanata büyük ilgi duyuyor ve bu tür etkinlikleri kaçırmamaya özen gösteriyorlardı. Bugün onlar için çok özeldi çünkü uzun zamandır bekledikleri resim sergisi açılıyordu. Sabah erkenden buluşup etkinlik alanına doğru yola çıktılar.

— Bugün ne kadar güzel bir gün, değil mi, diye sordu Gönül.

Gökçe gülümsedi:

— Evet, Gönül! Güneş parlıyor, kuşlar cıvıldıyor. Her şey harika görünüyor.

— Dün gece çok heyecanlıydım. Uyuyamadım bile, dedi Gönül.

Gökçe merakla sordu:

— Neden bu kadar heyecanlıydın ki?

Gönül'ün yüzünde büyük bir gülümseme vardı:

— Sergideki eserleri göreceğimi düşündükçe... Uzun zamandır böyle bir gün bekliyordum.

— Biliyor musun, Gönül, seninle vakit geçirmek her zaman çok eğlenceli, dedi Gökçe.

Gönül minnetle baktı:

— Teşekkür ederim, Gökçe. Seninle vakit geçirmek de... Bugün birlikte harika anılar biriktireceğiz.

Nihayet sergi alanına ulaştılar da bütün güzelliklere öylece... Çeşit çeşit tabloların büyüsü içinde... Sanki resimlerin her biri farklı bir hikâye...

b. Metinde kullanıldığı yerlerden hareketle aşağıda verilen noktalama işaretlerinin kullanım kurallarını oluşturunuz.

	Amacı	Kuralı
İki nokta		
Uzun çizgi		
Üç nokta		

c. Oluşturduğunuz her bir kural için birer örnek cümle yazınız.

ÖĞREN UYGULA İZLE

ÖZETLEME STRATEJİSİ

Öğretmenlerimiz bazen okuduklarımızı, dinleyip izlediklerimizi özetlememizi ister. Bu dersimizde okuduklarımızın, dinlediklerimizin veya izlediklerimizin nasıl özetleneceğini öğrenmeye ne dersiniz? Özetleme, okuma veya dinleme/izleme sonrasında metindeki önemli bilgileri bir araya getirip kendi cümlelerimizle bir paragraf hâlinde sunmaktır. Özetleme aynı zamanda bir stratejidir. Bu stratejiyi kullanırken önemli bilgileri veya olayları, diğer detaylardan ayırmamız ve bunları metinde verildiği şekliyle olay sırasına veya kavramlar arası bağlantılara dikkat ederek sunmamız gerekir. Ayrıca özetimizde metinde verilen mesaj net olarak görülebilmelidir.

Okuduklarımızda veya dinlediklerimizde/izlediklerimizde önemli bilgilerin metin yapısına bağlı olarak farklılaşabildiğini öğrenmiştik. Bu nedenle farklı metin yapılarını öğrendikçe her birinin özetinde yer alması gereken bilgilerin de farklılaştığını göreceğiz. Bu dersimizde öyküleyici metin yapısına sahip metinlerin özetlenmesini öğreneceğiz. Bunun için öyküleyici metin yapısına göre bilgileri organize etmeyi öğrendiğimiz filmleri tekrar izleyelim.

Haydi, başlayalım!

Öğretmenimizi İzliyoruz

Öğretmenimiz şimdi stratejinin nasıl kullanıldığını gösterecek. Metindeki önemli bilgi ve olayları seçecek, önemsiz detayları ayıracak. Bu sırada sesli düşünecek ve neyin önemli neyin detay bilgi olduğunu bize söyleyecek. Stratejiyi kullanırken nelere dikkat etmemiz gerektiğini bize öğretecek. Öyküleyici metinlerde önemli bilgilerin olay akışı, şahıs/varlık kadrosu, yer ve zaman olduğunu öğrenmiştik. Bu bilgileri öğrendiğimiz filmi tekrar izleyelim ve öğretmenimiz stratejiyi uygularken aşağıdaki noktalara dikkat edelim.

- *Öğretmenimiz öyküleyici metinlerdeki önemli bilgiler ile detay bilgileri nasıl ayırt etti?*
- *Özellikle olay akışını yazarken yaşanan olaylardan önemli olanlarını nasıl seçti?*
- *Belirlediği bilgi ve olayları özete dönüştürürken olay akışını paragrafına nasıl yansıttı?*
- *Filmi kendi cümleleri ile ifade ederken nelere dikkat etti?*

Biz Uyguluyoruz

4-6 kişilik gruplar oluşturalım ve karekodu okutarak filmi izleyelim. İzleme sırasında öğretmenimizin rehberliğinde stratejiyi uygulayalım. Bu aşamada aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Öğretmenimiz bize kendi uygulamasındaki sıraya uygun olarak ne yapacağımızı söyledikten sonra grup olarak söyleneni uygulayalım.*
- *Grup olarak birlikte düşünüp tartışalım, ortak bir karara varalım, sonra kararımızı bir kâğıda yazalım.*
- *Çalışırken ihtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım alalım.*
- *Öğretmenimiz biz çalışırken bir eksiklik fark ederse onun uyarılarına uygun olarak çalışmamızı düzenleyelim.*

Yine Uyguluyoruz

Şimdi 2-3 kişilik küçük gruplar oluşturalım ve karekodu okutarak filmi izleyelim. Filmi izlerken stratejiyi kullanalım. Bu aşamada aşağıdakilere dikkat edelim.

- *Bu kez gerekmedikçe öğretmenimiz bize müdahale etmeyecek.*
- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip ederek stratejiyi kullanalım.*
- *Stratejiyi uygularken grup arkadaşlarımızla konuşup tartışalım, önceden bildiklerimizi ve yeni öğrendiklerimizi defterimize yazalım.*

Sıra Sende

Artık stratejiyi kullanmayı öğrendik. Bundan sonra okuduğun, dinlediğin veya izlediğin öyküleyici metin yapısına sahip metin ve filmleri özetleyebilirsin.

10. ETKİNLİK

a. Okuduğunuz metinden hareketle metin yapılarının analizi, bilgileri organize etme ve özetleme stratejilerini kullanarak aşağıdaki bölümleri doldurunuz.

ÜÇ KARDEŞ

Zamanın birinde zengin mi zengin, yaşlı mı yaşlı bir adam yaşarmış. Malı mülkü çokmuş çok olmasına, ama ona sorsanız en değerli hazinen nedir diye, size üç kızını gösterirmiş. Üç kızını da çok ama çok severmiş.

İhtiyar baba, tüm hazinesini üç kızına bırakacakmış. Ama nasıl pay edeceğini bir türlü bilemiyormuş. En küçüğe en azı, en büyüğe en çoğu mu versin? Kura mı çeksin? Hepsini toplasın üç parçaya mı bölsün?

Baba bunları düşünedursun, bir gece rüyasında yaşlı bir adam görmüş. İhtiyar adam, bu kadar yaşlı birini ilk defa görüyormuş. Yaşlı adam, ona şöyle demiş:

— Kızlarına sor, seni ne kadar seviyorlarsa o kadar mal ver onlara.

O sabah uyandığında ihtiyar baba artık ne yapacağını biliyormuş. Önce en büyük kızını yanına çağırmış, sormuş:

— Kızım, beni ne kadar seviyorsun?

Büyük kız cevap vermiş:

— Babacığım, hazinenizdeki altınlar ne kadar çoksa seni o kadar çok seviyorum!

Çok beğenmiş bu cevabı ihtiyar baba, sıra ortanca kıza gelmiş. Ablasının cevabını duyan ortanca kız da şöyle bir cevap vermiş soruya:

— Babacığım, seni bu konak kadar çok seviyorum!

Pek memnunmuş ihtiyar baba aldığı cevaplardan. Sıra gelmiş küçük kıza. Laf aramızda, babacığını bu küçük kız bir başka severmiş. Beklenen soru gelmiş:

— Söyle bakalım küçük kızım, sen beni ne kadar seviyorsun?

Küçük kız ne diyeceğini bilememiş. Un değil çuvala girsin, yol değil arşınla gidilsin, sevgi bu, nasıl ölçsün? Gözüne pencereden gördüğü bahçe ilişmiş. Koşmuş bir avuç toprak alıp gelmiş, gözleri ışıl ışıl,

— İşte, demiş. Tam bu kadar seviyorum!

İhtiyar baba bu cevaba çok öfkelenmiş. Öyle ya, bir tarafta altınlar, konaklar kadar sevgi, bir tarafta bir avuç çamurlu toprak. Hemen oracıkta pay edivermiş malını. Büyük kıza altınlarını, ortancaya konaklarını. Küçük kızı da unutmamış elbet:

– Gönlüm seni de boş göndermeye razı değil. Madem toprak kadar seviyorsun, al sana bir avuç toprak, demiş ve ona da bir çorak tarla vermiş.

Gel zaman git zaman, baba kızlarını ziyarete gitmiş. Ziyarete önce en büyük kızından başlamış. Gidince bir de ne görsün! Kızı bir küçük kulübenin önünde düşünceli düşünceli oturuyor. Altınlardan, gümüşlerden eser yok, ara ki bulasın!

– Bu ne hâl kızım, ne oldu o kadar altına, diye sormuş.

– Sorma babacığım sorma. Ben o altınlar hiç bitmez sandım, hiç çalışmadım, hepsini bozdurdum, parayı da harcadım, hepsi bitti...

İhtiyar baba çok üzülmüş. Büyük kızını da yanına alıp ortanca kızına doğru yola koyulmuş. Kızına verdiği konağa varmışlar. Neyse ki konak sapasağlam yerinde duruyormuş. Ama bir bakmışlar ki içinde başkaları oturuyor!

Ortanca kız babasının kendini ziyarete geldiğini duyup gelmiş. İhtiyar baba sormuş:

– Beni konaklar, saraylar kadar seven kızım, neden konakta başkaları oturuyor?

– Sorma babacığım sorma, har vurdum harman savurdum, hepsini sattım harcadım. Hiçbir şeyim kalmadı.

İhtiyar baba hem şaşkın hem üzgünmüş. Küçük kızına hâlâ biraz kırgınmış ama bu kadar yol gelmişken bir de küçük kızını görmek istemiş. İki kızını alarak küçük kızına doğru yola koyulmuş. Kıza verdiği çorak toprağa varmışlar. Ama üçü de gözlerine inanamamış. O çorak tarlanın yerinde bir büyük konak, konağın etrafında da bir sürü meyve ağacı. Kayısılar, şeftaliler, vişneler, elmalar... Küçük kız, babasını ve kardeşlerini görür görmez koşarak yanlarına varmış. Babası sormuş küçük kıza,

– Kızım ben sana bir çorak tarla vermiştim, nasıl bu hâle geldi?

Kız cevap vermiş:

– Sorma babacığım sorma! Bir avuç toprağı aldım, işledim, fidan diktim, gözüm gibi baktım. O da bana ağaç verdi, meyve verdi. Onları sattım, zengin oldum. İşte ben seni bu toprak kadar çok seviyorum. Yıllar önce de bunu söylemek istemiştim, demiş.

Sonra yanındaki elma ağacından üç elma koparmış. Birini babasına vermiş. Birini kardeşlerine pay etmiş. Birini de bu masalı okuyan çocuklara göndermiş.

Genel ağdan alınmıştır.

Şahıs/Varlık Kadrosu

Yer

Zaman

Olay Akışı

b. Özetleme stratejisini kullanarak yukarıdaki masalın özetini defterinize yazınız.

YAZALIM

11. ETKİNLİK

a. Dinlediğiniz "Altı Üstü Bir Yarış" adlı metni öğrendiğiniz strateji ve aşağıdaki yönergeler doğrultusunda defterinize özetleyiniz.

- Yiğit'in hangi olaylar karşısında hangi duyguları yaşadığını belirleyiniz.
- Dinlediğiniz metindeki önemli gördüğünüz bilgileri alt alta yazınız.
- Önemli gördüğünüz bilgileri kendi cümlelerinizle olay sırasına uygun biçimde ifade ediniz.

b. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Bu yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

KONUŞALIM

12. ETKİNLİK

a. Aşağıda verilen örnek olayı inceleyiniz.

"Okullar arası yapılacak bilgi yarışmaları için takım oluşturma görevi size verilmiştir. Sınıfta içine kapanık bir arkadaşınız vardır. Onun da bilgi yarışmasına katılmasını istiyorsunuz. Arkadaşınızı ikna etmek için onunla konuşmanız gerekiyor."

b. Bir arkadaşınızla yukarıdaki olaydan hareketle doğaçlama bir konuşma yapınız. Konuşmanızda aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

- Konuyla ilgili önceki deneyimlerinizden de yararlanarak kısa süreli bir ön hazırlık yapınız.
- Sesinizi tüm arkadaşlarınızın duyacağı şekilde ayarlayınız.
- Konuşmanızı duygu ve düşüncelerinizi yansıtacak şekilde sonlandırınız.

c. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

Bu Görev Bizim

› Aşağıdaki yönergeler doğrultusunda Nasrettin Hoca hakkında bir araştırma yapınız. Sınıfta anlatmak üzere bir de Nasrettin Hoca fıkrası öğreniniz.

› Araştırmanızın amacını, neye ihtiyacınız olduğunu ve bilgiye nasıl erişeceğinizi düşünerek bir görüş oluşturunuz.

› Araştırmanızda kullanacağınız metin, sözlük ve diğer kaynakları seçiniz.

› Amacınıza ulaşıncaya kadar seçtikleriniz üzerinde değiştirme ve düzenlemeler yapınız.

Okuma Keyfi

› Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

DİLEK KUŞU

Bir varmış, bir yokmuş. Mutluluğun tarifi pek çokmuş ama tadını alabilen pek azmış. Fakirlik mutluluğun sadakası, zenginlik mutluluğun imtihanıymış. Ermek istersen mutluluğun sırrına, kulak ver hikmeti bol bu masala.

Zamanın birinde çok yoksul bir karı koca varmış. Bu çiftin başlarını sokacakları ne bir evleri ne damları ne bağları ne de bahçeleri varmış. Yazları açıkta dururlarmış, kışları da yağan yağmurun, karın soğuğundan korunmak için kendilerine yaptıkları bir ağaç kovuğunun içinde yaşarlarmış. Yaşarlarmış yaşamasına da öyle mutlu, öyle mutlularmış ki hayatlarında hiçbir şeyin eksik olduğunu düşünmezlermiş.

Günlerden bir gün gökyüzü kararmış. Ağaç kovuğunu çalı çırpı ile kapattıkları giriş fırtınayla açılıvermiş. Karı koca birbirine sarılıp korkuyla fırtınanın dinmesini beklemişler.

Derken fırtınanın dinmesi ile birlikte ağaç kovuğunun tepesinde daha önce hiç görmedikleri bir kuş ötmeye başlamış. Şöyle başlarını çıkarıp bir bakmışlar ki rengârenk kanatlarla güzel mi güzel bir kuş onlara bakıyormuş. Yağmurda ıslanmış ama tüylerindeki su damlaları kanatlarındaki renk ile parlıyormuş âdeta. Kuşu o küçücük ağaç kovuğundaki yuvalarına almışlar. Yem vermişler, sevmişler, okşamışlar sonra salıvermişler. Meğer bu kuş bir dilek kuşuymuş. Kuş uzaklaşmadan karşı dala konup dile gelmiş:

– Siz bana çok büyük iyilik ettiniz. Eğer benden bir dileğimiz olursa elinizi üç defa birbirine vurun. Ben hemen yardımınıza koşar, ne muradınız varsa yerine getiririm, demiş. Ardından uçup gözden uzaklaşıvermiş.

O güne kadar bir ihtiyaçları olduğunu hiç düşünmemiş olan karı koca acaba ne istesek diye düşünmeye başlamışlar. Sonra bakımlı bahçesi ve yiyeceklerle dolup taşan kileriyle çok güzel bir ev istemeye karar vermişler. Ellerini üç defa birbirine vurmuşlar ve rengârenk kanatlarını çırpa çırpa gelivermiş kuş:

— İsteğiniz gerçekleşecek, deyip oradan kaybolmuş.

Gerçekten de kısacık bir zamanda hayallerindeki her şeye kavuşmuşlar. Hatta hayallerindekinden bile güzeline... Yoksul karı koca çok mutlu olmuş. Ama gel zaman git zaman bu güzel evden sıkılmaya başlamışlar. Kadın kocasına:

— Şöyle güzel bir sarayımız olsa, hizmetkârlarımız olsa, bir isteğimiz var mı diye gözümüzün içine baksa, ipek elbiselerim, mücevherlerim olsa, demiş.

Karısını çok seven adam onu mutlu etmek için ellerini üç kez birbirine vurmuş. Dilek kuşu hemen pencerede belirivermiş:

— Tamam dileğiniz olacak ama dileklerinizin ihtiyacınız mı yoksa arzunuz mu olduğuna doğru karar verin. Yoksa ihtiyacınız olana da muhtaç olursunuz, demiş ve ortadan kaybolmuş.

Gerçekten kısa bir süre sonra güzel ev kaybolmuş karı koca kendilerini içinde kaybolacakları kadar büyük bir sarayda bulmuşlar. Hizmetkârları ne isteseler yapıyor ne dileseler önlerine geliyormuş.

Aradan ne kadar zaman geçmiş bilinmez. Kadın her şeye sahip olmasına rağmen mutsuzmuş. Çünkü kocası o ağaç kovuğunda her gün ona sarılarak uyurmuş eskiden. Ama şimdi av için gezmeye gidip günlerce gelmiyormuş. Birbirlerinin yüzünü görmeden, tebessüm dahi etmeden günler geçiyormuş. Kocası da gezmediği şehir kalmamasına rağmen saraya mutsuz dönüyormuş.

Bir gün sarayın bahçesinde otururken dilek kuşu süzüle süzüle bizim karı kocanın yanına gelmiş. Şaşırmışlar önce:

— Biz ellerimizi çırpmadık ki... Neden geldin, demişler.

Kuş, karı kocanın yüzüne bakmış:

— Bir isteğiniz olmadığına emin misiniz, demiş.

Kadın ve adam göz göze geldikten sonra:

— Aslında evet bir isteğimiz var, biz eskisi kadar mutlu olmak istiyoruz, demişler.

Dilek kuşu:

— Peki, sizi nasıl mutlu edebilirim, diye sormuş.

Kadın ve adam kısık bir sesle:

— Bilmiyoruz, demişler.

Kuş ise güzel sesiyle ötüp:

— Arzular böyledir. İmkânları yokken insanlar her şeyle mutlu olabilir ama her şeye sahipken onları neyin mutlu edeceğini bilemezler. Peki, ben sizin dileğinizi biliyorum, onu yerine getireceğim demiş ve yine kaybolmuş.

Karı koca bir anda kendilerini ağaç kovuğunda bulmuşlar ama gözlerinin içi gülüyormuş. Birbirlerine eskisi gibi muhabbetle bakıyorlarmış. (...)

Gökten üç elma düşmüş biri anlatanın biri dinleyenin biri de mutluluğun kıymetini bilenlerin başına.

Uğur KILIÇ
(Kısaltılmıştır.)

ÜRETİM ZAMANI

Yazma

a. Sevinç, hüzün, öfke, korku, umut gibi duygulardan birini seçiniz. Seçtiğiniz duyguyla ilgili aşağıdaki yönergeler doğrultusunda bir şiir yazınız.

- Şiirin yapısıyla ilgili öğrendikleriniz doğrultusunda şiirinizi yapılandırınız.
- Tema boyunca duygularla ilgili öğrendiklerinizi şiirinize yansıtınız.
- Deneyim ve gözlemlerinizi hayal gücünüzle birleştirerek ifadelerinizi zenginleştiriniz.
- Coşkulu bir şiir yazmaya çalışınız.
- Şiirinizde söz sanatlarına yer vermeye çalışınız.
- Temanın anahtar kavramlarını, yeni öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarını, atasözü, deyim vb. söz varlıklarını şiirinizde kullanmaya çalışınız.
- Atölye çalışmanızı öğretmeninizin verdiği sürede tamamlamaya özen gösteriniz.

b. Yazdığınız şiiri aşağıdaki ölçekte verilen ölçütlere göre değerlendiriniz. Ölçeğin sonuçlarından hareketle güçlü yönlerinizi belirleyiniz. Geliştirilmesi gereken yönlerinizi öğretmeninizin geri bildirimleriyle sonraki yazma etkinliklerinde geliştirmeye çalışınız.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Tema boyunca duygularla ilgili öğrendiklerimi şiirime yansıttım.			
Deneyim ve gözlemlerimi hayal gücümle birleştirerek ifadelerimi zenginleştirdim.			
Söz sanatlarını kullandım.			
Duygularımı yansıtan bir şiir yazdım.			
Temanın anahtar kavramlarını, yeni öğrendiğim kelime ve kelime gruplarını şiirimde kullandım.			
Atölye çalışmamı öğretmenimin verdiği süre içinde tamamladım.			

c. Yazdığınız şiiri sınıf panonuzda veya uygun dijital ortamda paylaşınız.

Konuşma

a. Mutlulukla ilgili düşüncelerinizi altı şapkalı düşünme tekniği ile aşağıdaki yönergeler doğrultusunda bir konuşma yapınız.

- Altı kişilik bir grup oluşturunuz.
- Hangi renk şapkaya göre düşüncelerinizi ifade edeceğinizi belirleyiniz.
- Kısa süreli bir zihinsel hazırlıkla şapkanın özelliğine ve şapkanın konusuna uygun biçimde söyleyeceklerinizi belirleyiniz.
- Temanın anahtar kelimelerini, yeni öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarını kullanmaya özen gösteriniz.
- Sesinizi tüm arkadaşlarınızın işiteceği biçimde ayarlayınız.
- Beden dilinizi etkili kullanınız.

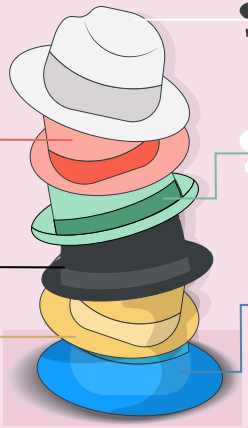

Kırmızı şapka: Duygusal şapkadır. Konuya duygusal açıdan yaklaşır.

Siyah şapka: Kötümser şapkadır. Konunun olumsuz yönlerine vurgu yapar.

Sarı şapka: İyimser şapkadır. Konunun olumlu yönlerini ele alır.

Beyaz şapka: Tarafsız şapkadır. Konuyu bilimsel açıdan değerlendirir.

Yeşil şapka: Yenilikçi şapkadır. Konuyla ilgili alternatifleri açıklama imkânı sağlar.

Mavi şapka: Yönetici şapkadır. Konuya genel bir bakış açısıyla bakarak konunun bütününü görür.

- **Beyaz Şapka:** Mutluluk hakkında bildiklerinizi ve bilmek istediklerinizi paylaşınız.
- **Kırmızı Şapka:** Mutluluk hakkında hissettiklerinizi paylaşınız.
- **Siyah Şapka:** Mutlulukla ilgili olumsuz düşünceleri söyleyiniz.
- **Sarı Şapka:** Mutluluğun faydalarını ve olumlu yönlerini ifade ediniz.
- **Yeşil Şapka:** Mutluluğun nasıl artırılabileceğiyle ilgili düşüncelerinizi söyleyiniz.
- **Mavi Şapka:** Tartışmayı özetleyin ve süreç hakkında geri bildirimde bulununuz.

b. Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Bu yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

KONTROL NOKTASI

KENDİME GÜVENİYORUM

Sınıfta el kaldıracaksın veya bir sunum yapacaksın. Her şey için hazırsın. Tam o anda derinlerden gelen bir iç ses duyuyorsun. "Herkes seni eleştirecek, gülünç duruma düşeceksin, yetersizsin!" diyor. Peki ama kime ait o iç ses? Bu sesi duyduğunda ne hissediyorsun? Ellerin terliyor, kalp atışların hızlanıyor, dilin damağın birbirine geçiyor ve bayılacak gibi hissediyor musun kendini?

Bir bakalım, acaba sana neler oluyor?

"Özgüven" kelimesini daha önce pek çok kez duymuşsundur. Nedir ve ne işe yarar? Az evvel söylediklerimle bir ilgisi olabilir mi? Haydi, cevaplara geçelim.

Özgüven, insanın kendini olduğu gibi kabul edebilmesi ve çevresine bunu yansıtabilmesidir. Boyunla, kilonla, saçının ve gözünün rengiyle, sesinin inceliği kalınlığıyla, teninin rengi, burnunun şekliyle, aile yapın ve bütün sahip olduklarınla barışık olman, onları kabul etmen demektir. Bununla birlikte geliştirebileceğin bütün özelliklerini geliştirmen, kendini bilgi ve yetenek anlamında donatman, bunun farkında olman demektir.

O hâlde ne yapmalıyız ki özgüvenimiz gelişsin?

"Özgüven kazanılır mı, öğrenilir mi, yoksa doğuştan mıdır?" diye sorabilirsin. Hemen cevap vereyim. Özgüven doğuştan gelmez! Yavaş yavaş gelişen bir özelliktir. Tıpkı parçaları zamanla tamamlanan bir yap-boz gibi. İşte sana özgüven duygunu geliştirebileceğin bazı ipuçları:

Özgüvensizlik duygusu "yetersizlik" hissi yaşatır. Örneğin, Lionel Messi (Liyonel Mesi) kendisini futbolda değil de teniste geliştirmeye çalışsaydı acaba neler olurdu? Yeteneksiz olduğunu düşünebilirdi öyle değil mi? O zaman özgüven, kişinin yeteneklerini dış dünyaya yansıtmasının sonucudur, diyebiliriz. O hâlde önce kendi yeteneklerini keşfetmelisin.

Nelere ilgi duyuyorsun sor kendine. Yaparken zevk aldığın etkinlikler nelerdir? İstersen eline kâğıt kalem alarak bunları yazabilirsin. Günlük tutmak iyi fikir olabilir.

(...)

Düşüncelerimiz duygularımızı etkiler. "Ya olmazsa!" yerine "Doğrusu ne olabilir ya da mümkün olan en iyi sonuç nedir, ne yaparsam hedefime ulaşabilirim?" gibi sorulara yanıt vermelisin. Sorularını sorarken kendine iyimser davranman ve kendini haksızca yargılamaman çok önemli!

Nesrin ÖZARSLAN

(Kısaltılmıştır.)

1. **Aşağıdaki soruların cevaplarını metinden hareketle defterinize yazınız.**

   a) Yazar öz güveni nasıl tanımlamaktadır? Siz olsanız nasıl tanımlardınız?

   b) Yazara göre yeteneklerimizi keşfetmek için neler yapmalıyız?

   c) Öz güven duygusunun yetersiz olması insanın günlük yaşamını nasıl etkileyebilir? Örneklerle açıklayınız.

2. a) Okuduğunuz metnin bölümlerini belirleyerek cümlelerdeki boşlukları doldurunuz.

Okuduğunuz metinde giriş bölümünde _____ tanıtılmıştır.

Okuduğunuz metinde _____ _____ paragrafları gelişme bölümüdür.

Okuduğunuz metinde sonuç bölümünde _____ _____ öğüdü verilmiştir.

b) Metnin bölümleri arasındaki geçişler uygun bir şekilde yapılmış mıdır? Bölümler arasında düşünce akışı tutarlı mıdır? Söyleyiniz.

3. **Metinden alınan aşağıdaki cümlelerde yazar hangi düşünceyi geliştirme yollarından yararlanmıştır? Boş bırakılan yerlere yazınız.**

"Örneğin Lionel Messi kendisini futbolda değil de teniste geliştirmeye çalışsaydı acaba neler olurdu?" cümlesinde _____ kullanılmıştır.

"Tıpkı parçaları zamanla tamamlanan bir yapboz gibi." cümlesinde _____ kullanılmıştır.

"Öz güven, insanın kendini olduğu gibi kabul edebilmesi ve çevresine bunu yansıtabilmesidir." cümlesinde _____ kullanılmıştır.

4. a) Metnin anahtar kelimelerini yazınız.

_____

b) Aşağıdaki görselin metnin anahtar kelimelerinden hangisini ifade ettiğini sebebiyle açıklayınız.

5. a) Bir okul programında şiir okuyacağınızı düşünün. Çok heyecanlandınız ve başaramayacağınızı hissettiniz. Öğretmeniniz de sizi yüreklendirmek için güzel bir konuşma yaptı. Öğretmeninizin sizinle konuşmasının ardından yaşanabilecekleri anlatan bir konuşma yapınız.

b) Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz.

Karekodu okutarak "Yolculukta" metnini dikkatlice dinleyiniz.

6. **Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.**

a) Ebru yolculuğa çıkarken ne tür bir sorunla karşılaştı?

b) Negatif duygularını fark eden Ebru ne yaptı?

c) Ebru'nun olumlu düşüncelerle dolu olmayı tercih etmesi, yolculuğunun geri kalanını nasıl etkiledi?

ç) Ebru'nun yerinde siz olsaydınız uçağın rötar yaptığı süre boyunca nasıl hissederdiniz ve duygularınızla nasıl başa çıkardınız?

7. a) Duygularınızı nasıl yönetiyorsunuz?

b) Aşağıdaki yönergeleri inceleyiniz. Yönergelerden hareketle oluşturduğunuz karakterin Duygu şehrinde geçirdiği bir günü anlatan hikâyeyi defterinize yazınız.

Öfke Mahallesi

Mutluluk Mahallesi

Korku Mahallesi

Şaşkınlık Mahallesi

Heyecan Mahallesi

Üzüntü Mahallesi

- Olay Duygu şehrinin mahallelerinde geçmelidir. Her mahalle farklı bir duyguyu temsil etmektedir.
- Her mahalleyi hayal ediniz. Bu mahallelerde neler yaşanmış olabilir? Düşününüz.
- Deneyim, duygu ve düşüncelerinizi hayal gücünüzle birleştirerek metni zenginleştirmeye çalışınız.
- Karakterinizin bir gün boyunca Duygu şehrinde yaşadığı macerayı planlayınız.

c) Yazdığınız hikâyeyi içerik, yazım ve noktalama yönünden gözden geçiriniz.

Daha fazla soru için karekodu okutunuz.

OKUMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Sesimi mekâna ve dinleyiciye göre ayarladım.			
Duygularla ilgili önceki bilgilerimi hatırladım.			
Akıcı bir şekilde okudum.			
Vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.			
Anlamını bilmediğim kelime ve kelime gruplarının anlamlarıyla ilgili tahminde bulundum.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____

2. _____

3. _____

YAZMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Hikâyeme uygun bir başlık belirledim.			
Yazımdaki başkahraman seçtiğim renge uygundu.			
Yazımda diğer renklere uygun yardımcı kahramanlar belirledim.			
Verilen renklerle duyguları ilişkilendirerek hikâyemi oluşturdum.			
Deneyim ve gözlemlerimi hayal gücümle birleştirerek ifadelerimi zenginleştirdim.			
Hikâyemdeki isimleri tür özelliklerine uygun olarak kullandım.			
Hikâyemde gereksiz kelimelere yer vermedim.			

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____

2. _____

3. _____

KONUŞMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmamdan önce zihinsel ön hazırlık yaptım.			
Konuşmamda sesimi duygularımı yansıtacak şekilde kullandım.			
Konuşmamla beden dilimin uyumlu olmasına dikkat ettim.			
Gereksiz sesler (şey, ıı, eee vb.) çıkarmaktan kaçındım.			
Sesimi herkesin duyabileceği şekilde kullandım.			
Konuşmamda yararlanacağım deneyimlerimi hayal gücümden hareketle zenginleştirdim.			
Ön bilgilerimden yararlandım.			
Kendime has bir konuşma biçimi geliştirdim.			

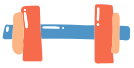

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____
2. _____
3. _____

DİNLEME/İZLEME BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Dinlemede materyal seçimini uyguladım.			
Dikkat dağıtıcı davranışlardan kaçındım.			
Metnin adından ve görselinden hareketle içeriğini tahmin ettim.			
Tahminlerimin doğruluğunu kontrol ettim.			

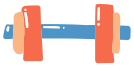

Geliştirmek istediğim becerilerim:

1. _____
2. _____
3. _____

METİN KAYNAKÇASI

AK, B. (2023). *Postayla Gelen Deniz Kabuğu*, İstanbul, Günışığı Kitaplığı Yayıncılık.

AKGÜN, M. (2007). *Her Yüreğe Nakış Gerek*, Ankara, Akgün Yayıncılık.

ARIK, M. (2023). *Çantamdan Fil Çıktı*, İstanbul, Timaş Yayınları.

BİLGİN, İ. (2004). *Kurtuluşa Koşanlar*, İstanbul, Erdem Yayınları.

BULUT, S. (2022). *Büyük Atatürk'ten Küçük Öyküler 1,* İstanbul, Can Çocuk Yayınları.

ÇETİNKALE, E. (2023). Gölge Oyunu, Ankara, Özel Eğitim Çocuk, S.9 ss14,15.

DAĞ, S. A. (2021). Kangurunun Parmak Uçlarındaki Dünya, *Özel Eğitim Çocuk*, S. 3 ss. 32,33.

KANBER, İ. K. (2017). *Cepheden Mektuplar,* İstanbul, Doğu Kitabevi.

KILIÇ, U. (2020). *Hayat Bir Masal*, İstanbul, Martı Yayıncılık.

KÖKNEL, G. (1995). Öğretmenin Sevinci, İstanbul, *Kırmızıfare Çocuklar İçin Edebiyat Dergisi*, S. 41 ss.26-30.

KÜLEBİ, C. (2023). *Bütün Şiirleri*, Bilgi Yayınevi.

Millî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu (2024). Türkçe Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8 Sınıflar). Ankara.

Millî Eğitim Bakanlığı. *Talim ve Terbiye Kurulu (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni.* Ankara.

NEYDİM, N. (2022). *Sen Islık Çalmayı Bilir misin?,* İstanbul, Günışığı Kitaplığı.

OĞUZKAN, A. F. (1998). *Anılarda Atatürk*, İstanbul, Bu Yayınları.

ÖZARSLAN, N. (2022). Kendime Güveniyorum, Ankara, *TSE Öncü Çocuk Dergisi,* S.101 ss. 8.

SAYIN Ö. (2023). *Hikâye Kumbaram*, Ankara, Diyanet Yayınları.

SÜPHANDAĞI, L. (2019). *Dostluk ve Arkadaşlık*, İstanbul, Selen Çocuk Yayınları.

ŞİRİN, M. R. (2006). *Aşk Olsun Çocuğum Aşk Olsun*, Ankara, Kök Yayıncılık.

TEKER, M. (2021). Bülbül ile Bezirgân, *Özel Eğitim Çocuk*, S. 3 ss. 39.

TEMİZ M. (2022). Baharda Çiçek Açar, 23 Nisan'da Çocuk, *Öncü Çocuk Dergisi,* S. 102 ss.10.

TURAN, A. *İnsanlarım Var*, Konya, Gençlik Kitabevi Yayınları.

ULUSOY. H. (2019). Atatürk Öyküleri, İstanbul, Kırmızı Kedi Yayınevi.

YILDIRIM S. (2010). *Ay Masalı Çocuk Şiirleri,* İstanbul, Nar Yayınları.

YÖNEY, D. (2019). Meclis'te Yankılanan Hatıralar, *Diyanet Çocuk Dergisi*, S. 464 ss.18-19.

(2022). Biraz Duygularımızdan Bahsedelim mi?, *Aile Çocuk Dergisi*, S. 2 ss. 16-17.

"Merhametli Olmak" adlı metin bu kitap için komisyon tarafından yazılmıştır.

"Yörük Musa" adlı metin bu kitap için komisyon tarafından yazılmıştır.

* Kaynakçada APA 6. sürüm atıf sistemi kullanılmıştır.

CEVAP ANAHTARI

Cevap anahtarı için karekodu okutunuz.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI VE GÖRSEL KAYNAKÇA

Genel ağ kaynakçası ve görsel kaynakça için karekodu okutunuz.

25°D
30°D
35°D
40°D
45°D
50°D
40°K
35°K
ROMANYA
Bükreş
UKRAYNA
RUSYA FEDERASYONU
HAZAR DENİZİ
Sofya
BULGARİSTAN
K A R A D E N İ Z
GÜRCİSTAN
Tiflis
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
Erivan
YUNANİSTAN
Edirne
Kırklareli
Tekirdağ
İstanbul
Gökçeada
Bozcaada
Çanakkale
MARMARA DENİZİ
Kocaeli
Yalova
Sakarya
Düzce
Bolu
Zonguldak
Bartın
Karabük
Çankırı
Kastamonu
Sinop
Samsun
Amasya
Çorum
Tokat
Ordu
Giresun
Trabzon
Rize
Artvin
ACARA Ö.C.
Ardahan
Kars
Gümüşhane
Bayburt
Erzincan
Erzurum
Sivas
Yozgat
Ankara
Kırıkkale
Kırşehir
Eskişehir
Bilecik
Bursa
Balıkesir
Kütahya
Afyonkarahisar
Manisa
İzmir
Aydın
Denizli
Uşak
Muğla
Burdur
Isparta
Konya
Nevşehir
Aksaray
Niğde
Kayseri
Karaman
Antalya
Mersin
Adana
Osmaniye
Kahramanmaraş
Gaziantep
Şanlıurfa
Adıyaman
Malatya
Elâzığ
Tunceli
Bingöl
Muş
Bitlis
Van
Diyarbakır
Batman
Siirt
Şırnak
Hakkâri
Mardin
Kilis
Hatay
Iğdır
Ağrı
NAHÇIVAN Ö.C. (AZERBAYCAN)
İ R A N
S U R İ Y E
I R A K
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
Erenköy
Lefkoşa
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ
A K D E N İ Z
LÜBNAN
Beyrut
Şam
Bağdat
L İ B Y A
M I S I R
FİLİSTİN
Batı Şeria
Tel Aviv
Doğu Kudüs
FİLİSTİN
Gazze Şeridi
İSRAİL
TÜRKİYE'NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI
BAŞKENT
Ankara
İL MERKEZİ
Elâzığ
GÖL
ÜLKE SINIRI
ÖZERK BÖLGE SINIRI
AKARSU
0 50 100 200 300 400
km
Harita Genel Müdürlüğü tarafından üretilmiştir.

TÜRK DÜNYASI HARİTASI
Bağımsız Türk Devletleri
Türk Cumhuriyetleri, Türk Bölgeleri
Türk Toplulukları
0 250 500 1.000 1.500 2.000 km
TÜRK CUMHURİYETLERİ, TÜRK BÖLGELERİ
1 GAGAVUZ YERİ
2 KARAÇAY-ÇERKESYA
3 KABARDİN-BALKARYA C.
4 DAĞISTAN C.
5 ÇUVAŞİSTAN C.
6 TATARİSTAN C.
7 BAŞKURT C.
8 KARAKALPAKİSTAN C.
9 ALTAY C.
10 HAKASYA C.
TÜRK TOPLULUKLARI
a Avrupa'daki Türkler
b Kosova Türkleri
c Yunanistan Türkleri
ç Bulgaristan Türkleri
d Romanya Türkleri
e Suriye Türkmenleri
f Irak Türkmenleri
g İran Türkleri
h Afganistan Türkmenleri
ı Pakistan Türkmenleri
i Hindistan Türkmenleri
j Çin H. C. Türkleri
k Moğolistan Türkleri
l Rusya Federasyonu Türkleri
ÜLKE KISALTMALARI
ARNAVUTLUK ARN
BELÇİKA BEL
BOSNA - HERSEK BH
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ GKRY
HIRVATİSTAN HRV
İSVİÇRE İSV
KARADAĞ KRD
KOSOVA KSV
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KKTC
KUZEY MAKEDONYA KMKD
LİHTENŞTAYN LİH
SIRBİSTAN SRB
Norveç Denizi
Barents Denizi
Kara Denizi
Bering Denizi
Ohotsk Denizi
Kuzey Denizi
Baltık Denizi
Manş Denizi
Akdeniz
Karadeniz
Hazar Denizi
Kızıldeniz
Umman Denizi
Yemen Denizi
İZLANDA
NORVEÇ
İSVEÇ
FİNLANDİYA
DANİMARKA
İRLANDA
İNGİLİZ KRALLIK
HOLLANDA
BELÇİKA
FRANSA
ALMANYA
POLONYA
BELARUS
UKRAYNA
MOLDOVA
PORTEKİZ
İSPANYA
FAS
CEZAYİR
TUNUS
LİBYA
İTALYA
YUNANİSTAN
BULGARİSTAN
ROMANYA
MACARİSTAN
SLOVAKYA
AVUSTURYA
SLOVENYA
HIRVATİSTAN
BOSNA-HERSEK
SIRBİSTAN
KOSOVA
ARNAVUTLUK
KUZEY MAKEDONYA
TÜRKİYE
GÜRCİSTAN
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
SURİYE
IRAK
İRAN
AFGANİSTAN
PAKİSTAN
HİNDİSTAN
BANGLADEŞ
NİJER
ÇAD
SUDAN
MISIR
SUUDİ ARABİSTAN
KATAR
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
UMMAN
YEMEN
RUSYA FEDERASYONU
KAZAKİSTAN
TÜRKMENİSTAN
ÖZBEKİSTAN
KIRGIZİSTAN
TACİKİSTAN
MOĞOLİSTAN
ÇİN HALK CUMHURİYETİ
SİNCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ
TUVA C.
SAHA (YAKUT) C.
Moskova
Astana
Taşkent
Bişkek
Aşkabat
Duşanbe
Kabil
İslamabad
Yeni Delhi
Pekin
Ulanbator
Lefkoşa KKTC
GKRY
Kahire
Şam
Ammân
Bağdat
Kuveyt
Riyad
Doha
Abu Dabi
Muskat
Sana
Trablus
Tunus
Cezayir
Ankara
İzmir
İstanbul
Atina
Sofya
Bükreş
Budapeşte
Belgrad
Saraybosna
Zagreb
Ljubljana
Viyana
Prag
Varşova
Berlin
Paris
Madrid
Lizbon
Dublin
Amsterdam
Brüksel
Kopenhag
Oslo
Stokholm
Helsinki
Riga
Vilnius
Minsk
Kiev
Tahran
Kandahar
Herat
Kabil
Delhi
Dakka
Ganj N.
Ural N.
Ob N.
Lena N.
Yenisey N.
Baykal G.
Aral G.
Balkaş G.
Hazar G.
Urmiye G.
Fırat N.
Dicle N.
Nil N.
Sarı Irmak
Hoang N.
Tuna N.
Dinyester N.
Dinyeper N.
Don N.
Volga N.
Kama N.
Pechora N.
Onega G.
Ladoga G.
Rybinsk Bl. G.
Peipus G.
Lübeck B.
Tiren Denizi
Adriyatik Denizi
Ege Denizi
Marmara Denizi
Kırım G.
Azak Denizi
Kerç B.
Sicilya K.
Cebelitarık B.
Lefkoşa
Trablus
Tunus
Cezayir
Ankara
İzmir
İstanbul
Atina
Sofya
Bükreş
Budapeşte
Belgrad
Saraybosna
Zagreb
Ljubljana
Viyana
Prag
Varşova
Berlin
Paris
Madrid
Lizbon
Dublin
Amsterdam
Brüksel
Kopenhag
Oslo
Stokholm
Helsinki
Riga
Vilnius
Minsk
Kiev
Tahran
Kandahar
Herat
Kabil
Delhi
Dakka
Ganj N.
Ural N.
Ob N.
Lena N.
Yenisey N.
Baykal G.
Aral G.
Balkaş G.
Hazar G.
Urmiye G.
Fırat N.
Dicle N.
Nil N.
Sarı Irmak
Hoang N.
Tuna N.
Dinyester N.
Dinyeper N.
Don N.
Volga N.
Kama N.
Pechora N.
Onega G.
Ladoga G.
Rybinsk Bl. G.
Peipus G.
Lübeck B.
Tiren Denizi
Adriyatik Denizi
Ege Denizi
Marmara Denizi
Kırım G.
Azak Denizi
Kerç B.
Sicilya K.
Cebelitarık B.
30°B 20°B 10°B 0° 10°D 20°D 30°D 40°D 50°D 60°D 80°D 100°D 120°D 130°D 140°D 150°D 160°D 170°D 180°
40°K 30°K 20°K 10°K
30°D 40°D 50°D 60°D 70°D 80°D 90°D 100°D 110°D 120°D
50°K 40°K 30°K 20°K 10°K